Royal HaskoningDHV
Enhancing Society Together

RAPPORT

Projectplan Waterwet Herinrichting Kleine Beerze

Traject Spekdonken, Molenbroek en Hoogeind

Klant: Waterschap De Dommel

Referentie: BD6234_T&P_RP_2009241001

Status: Definitief/1.0

Datum: 8 september 2020

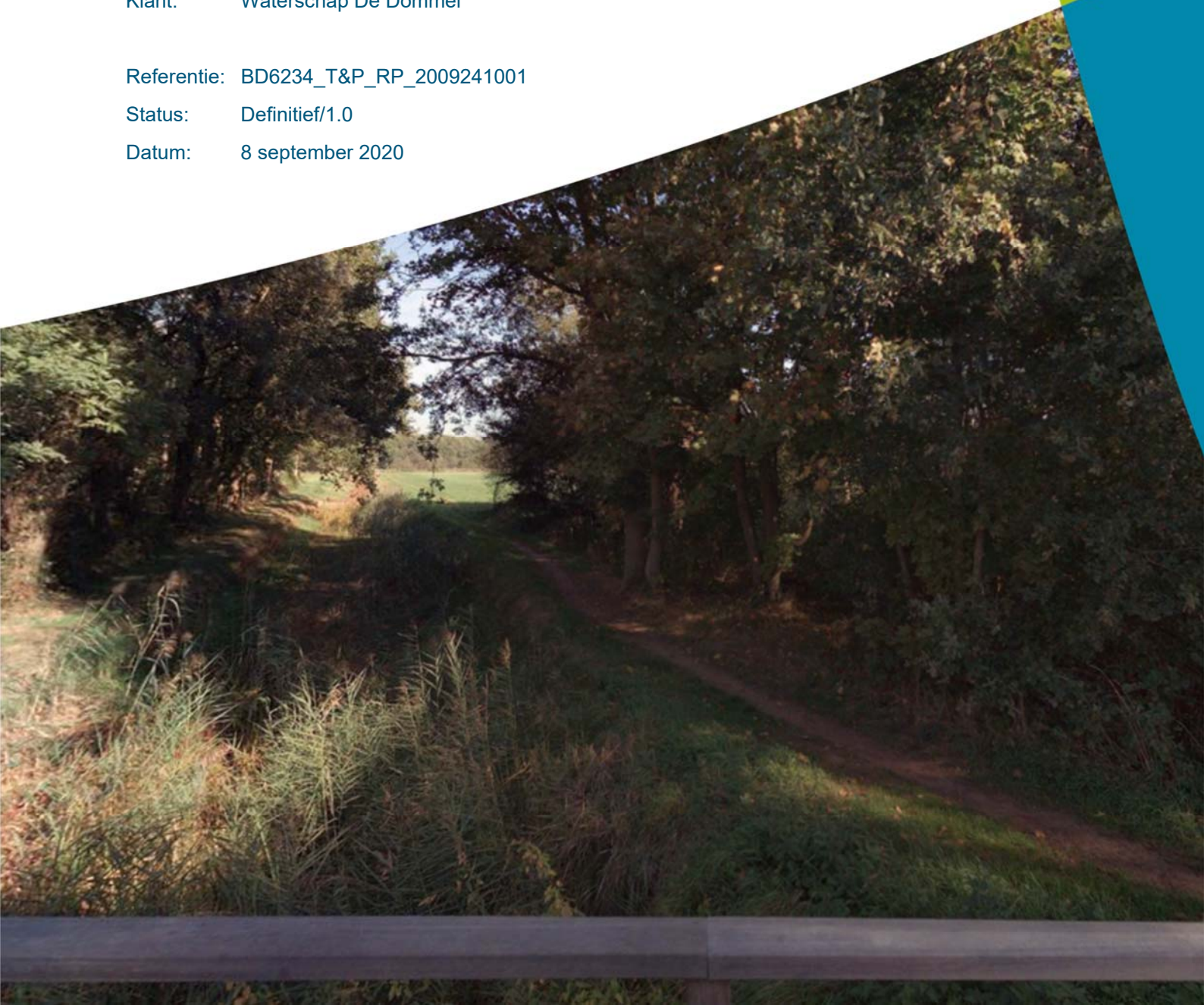

Projectgerelateerd

HASKONINGDHV NEDERLAND B.V.

Larixplein 1
5616 VB EINDHOVEN
Transport & Planning
Trade register number: 56515154

+31 88 348 42 50 **T**
info@rhdhv.com **E**
royalhaskoningdhv.com **W**

Titel document: Projectplan Waterwet Herinrichting Kleine Beerze

Ondertitel: PPWW Kleine Beerze - Spekdonken, Molenbroek en Hoogeind
Referentie: BD6234_T&P_RP_2009241001
Status: 1.0/Definitief
Datum: 8 september 2020
Projectnaam: Herinrichting Kleine Beerze
Projectnummer: BD6234
Auteur(s): Suzanne Duursma & Jasper van de Ven

Gecontroleerd door: M. Oosterbaan
Datum: 8 september 2020
Goedgekeurd door: C. van Doveren
Datum: 8 september 2020

Classificatie
Projectgerelateerd

Behoudens andersluidende afspraken met de Opdrachtgever, mag niets uit dit document worden verveelvoudigd of openbaar gemaakt of worden gebruikt voor een ander doel dan waarvoor het document is vervaardigd. HaskoningDHV Nederland B.V. aanvaardt geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor dit document, anders dan jegens de Opdrachtgever.Let op: dit document bevat persoonsgegevens van medewerkers van HaskoningDHV Nederland B.V. en dient voor publicatie of anderszins openbaar maken te worden geanonimiseerd.

Inhoud

1 Deel I: Project “Herinrichting Kleine Beerze traject Spekdonken, Molenbroek en Hoogeind” 4

1.1 Aanleiding en doel 4
1.1.1 Voortraject planvorming 4
1.2 Knelpunten 8
1.3 Doelen 9
1.3.1 Doelstellingen Natura 2000 10
1.4 Beschrijving plangebied 12
1.5 Beschikbaarheid gronden 15
1.6 Beschrijving van de inrichtingsmaatregelen 18
1.6.1 Inrichtingsmaatregelen Natte Natuurparel Spekdonken 18
1.6.2 Inrichtingsmaatregelen Molenbroek 28
1.6.3 Inrichtingsmaatregelen Hoogeind 37
1.6.4 Waterstaatswerk sifon Omleidingskanaal Groote Beerze – Kleine Beerze 42
1.7 Effecten van het plan 43
1.7.1 Maatregelen en doel 43
1.7.2 Hydrologische modellering en onderzoeken 43
1.7.3 Kaderrichtlijn Water (KRW) 44
1.7.4 Effecten oppervlaktewatersysteem 45
1.7.5 Effecten oppervlaktewatersysteem 47
1.7.6 Effecten grondwatersysteem 51
1.7.7 Effecten op de landbouw 55
1.8 Beperken van de nadelige gevolgen 56
1.8.1 Beperken nadelige gevolgen van het plan 56
1.8.2 Beperken nadelige gevolgen van de uitvoering 61
1.8.3 Effecten in het gebied 62
1.9 Wijze waarop het werk zal worden uitgevoerd 63
1.10 Financieel nadeel 66
1.11 Legger, beheer en onderhoud 66
1.12 Samenwerking 70

2 Deel II Verantwoording 72

2.1 Wetten, regels en beleid 72
2.2 Waterwet 72
2.2.1 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht 72
2.2.2 Wet milieubeheer 72
2.2.3 Wet natuurbescherming 73
2.2.4 Monumentenwet 73
2.3 Beleid en regelgeving 74
2.3.1 Nationaal beleid 74

2.3.2 Provinciaal en subregionaal beleid 75
2.3.3 Waterschapsbeleid 83
2.3.4 Gemeentelijk beleid Eersel 83
2.3.5 Gemeentelijk beleid Oirschot 86
2.4 Verantwoording en keuzes in het project 89
2.5 Benodigde vergunningen en meldingen 90

3 Deel III: Rechtsbescherming 92
3.1 Rechtsbescherming 92
3.2 Nota van zienswijze 92
3.3 Beroep 93
3.4 Crisis en herstelwet 93
3.5 Verzoek om voorlopige voorziening 93

Bijlagen

A1 Maatregelenkaarten en profielen
A2 Landschapsplan BoschSlabbers
A3 Natuurtoets
A4 Vervallen
A5 Oplegnotitie aanmeldnotitie m.e.r.
A6 Samenwerkingsovereenkomst
A7 Programma van Eisen Archeologische begeleiding
A8 Principe dwarsdoorsnede sifon
A9 Uitbreidingsvoorstel NNB Beekdal Kleine Beerze
A10 Hydrologische rapportage
A11 Concept bemalingsadvies
A12 Compensatiemogelijkheden bij schade als gevolg van een project

1 Deel I: Project “Herinrichting Kleine Beerze traject Spekdonken, Molenbroek en Hoogeind”

1.1 Aanleiding en doel

Waterschap De Dommel heeft in het kader van de gebiedsontwikkeling Levende Beerze samen met de partners, gemeente Eersel en Oirschot, Provincie Noord-Brabant, Brabants Landschap en de ZLTO zich ten doel gesteld om het traject Vessem - Middelbeers drie gebiedsurgenties aan te pakken. Deze urgenties zijn:

1. robuust ecologisch netwerk gericht op herstel watersysteem;
2. versterking leefbaarheid buitengebied;
3. versterking ruimtelijke kwaliteit Kempen en omgeving Brainport.

De afspraken, om invulling te geven aan de gebiedsurgenties, liggen vast in de Samenwerkingsovereenkomst Levende Beerze (SOK, 28 maart 2013).

Met het toepassen van beekherstel streeft het waterschap naar een meer natuurlijke, robuuste en klimaatbestendige inrichting van het beekdal. Met daarbij een sterke impuls voor ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit, duurzame en toekomstbestendige landbouw, versterkte leefbaarheid en culturele identiteit. Een inrichting die de doelen uit de Kaderrichtlijn Water (KRW), Natura 2000 (N2000), Natuurnetwerk Brabant (NNB) met Natte Natuurparels (NNP) en Actieplan Leven de Dommel moet verwezenlijken.

Het project Spekdonken, Molenbroek en Hoogeind, samen met project Dorp aan de beek Vessem maken deel uit van de opgave om de beek en de omliggende gronden tussen Vessem en Middelbeers opnieuw in te richten. Beekherstel van het traject Vessem - Middelbeers is onderdeel van de gebiedsontwikkeling ‘Levende Beerze’. Het doel van ‘Levende Beerze’ is een integrale gebiedsontwikkeling met een ecologische verbinding in het gebied rondom de beek Kleine Beerze. In het ‘Uitvoeringsprogramma Kleine Beerze’ zijn de ambities uit deze visie vertaald naar projecten voor herstel van het beekdal van de Kleine Beerze. Om een totaalbeeld van de maatregelen te krijgen, wordt in dit Projectplan ingegaan op zowel de waterstaatkundige als de niet waterstaatkundige maatregelen.

1.1.1 Voortraject planvorming

Robuuste Verbinding (2006-2010)

In het verleden zijn er diverse intensieve pogingen in het plangebied ondernomen om tot een robuuste inrichting van het beekdal van de Kleine Beerze tussen Vessem en Middelbeers te komen. Daarvoor is er onder meer in 2006 de visie “Een robuuste Kleine Beerze” (DHV, 2006) opgesteld voor het beekdal van de Kleine Beerze tussen Vessem en Landgoed Baest. Aansluitend werd er in de periode 2006-2007 de EO Wijersprijsvraag voor de gehele Robuuste Verbinding Beerze uitgeschreven, waarover nadien veel reuring in de streek is ontstaan. Als gevolg daarop sloten de gebiedspartijen in 2009 een samenwerkingsovereenkomst voor het integrale gebiedsproject, met provincie als trekker van het project en DLG als uitvoerder.

Bij het aantreden van het kabinet Rutte I in oktober 2010 zette het Rijk abrupt de financiering voor de grondverwerving en inrichting van EHS stop en schrapte de opgave Robuuste Verbinding de Beerze (RV). De belangrijkste (financiële) drager viel daarmee onder het gebiedsprogramma weg. Het project lag daardoor van het ene op het andere moment stil. Daardoor kon de samenwerkingsovereenkomst uit 2009 tussen de gebiedspartijen niet meer worden uitgevoerd.

Samenwerkingsovereenkomst De Levende Beerze, (2013-heden)

Na het schrappen van de Robuuste Verbinding in 2010 ontstond er een periode van herbezinning. Om toch de doelen en ambities voor het gebied te kunnen realiseren hebben de gebiedspartners op 28 maart 2013 een nieuwe Samenwerkingsovereenkomst Levende Beerze gesloten, die was aangepast aan de nieuwe omstandigheden (zonder Robuuste Verbinding). Daarmee werd een doorstart van het project een feit.
Binnen deze overeenkomst is bepaald dat het waterschap de trekker is van de wateropgaven en gemeente Eersel en Oirschot trekker van de landschappelijke, leefbaarheid en recreatieve opgaven. Tevens is daarin bepaald dat er een uitvoeringscommissie komt, met bestuurlijke afvaardiging van alle gebiedspartners, met als taak de realisatie van het programma te coördineren, aan te jagen en te bewaken.

Onderdeel van deze samenwerkingsovereenkomst De Levende Beerze is het ‘Uitvoeringsprogramma Kleine Beerze’ waarin projecten voor het gebied Kleine Beerze zijn vastgelegd en uitgevoerd worden en inmiddels verschillende deelprojecten uitgevoerd zijn (www.levendebeerze.nl). Beekherstel van de Kleine Beerze deeltraject ‘Spekdonken, Molenbroek Hoogeind is één van deze projecten. In Figuur 1.1-1 wordt weergegeven welke trajecten vanuit de Levende Beerze zijn of worden aangepakt.

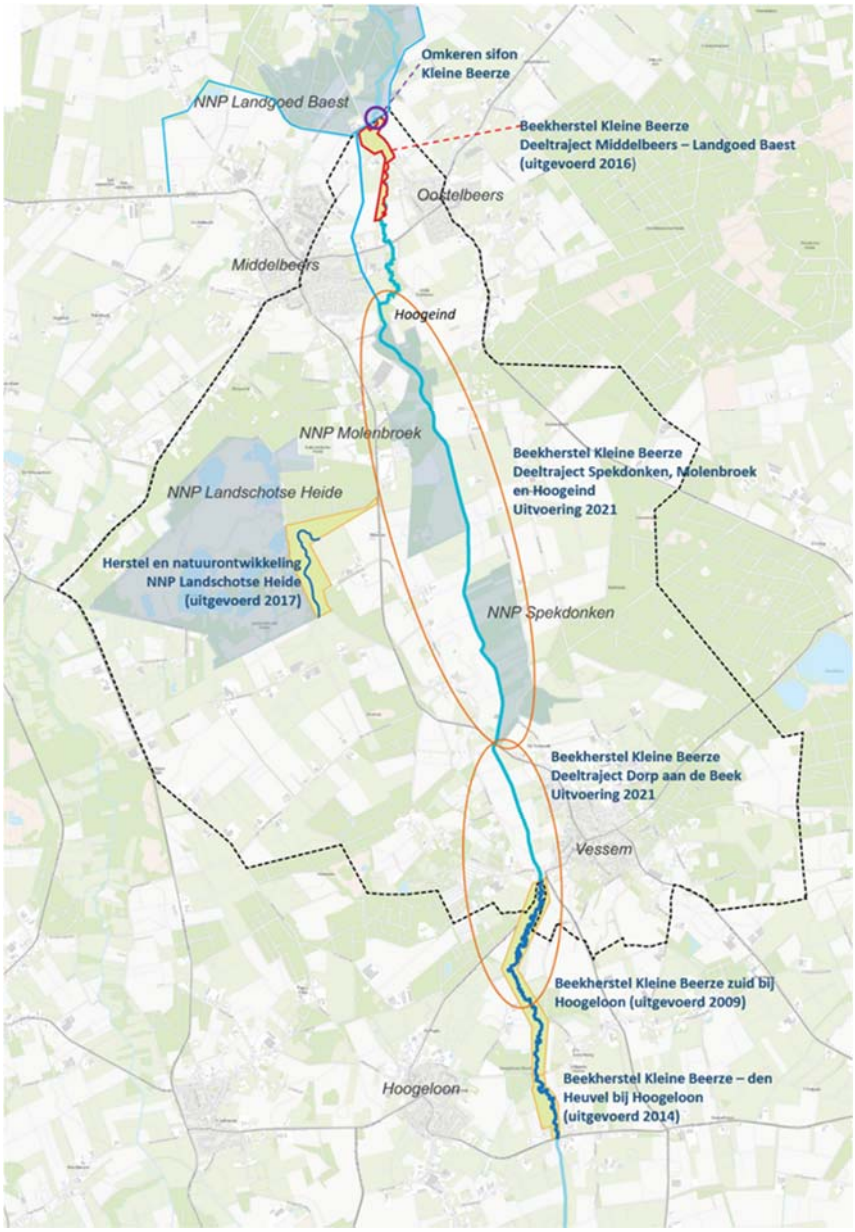

Figuur 1.1-1 Overzicht deeltrajecten van beek herstel Kleine Beerze.

Uitbreiding Natuurnetwerk Brabant in het beekdal van de Kleine Beerze(2018)

Zoals hierboven beschreven is het project Levende Beerze de doorstart van de door de landelijke politiek beëindigde Robuuste Ecologische Verbindingszone (RV, Rutte I/Bleker). Daarmee verdween destijds ook in het gebied van de Kleine Beerze het merendeel van de aangewezen begrenzing van de voormalige Ecologische Hoofdstructuur (EHS), nu Natuurnetwerk Brabant (NNB).
Buiten de bestaande natuurgebieden in het beekdal van de Kleine Beerze, Molenbroek en Spekdonken, bleef er na Rutte I/Bleker weinig aan natuurnetwerk over. Enkel de Kleine Beerze zelf behield zijn status als NNB/N2000-beek. Ter hoogte van het traject Dorp aan de Beek Vessem en tussen het Molenbroek en Spekdonken was er een natte Ecologische Verbindingszone voorzien (25 m breed).

In de SOK 2013 is o.a. de uitvoering van de opgaven voorkomend uit onder andere N2000, KRW, NNP's en NNB beschreven. Nieuwe urgente thema's die nadien naar voren zijn gekomen als 'klimaatadaptatie' en 'natuur inclusieve landbouw' hebben ertoe geleid dat de uitvoeringscommissie Levende Beerze onderzoek heeft laten uitvoeren naar de mogelijkheid van uitbreiding van het natuurnetwerk in het beekdal van de Kleine Beerze. Op basis van dit onderzoek heeft de uitvoeringscommissie in haar vergadering van 6 december 2018 besloten akkoord te gaan met het indienen van een uitbreidingsvoorstel (zie bijlage A10) bij het bevoegd gezag, de provincie. Binnen het voorstel is opgenomen dat de percelen die al in eigendom zijn van de gebiedspartners in fase 1 worden herbegrensd naar NNB (dit heeft in 2019 plaatsgevonden). Later, in fase 2, bestaat er de mogelijkheid voor particuliere grondeigenaren om vrijwillig hun percelen aan te bieden voor verwerving of door zelfrealisatie (waaronder Ondernemend NNB). Om aan de grondeigenaren nader uitleg te geven over de mogelijkheden zullen de gebiedspartners nog een bijeenkomst organiseren samen met het Groen Ontwikkelfonds Brabant (staat in de wacht vanwege Coronacrisis).
In de uitvoeringscommissie van 20 juni 2019 is aanvullend een addendum op uitbreidingsvoorstel goedgekeurd, waarin de eventuele gevolgen van de uitbreiding op de landbouw zijn vastgelegd (zie bijlage A10).

Gebiedsproces en ontwerp
Voor het totale project Kleine Beerze (Vessem-Middelbeers) is een langdurig (vanaf 2014 tot heden) en intensief gebiedsproces doorlopen met diverse gebiedsbrede bijeenkomsten en individuele keukentafelgesprekken. Deze bijeenkomsten en gesprekken hebben als doel gehad de stakeholders te informeren, ideeën op te halen, draagvlak te creëren en te komen tot overeenstemming over grondbeschikbaarheid en afwikkeling van natschade.

Relatie met Landschapsplan BoschSlabbers 'Spekdonken, Molenbroek en Hoogeind

Het gebied 'Spekdonken, Molenbroek en Hoogeind' maakt onderdeel uit van de totale gebiedsontwikkeling 'De Levende Beerze'. Binnen deze gebiedsontwikkeling zijn door de samenwerkende gebiedspartijen de afgelopen jaren al een aantal projecten in gang gezet, waaronder het herstel van Natte Natuurparel Landschotse Heide, de herinrichting van de Kleine Beerze tussen Middelbeers en Landgoed Baest en de totstandkoming van het inrichtingsplan 'Dorp aan de Beek Vessem'.

Hoewel er al verschillende projecten zijn voorbereid en (deels zijn) uitgevoerd, was er voor het traject 'Spekdonken, Molenbroek en Hoogeind' geen breed gedragen en gecommuniceerd integraal ontwerp (inrichtingsplan). Medio 2019 hebben de samenwerkende gebiedspartners aan BoschSlabbers gevraagd om voor dit deel van het beekdal te komen tot een toekomstwensbeeld en een inrichtingsplan. Hierbij is gebruik gemaakt van dezelfde werkwijze als voor het inrichtingsplan voor het gebied 'Dorp aan de Beek Vessem'. De plannen zijn via een interactief planvormingsproces in een tweetal schetssessies (bewonersavonden) opgesteld samen met bewoners uit het plangebied en de directe omgeving van het plangebied en belanghebbenden.
Projecten die reeds in gang gezet zijn, zijn in het ontwerp meegenomen en dienden als randvoorwaarden voor het ontwerpproces. Vervolgens is tijdens een eerste schetssessie het gesprek gevoerd over de gewenste inrichting van het beekdal. Dit heeft geleid tot een eerste schetsontwerp. Tijdens een 2e avond is het schetsontwerp teruggekoppeld naar de omgeving en is het plan verder aangescherpt.

Met de input van de 2e avond is het schetsontwerp aangepast en verder uitgewerkt tot een toekomstwensbeeld voor het gehele gebied en een inrichtingsplan (voorlopig ontwerp) voor de gebieden waarbinnen een grondpositie is. Dit zijn de percelen die nu reeds in bezit zijn bij de projectpartners en waar al beslissingen over genomen kunnen worden. Vanuit de stakeholders uit het gebied die aanwezig waren bij de schetsontwerp avonden, is tevredenheid uitgesproken over het proces en de manier van verwerken van de input die is opgehaald gedurende beide avonden.

Het inrichtingsplan heeft vervolgens gediend als basis voor het huidige Projectplan. Dat betekent dan ook dat er naast de maatregelen voor de water en natuuropgave, ook maatregelen in het Projectplan zijn opgenomen, die door andere partijen dan het waterschap worden uitgevoerd. Om een volledig beeld te krijgen van deze opgaven, wordt verwezen naar de bijlage waar het landschapsplan van BoschSlabbers is opgenomen.

Een voorbeeld hiervan zijn de recreatieve verbinding van de Oirschotse Heide naar de Landschotse Heide en een vogeluitkijkpunt in Natte Natuurparel Molenbroek.

Scheiding Projectplannen

Gekozen is om voor het deelgebied Spekdonken, Molenbroek en Hoogeind een apart Projectplan Waterwet op te stellen, los van het deelgebied Dorp aan de Beek Vessem. Reden om te kiezen voor twee aparte Projectplannen is drieledig. Enerzijds is er een hydrologische en ruimtelijke scheiding tussen de twee Projectplannen. Anderzijds zijn de twee projecten eerder in het gebiedsproces gescheiden vanwege risico's in voortgang in het minnelijke onderhandelingsproces met grondeigenaren en verschil in te volgen procedures. Gedurende het gebiedsproces, zijn de plannen wat betreft planning en tijd steeds dichter bij elkaar komen te liggen. Daarnaast is eerder gecommuniceerd met de omgeving en stakeholders dat er twee aparte Projectplannen zouden worden opgesteld. Gelet op voorgenoemde 3 punten is besloten om twee aparte Projectplannen op te stellen.

Leeswijzer

Het Projectplan Waterwet voor de Herinrichting Kleine Beerze, traject Spekdonken, Molenbroek en Hoogeind bestaat uit drie delen. In deel I wordt beschreven wat Waterschap De Dommel gaat doen en hoe het werk wordt uitgevoerd. Deel II geeft een toelichting op waarom dit werk wordt uitgevoerd. Dit deel is, met andere woorden, de onderbouwing van het plan. Deel III geeft informatie over de rechtsbescherming en de procedures, en de bijlagen bevat rapporten en onderzoeken die voor het plan van belang zijn.

1.2 Knelpunten

De Kleine Beerze voldoet op dit moment niet aan de waterhuishoudkundige en ecologische doelstellingen die voortkomen uit de Kaderrichtlijn Water (KRW), Natura 2000 (N2000) en Natte Natuurparel (NNP). Daarnaast is het Natuurnetwerk Brabant (NNB) nog niet op orde. Rond de jaren '70 van de vorige eeuw is de Kleine Beerze gekanaliseerd. Met deze kanalisatie is de beek sterk over gedimensioneerd ten gunste van een snelle afvoer van water. Het gevolg hiervan is echter een te lage stroomsnelheid en een gebrek aan morfologische processen. Dit vormt een beperking voor het in standhouden van een gezonde waterfauna. Daarnaast zijn er enkele stuwen aanwezig in de beek die niet vispasseerbaar zijn. Hierdoor is migratie van vissen en waterorganismen niet of nauwelijks mogelijk. Ook draagt de huidige inrichting niet bij aan de waterkwaliteit in de beek. Zo is het water te voedselrijk door onder andere de uitspoeling van nutriënten. Daarnaast treedt er in het beekdal plaatselijk inundatie op bij hevige neerslag en is er sprake van verdroging in de Natte Natuurparels en de agrarische percelen. De laatste jaren zijn de aanwezigheid van stikstof, verdroging evenals de transitie van de landbouw en klimaatadaptatie, onderwerpen die opgepakt dienen te worden.

Met het totale beekherstelproject Kleine Beerze dient de beekloop herstelt en natuurlijk ingericht te worden voor verschillende natuurbeheertypen. Met dit beekherstel worden doelen nagestreefd behorende bij de KRW, het Provinciaal Waterplan, NNB en Natura 2000 instandhoudingsdoelstellingen.

1.3 Doelen

In de Samenwerkingsovereenkomst hebben de partners een gezamenlijk doel geformuleerd voor De Levende Beerze:
'De ruimtelijke en ecologische kwaliteit en de leefbaarheid en identiteit van het gebied versterken door samen met private partijen (ondernemers, burgers), gemeenten en waterschap projecten te ontwikkelen en uit te voeren. Deze projecten koppelen private investeringen aan de verbetering van de kwaliteit van de Kempen.'

Dit gezamenlijk doel kan voor het onderhavig Projectplan voor traject Spekdonken, Molenbroek en Hoogeind als volgt worden vertaald:

Waarom	Wat	Wie
Kaderrichtlijn Water (KRW)	realisatie van 4,8 kilometer beekherstel door meandering met GEP (goed ecologisch potentieel) 'Natuur';	Waterschap De Dommel
	Opheffen van 4 visbarrières	Waterschap De Dommel
Ecologische verbindingszone	inrichting van 0,5 kilometer ecologische verbindingszone (EVZ)	Waterschap de Dommel
Natura 2000 (N2000), Beheerplan Kempenland-West	Realiseren van instandhoudingsdoelstellingen voor de volgende habitattypen en habitatsoorten: H3260A Beken en rivieren met waterplanten/waterranonkels, H1149 Kleine Modderkruiper, en H1831 Drijvende Waterweegbree;*	Waterschap De Dommel
Natte Natuurparels (NNP)	Realisatie van de Natte Natuurparels (NNP) Molenbroek en Spekdonken, in totaal 138 hectare	
Natuurnetwerk Brabant (NNB)	Het realiseren van het Natuurnetwerk Brabant (NNB) klik hier voor de ambitietypen uit het Natuurbeheerplan	Waterschap De Dommel,Brabants Landschap en gemeenten Eersel en Oirschot (manifestpartners)
Actieplan Leven De Dommel	Herstel watersysteem. Creëren van een robuust en klimaatbestendig watersysteem, geeft daarmee gelijktijdig invulling aan doestellingen uit volgens het Actieplan Leven de Dommel	Waterschap De Dommel
Overige doelen:	Versterken van recreatieve verbindingen in en rondom het beekdal	Gemeente Eersel en Gemeente Oirschot
	Herstel van landschappelijke structuren in en rondom het beekdal	Gemeente Eersel, Gemeente Oirschot, Brabants Landschap en Waterschap De Dommel
	Versterken van cultuurhistorisch en archeologische waarden in het gebied	Gemeente Eersel, Gemeente Oirschot, Brabants Landschap en Waterschap De Dommel

**In het kader van de Wet Natuurbescherming is in 2018 een vergunning aangevraagd. Op basis van deze vergunning heeft het waterschap een vrijstelling voor gebieds- en soortenbescherming en een onherroepelijke vergunning voor aanleg van drainage.*

1.3.1 Doelstellingen Natura 2000

Brabant heeft 21 unieke natuurgebieden. Daar komen planten en dieren voor die erg zeldzaam zijn. De gebieden behoren tot de Europese top en zijn daarom aangewezen als Natura 2000-gebied. Een van die aangewezen gebieden is Kempenland-West. De Kleine Beerze maakt onderdeel uit van dit Natura 2000-gebied. Figuur 1.4-1 geeft het Natura 2000-gebied Kempenland-West weer (met in het oosten gelegen de Kleine Beerze, waarop het voorliggende Projectplan Waterwet van toepassing is).

Kempenland-West valt geheel onder de Habitatrichtlijn en is van belang voor negen typerende habitattypen en twee habitatrichtlijnsoorten (zie Tabel 1.3-1).

Tabel 1.3-1 Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebied Kempenland-West

Habitattype		**Oppervlak (hectare)**	**Instandhoudingsdoelstelling**
Stuifzandheiden met struikhei	H2310	40,2	Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit
Zwakgebufferde vennen	H3130	58 + 9,3 zoekgebied	Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit
Zure vennen	H3160	3,1	Behoud oppervlakte en kwaliteit
Beken en rivieren met waterplanten	H3260A	3,4	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit
Vochtige heiden	H4010A	60,4	Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit
Droge heiden	H4030	70,4	Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit
Blauwgraslanden	H6410	1,2	Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit
Pioniervegetaties met snavelbiezen	H7150	22,5	Behoud oppervlakte en kwaliteit
Beekbegeleidende bossen	H91E0C	19,3 + 50,3 zoekgebied	Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit
Soort			**Doelstelling**
Kleine modderkruiper		-	Behoud, omvang en kwaliteit biotoop
Drijvende waterweegbree		-	Behoud, omvang en kwaliteit biotoop

Voor de Kleine Beerze zijn in het beheerplan Natura 2000-gebied Kempenland-West ten aanzien van zowel het habitattype ‘Beken met waterplanten (waterrannonkels)’ en de habitatsoorten ‘Drijvende waterweegbree’ en ‘Kleine modderkruiper’ instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd (zie Tabel 1.3-1).

Beken en rivieren met waterplanten (waterranonkels)

Op dit moment is dit habitattype alleen lokaal aanwezig in de Kleine Beerze. Het gaat daarbij om kleine oppervlakten op locaties in de beek met voldoende stroming. De waterranonkel is afhankelijk van beken met stromend water. Het ontbreken van natuurlijke dynamiek in de beek en het lokaal langdurig droogvallen zijn de belangrijkste knelpunten. Uitvoering van het beekherstelplan leidt tot hermeandering van de beek en uitbreiding van de mogelijkheden voor het habitattype 'Beken en rivieren met waterplanten (waterranonkels)' en tot een verbeterde waterhuishouding in het omliggende beekdal. Het perspectief voor de realisatie van de kwaliteitsverbetering is daarmee goed te noemen.

Drijvende waterweegbree

Kempenland-West herbergt op dit moment een groot deel van de Nederlandse populatie van de Drijvende waterweegbree en is ook in Europees perspectief het belangrijkste leefgebied van de Drijvende waterweegbree. In grote delen van de Kleine Beerze komt de soort algemeen voor (plaatselijk in hoge bedekking in onderwatervorm). Gezien het grote absolute en relatieve belang van de beken in Kempenland-West voor deze soort, is behoud van groot belang.

Figuur 1.3-1 Foto van Drijvende waterweegbree

Kleine modderkruiper

De beken in Kempenland-West, waaronder de Kleine Beerze, bieden in potentie een geschikt biotoop voor de Kleine modderkruiper. Op dit moment lijkt het belangrijkste knelpunt voor de uitbreiding van deze soort de versnippering van de beken als gevolg van stuwen te zijn. Door de uitgevoerde en geplande beekherstelprojecten (zoals Kleine Beerze) zal dit knelpunt worden opgeheven, zodat realisatie van de instandhoudingsdoelstelling behoud van populatie en leefgebied kansrijk lijkt.

Visie

Realisatie van het beekherstel (herstel van het natuurlijk beeksysteem, inclusief opheffen vismigratie-knelpunten), en de Natte Natuurparels en het Natuurnetwerk Brabant vormen de basis om de vastgestelde Natura 2000 instandhoudingsdoelstellingen te behalen (Bron: Natura 2000 Beheerplan Kempenland-West, provincie Noord-Brabant, januari 2017).

Natuurtoets

Om de effecten van de geplande maatregelen op flora en fauna te toetsen, is een Natuurtoets opgesteld. Op basis van deze Natuurtoets is een vergunning aangevraagd in het kader van de Wet natuurbescherming. Bevoegd gezag heeft op 2 oktober 2018 een vergunning verleend voor het uitvoeren van de aanleg van drainage. De overige werkzaamheden zijn getoetst door het bevoegd gezag en vervolgens vrijgesteld van vergunning.

1.4 Beschrijving plangebied

Ligging en begrenzing plangebied

De Kleine Beerze is onderdeel van het Natura 2000-gebied Kempenland-West. Het heide- en vennengebied van Kempenland-West bestaat uit enkele enigszins verspreid liggende gebieden in de provincie Noord-Brabant en heeft een gezamenlijk oppervlak van 1882 hectare. Het heide- en vennengebied van Kempenland-West bestaat uit: in het westen de Roovertsche Heide, meer naar het oosten de Mispeleindsche Heide en Neterselsche Heide, dan de Landschotsche Heide en ten slotte nog verder naar het oosten tussen Vessem en Wintelre, het Groot en Klein Meer. Tussen deze heideterreinen stromen de laaglandbeken Reusel, Groote Beerze en Kleine Beerze.

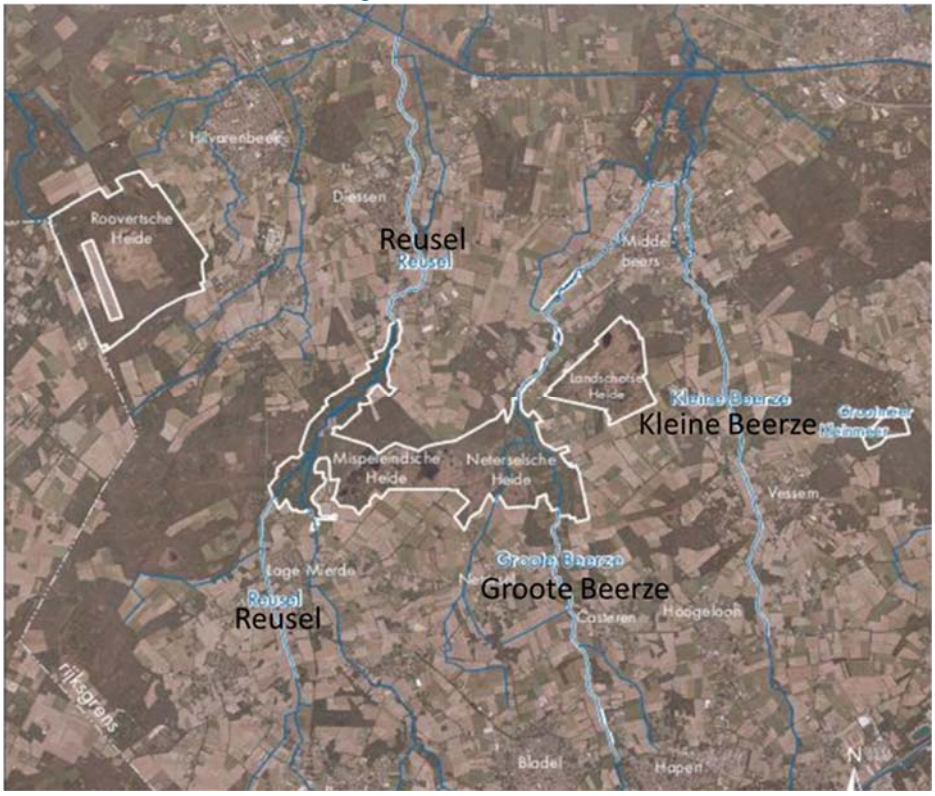

Figuur 1.4-1 Ligging Kleine Beerze binnen Natura 2000 gebied Kempenland-West

Het project Herinrichting Kleine Beerze Vessem - Middelbeers wordt in twee separate Projectplannen uitgevoerd, namelijk traject Dorp aan de Beek en traject Spekdonken, Molenbroek en Hoogeind, zie Figuur 1.4-2. In dit projectgebied zijn, naast de Kleine Beerze, de Natte Natuurparels Spekdonken en Molenbroek gelegen.

Over een lengte van ongeveer 4,5 km wordt het watersysteem van de Kleine Beerze inclusief het voormalige kwelmoeras t.b.v. de Natte Natuurparels hersteld. In het gebied tussen Vessem het Heike, Donk, Meerven, Kuikeindseweg, Middelbeers, Hoogeindseweg, en Dennendijk ligt de opgave voor het beekherstel van de Kleine Beerze. Het plangebied wordt begrensd door de wegen aan de flanken van het beekdal. Aan de westzijde zijn dat de Stroomkesberg en de Kuikeindseweg en aan de oostzijde zijn dat de Heikestraat en de Broekdijk.

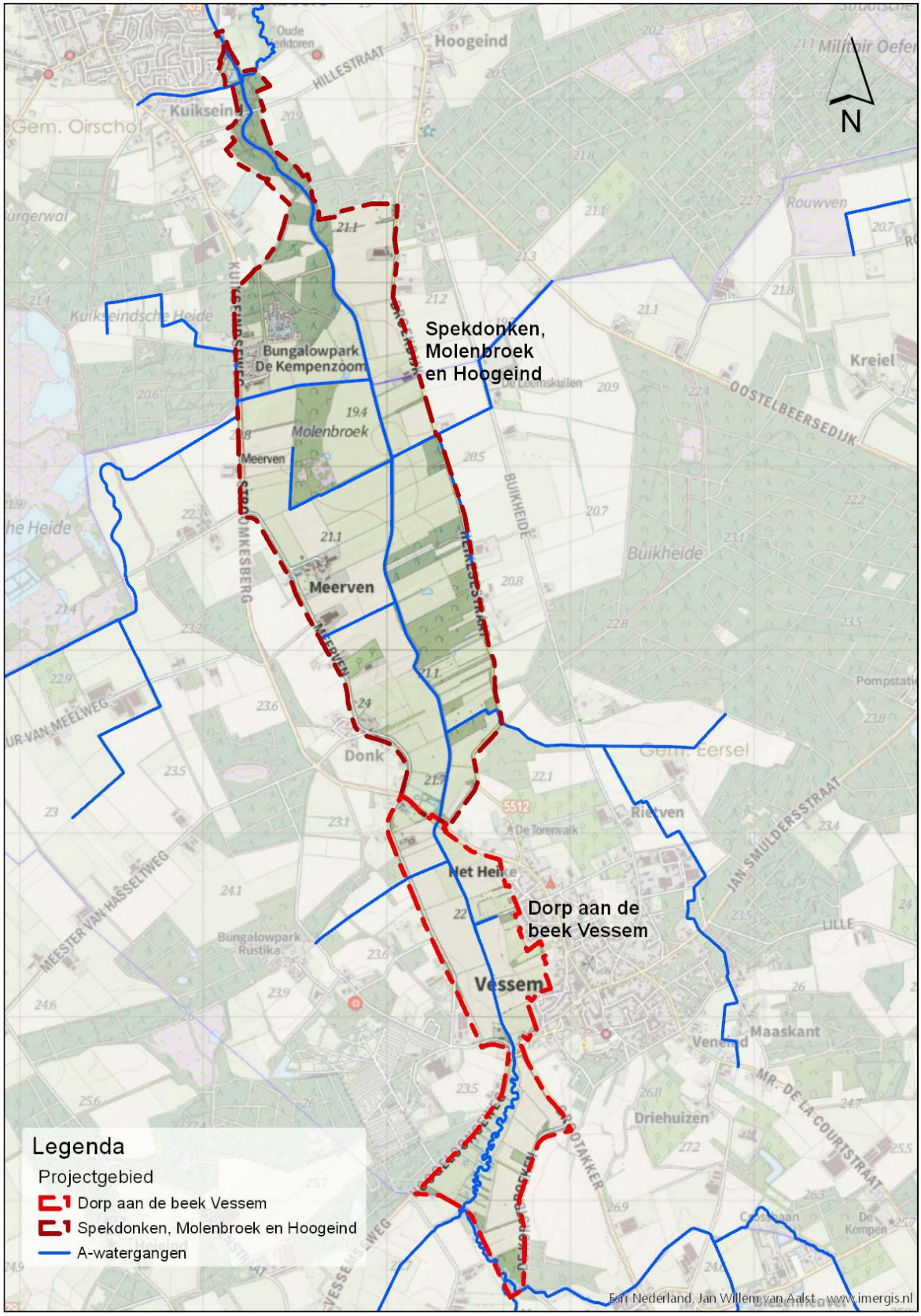

Figuur 1.4-2 Overzicht ligging projectgebied

Beschrijving huidige situatie

De Kleine Beerze toen en nu

Het landschap rond de Kleine Beerze heeft zich door de eeuwen heen ontwikkeld en veranderd. Stuifzandvlaktes op de hogere delen werden beplant en kenmerken zich nu door vierkant verkavelde naaldbossen. De dalen werden steeds beter ontwaterd, waardoor natte hooilanden plaats maakten voor drogere graslanden en akkers. De opbrengst nam toe. Een belangrijke bijdrage aan de ontwatering kwam van de ruilverkaveling in de jaren ’60. Hierdoor treedt de beek nu nog nauwelijks buiten haar oevers. Ook de waterwinning bij Vessem en grondwateronttrekkingen voor de landbouw hebben bijgedragen aan een lagere grondwaterstand. Al deze veranderingen waren met name voor de landbouw erg gunstig, maar ze hadden ook een keerzijde. Er is nu sprake van verdroging, de waterkwaliteit is achteruitgegaan, neerslag wordt versneld afgevoerd waardoor benedenstrooms overstromingen plaatsvinden, de natuur is versnipperd en de beek is nauwelijks beleefbaar.

Kleine Beerze, traject Vessem - Middelbeers

De beek de Kleine Beerze (leggernr. BZ-83) ontspringt ten westen van Eersel en stroomt via de natuurgebieden Spekdonken en Molenbroek in noordelijke richting naar de Midden Brabantse dekzandrug. Ten zuiden van Oostelbeers en Middelbeers kruist de beek deze dekzandrug. Ter hoogte van Middelbeers splitst de beek zich op in de Kleine Beerze, een bosbeek met deels oorspronkelijke meandering, en het Omleidingskanaal Kleine Beerze. Middels een automatische stuw wordt het water verdeeld, zodat bij lagere afvoeren al het water door de historische Kleine Beerze gaat, en pieken worden afgevoerd via het Omleidingskanaal Kleine Beerze naar het Omleidingskanaal Groote Beerze. Ten noorden van Oostelbeers kruist de Kleine Beerze met een sifon het Omleidingskanaal Groote Beerze waarna ze verder stroomt richting Landgoed Baest.

De beek is in het verleden op grote delen rechtgetrokken voor ontginning van gebieden voor landbouw en ook werd het omleidingskanaal gegraven om water af te voeren. Hiernaast werden stuwen geplaatst om water plaatselijk vast te houden. Deze maatregelen hebben ervoor gezorgd dat de Kleine Beerze geen natuurlijke beek meer is en in de huidige situatie niet voldoet aan de normen die vanuit de KRW aan de beek zijn gesteld.

Projectgebied “Spekdonken, Molenbroek en Hoogeind”

In dit projectgebied zijn drie deelgebieden te identificeren. De meest bovenstroomse is de Natte Natuurparel (NNP) Spekdonken (zie Figuur 1.4-3) en vormt samen met NNP Molenbroek van oudsher een nat gebied met sponswerking. De twee Natte Natuurparels liggen tegen de dekzandrug, in dit Projectplan als Hoogeind benoemd.

Figuur 1.4-3 Huidige situatie van de Kleine Beerze ter hoogte van de NNP Spekdonken

1.5 Beschikbaarheid gronden

De beek is in het kader van Natura 2000 aangewezen als habitat voor beken met waterranonkels, Kleine modderkruiper en Drijvende waterweegbree. Het betreft hier enkel habitatsoorten die beekgebonden zijn.
Gronden die beschikbaar zijn voor het uitvoeren van de maatregelen zijn op minnelijke wijze verworven. Deze gronden zijn in eigendom bij Waterschap De Dommel, gemeente Eersel, Provincie Noord-Brabant, Brabants Landschap en particuliere eigenaren. Daarnaast vinden grondruilingen plaats die zijn overeengekomen of in voorbereiding zijn met de betrokken grondeigenaren. Deze ruilingen dragen bij aan een agrarische structuurverbetering en zorgen er tevens voor dat gronden langs de beek ingericht kunnen worden ten bate van de herinrichting van de Kleine Beerze. In Figuur 1.5-1 is de kadastrale eigendomssituatie d.d. 24-6-2020 weergegeven.

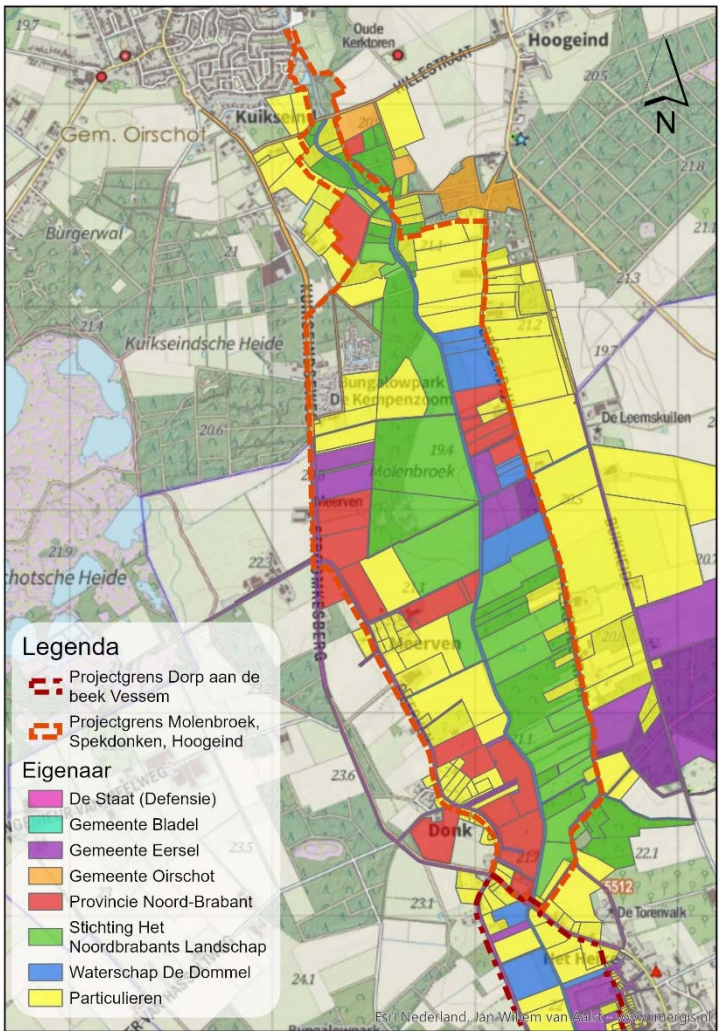

Figuur 1.5-1 Kadastrale eigendomssituatie (d.d. 24-6-2020)

Gedoogbeschikking

In deeltraject Hoogeind wordt een hoogwatergeul aangelegd. Voor de aanleg van deze hoogwatergeul zijn op één na alle benodigde gronden verworven. Met één eigenaar waar nog geen overeenstemming mee is bereikt zijn vergaande gesprekken gevoerd voor aankoop of ruiling van de benodigde gronden. Tot op heden is geen overeenstemming bereikt met de betreffende eigenaar. Om de hoogwatergeul fysiek aan te kunnen leggen is het noodzakelijk dat de betreffende gronden beschikbaar komen.
Het perceel wordt gebruikt als bosperceel. Een klein deel van dit bosperceel zal omgevormd dienen te worden om de hoogwatergeul te kunnen aanleggen. Indien vóór de uitvoering geen overeenstemming is bereikt over aankoop, ruiling of zakelijk recht, wordt gebruik gemaakt van een gedoogbeschikking voor de aanleg van de hoogwatergeul op dit betreffende perceel. Het perceel is op Figuur 1.5-2 rood omkaderd.

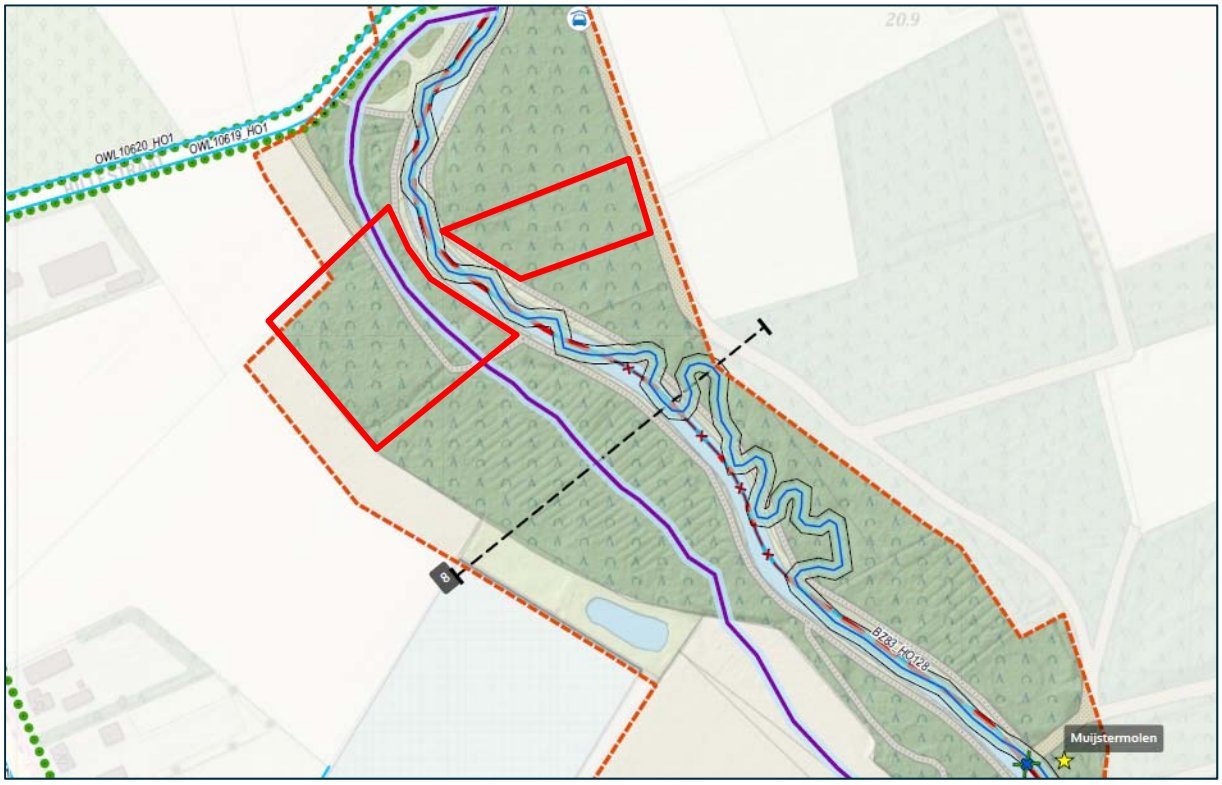

Figuur 1.5-2 Percelen mogelijke gedoogbeschikking

1.6 Beschrijving van de inrichtingsmaatregelen

De beschrijving van zowel de waterstaatswerken als de overige inrichtingsmaatregelen voor traject Spekdonken, Molenbroek en Hoogeind is respectievelijk in deze drie deelgebieden in te delen. Het deelgebied Spekdonken (zie Figuur 1.6-1) beslaat het traject tussen het Heike en watergang BERE0848-HO1, Molenbroek (zie Figuur 1.6-14) van watergang BERE0848-HO1 tot stuw BZ83-st13 en als laatste Hoogeind (zie Figuur 1.6-23) van stuw BZ83-st13 tot aan stuw BZ83-st14.
Zoals onder 1.1.1 gebiedsproces en ontwerp aangegeven, zijn de inrichtingsmaatregelen beschreven die het waterschap dient uit te voeren. Voor een volledig beeld van de landschappelijke en recreatieve maatregelen die worden uitgevoerd, wordt verwezen naar het landschapsplan van BoschSlabbers in de bijlage.

1.6.1 Inrichtingsmaatregelen Natte Natuurparel Spekdonken

De inrichtingsmaatregelen in betreffend deelgebied zijn er enerzijds op gericht om te kunnen voldoen aan de KRW-doelstellingen en de N2000 instandhoudingsdoelstellingen voor habitattypen en habitatsoorten ‘Beken en rivieren met waterplanten (waterranonkels)’, de drijvende waterweegbree en de modderkruiper, waarvoor over een afstand 1,7 km beekherstel plaatsvindt. Als gevolg hiervan komen er diverse stuwen, duikers en watergangen te vervallen en moeten er nieuwe aansluitingen met duikers worden gerealiseerd t.b.v. bestaande watergangen.

Daarnaast zijn de maatregelen erop gericht om de verdroging in de Natte Natuurparel Spekdonken te herstellen. Uitgangspunt daarbij is dat het water wordt vastgehouden in de natuurparel. Doel is dat er geen open verbinding meer aanwezig is tussen oppervlaktewater zoals de Kleine Beerze en andere A- en B-watergangen en de watergangen die gelegen zijn binnen Natte Natuurparel Spekdonken. Om dit te bereiken worden binnen Natte Natuurparel Spekdonken diverse watergangen en sloten verondiept, gedempt of afgedamd.

Als gevolg van de hiervoor beschreven maatregelen zoals het verwijderen van de stuwen, zijn bestaande recreatieroutes niet meer toegankelijk. Stuwen worden in de huidige situatie namelijk gebruikt als oversteekmogelijkheid van de watergangen. Om in het gebied de recreatieve routes toegankelijk te houden worden er nieuwe fiets-, en/of voetgangersbruggen geplaatst.
Eén van de doelstellingen van ‘Levende Beerze’ is het klimaatrobuust inrichten van het beekdal. In dit deelgebied wordt daar invulling aan gegeven door een strook langs de Kleine Beerze af te graven. In natte perioden biedt dit ruimte voor de beek om te kunnen inunderen. Het water wordt zo langer vastgehouden, hetgeen ook afvlakking van de piekbelasting in de beek als resultaat heeft. De af te graven strook wordt tevens natuurlijk ingericht en gebruikt. Dit betekent dat er geen bestrijdingsmiddelen en drijfmest mogen worden toegepast op deze af te graven strook. Hierdoor zal de uitspoeling van meststoffen en bestrijdingsmiddelen in de beek ook fors afnemen.

In de Tabel 1.6-1 hieronder worden alle inrichtingsmaatregelen voor dit traject benoemd.

Tabel 1.6-1 Inrichtingsmaatregelen traject NNP Spekdonken

A - NNP Spekdonken			
Nr.	Maatregel	Waterstaatswerk	Overige werken
A1	Beekherstel Kleine Beerze	**X**	
A2	Aanbrengen obstakelvrije zone		**X**
A3	Verwijderen stuwen	**X**	
A4	Aanbrengen knijpconstructie	**X**	
A5	Aanleggen nieuwe watergangen	**X**	
A6	Opwaarderen watergangen	**X**	
A7	Dempen watergangen	**X**	
A8	Verondiepen en afdammen watergangen, sloten en greppels	**X**	
A9	Aanbrengen gronddammen	**X**	
A10	Verwijderen duikers	**X**	
A11	Aanbrengen en vervangen duikers	**X**	
A12	Afgraven en verlagen maaiveld	**X**	
A13	Verwijderen drainage	**X**	
A14	Aanleggen poelen	**X**	
A15	Aanbrengen bruggen		**X**
A16	Landschappelijke inpassing		**X**
A17	Aanbrengen faunapassages	**X**	

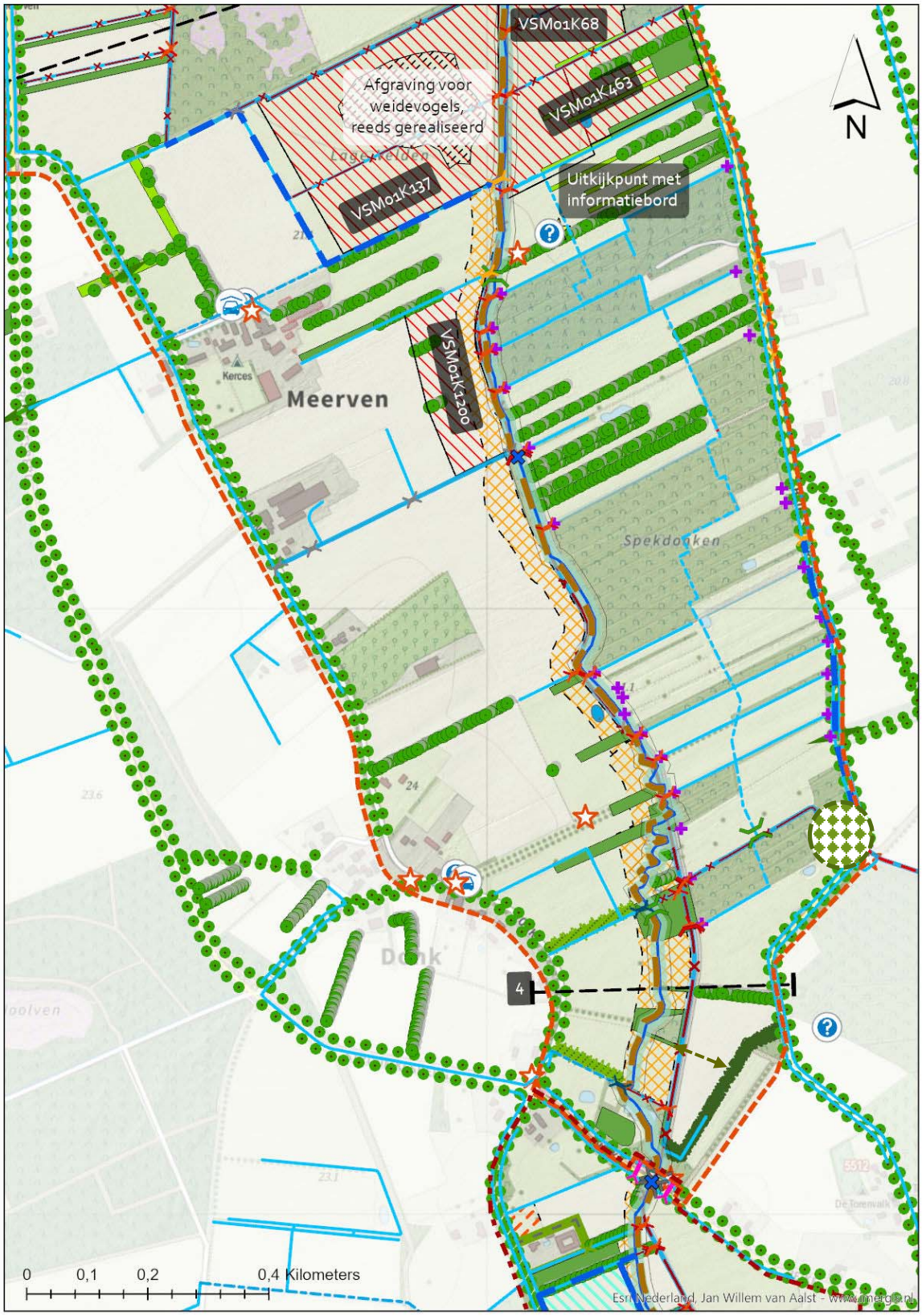

Figuur 1.6-1 Maatregelenkaart Spekdonken

A1 Beekherstel Kleine Beerze (Figuur 1.6-1)

In het traject tussen het Heike en watergang BERE0848-HO1 vindt beekherstel plaats. Dat betekent in dit geval dat de huidige beek (BZ83-H095 t/m BZ83H114) wordt gedempt en parallel een nieuwe, meanderende beek met een ondieper en smaller profiel wordt aangelegd. Hierdoor stijgen de peilen in de beek, wat er uiteindelijk ook toe zal leiden dat de grondwaterstanden omhoog zullen gaan.
Door het meanderen en zal het water ook langer in het gebied worden vastgehouden.

A2 Aanbrengen obstakelvrije zone (Figuur 1.6-1)

Voor het uitvoeren van beheer is het van belang dat de beek en haar zijwatergangen bereikbaar zijn. Om deze reden komt er aan de westzijde langs de beek een obstakelvrije zone met een breedte van 5 meter. De manier waarop het onderhoud wordt uitgevoerd, wordt opgenomen in de Beheer en Onderhoudsrichtlijn (BOR).

A3 Verwijderen stuwen

Als gevolg van de extra lengte door de hermeandering en het kleinere profiel, zijn er geen stuwen in de Kleine Beerze meer nodig. Het gaat daarbij om de volgende stuwen:

- BZ83-st11
- BZ83-st12

Figuur 1.6-3 Verwijderen stuw BZ83-st11

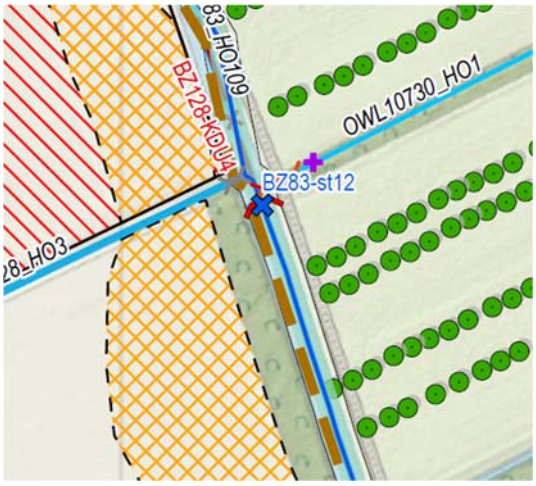

Figuur 1.6-2 Verwijderen stuw BZ83-st12 en aanbrengen knijpstuw

A4 Aanbrengen knijpconstructie

De afgelopen twee jaar is de beek als gevolg van droogte volledig drooggevallen. Om in tijden van extreme droogte water langer te kunnen vasthouden en droogval enigszins te kunnen beperken, wordt er een constructie gemaakt, zodat tijdens droogte schotbalken in de beek geplaatst kunnen worden. Deze dienen als knijpconstructie. Hierdoor wordt voorkomen dat het water in extreem droge situaties wegstroomt uit het beekdal van de Kleine Beerze. De locatie van de knijpconstructie staat in Figuur 1.6-2 weergeven.

A5 Aanleggen nieuwe watergangen (Figuur 1.6-1)

Stagnerend regenwater kan zorgen voor verzuring en mede de aanleiding zijn dat het grondwater niet dicht aan maaiveld kan komen. Om dit te voorkomen wordt in de natuurparel Spekdonken een nieuwe ondiepe greppel aangelegd. Deze ondiepe greppel zorgt ervoor dat het regenwater in het gebied kan worden afgevoerd.
Daarnaast wordt de directe verbinding tussen de Natte Natuurparel en de Kleine Beerze onderbroken.

A6 Opwaarderen watergang OWL10731

De Hazenloop wordt gedempt vanaf de Kleine Beerze tot aan de Heikesestraat. Dat betekent dat de Hazenloop via een andere route moet worden omgeleid. Om die reden wordt de watergang OWL10731 tot aan de te vervangen duiker opgewaardeerd.

A7 Dempen watergangen

Vanwege het verleggen van de Kleine Beerze kunnen er twee watergangen ingekort worden. Het deel wat overbodig is geworden, wordt gedempt. De watergangen die deels gedempt worden, zijn:

- BZ124AA-HO2 Figuur 1.6-4
- OWL10750-HO1, Figuur 1.6-5
- BZ125_H019 (Hazenloop)

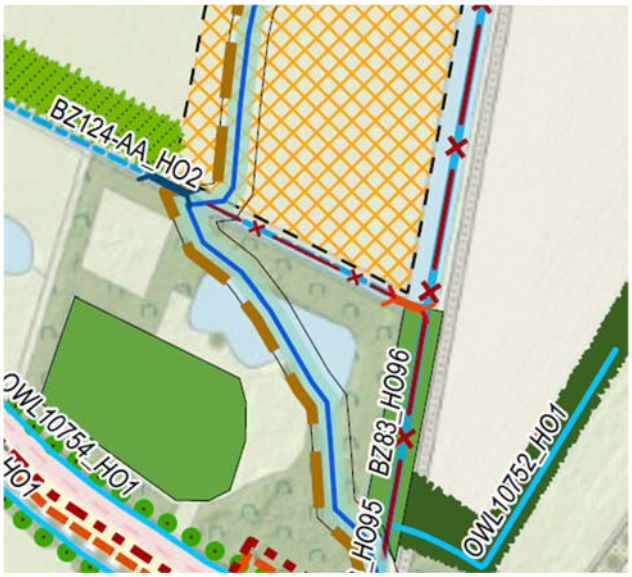

Figuur 1.6-4 Dempen watergang BZ124AA

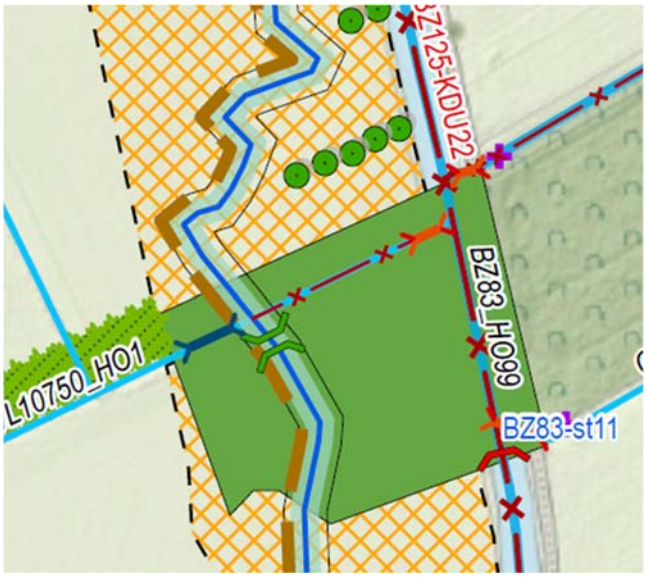

Figuur 1.6-5 Dempen watergang OWL10750

Figuur 1.6-6 Dempen BZ125_HO19

Figuur 1.6-7 Maatregelen in de Natte Natuurparel Spekdonken

A8 Verondiepen en afdammen watergangen, sloten en greppels

In de Natte Natuurparel Spekdonken komt een nieuwe greppel die ervoor zorgt dat het regenwater uit het gebied kan worden afgevoerd zonder het gebied te verdrogen en dat het gebied afgescheiden wordt van het water van de Kleine Beerze. Alle watergangen die in de huidige situatie afwateren op de Kleine Beerze worden verondiept en/of afgedamd, zie Figuur 1.6-7.

Daarnaast wordt A-watergang BZ125_H015, ook wel de Hazenloop genoemd, verondiept vanaf duiker BZ125-KDU21 onder de Heikestraat tot aan waar watergang OWL10731 begint. Vanwege het dempen van de Hazenloop tussen de Kleine Beerze en de Heikesestraat, komt er nieuwe verbinding tussen BZ125 en OWL10731, zodat het water via deze laatste watergang kan worden afgevoerd.

A9 Aanbrengen gronddammen

In de Natte Natuurparel Spekdonken worden (bijna) alle sloten en greppels afgedamd om te voorkomen dat water uit deze greppels toch kan wegstromen ofwel naar de Kleine Beerze ofwel naar de wegsloot van de Heikesestraat. Het principe van een dergelijke gronddam wordt weergegeven in figuur 1.6-8.

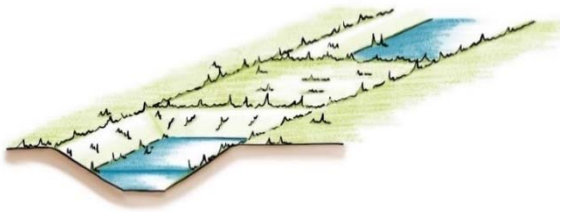

Figuur 1.6-8 Principe gronddam

A10 Verwijderen duikers

In de Natte Natuurparel Spekdonken komt een nieuwe greppel die ervoor zorgt dat het water binnen de Natte Natuurparel blijft en afgescheiden wordt van het water van de Kleine Beerze. Alle watergangen die in de huidige situatie afwateren op de Kleine Beerze worden verondiept en/of afgedamd. De huidige duikers naar de Kleine Beerze komen daarom te vervallen. Het gaat daarbij om 13 duikers die in het traject BZ83-HO98 t/m BZ83-H0111 liggen.

A11 Aanbrengen en vervangen duikers

Doordat de Kleine Beerze wordt verlegd, komen er een aantal duikers te vervallen, maar zijn er ook nieuwe duikers nodig om het onderhoudspad toegankelijk te houden. Nieuwe duikers komen in watergang BZ124AA-HO2 en OWL10750-HO1. Ook worden alle duikers die langs de Heikesestraat liggen in watergang BZ133 vervangen, zie Figuur 1.6-7.

Figuur 1.6-9 Nieuwe duiker in watergang BZ124-AA

Figuur 1.6-10 Nieuwe duiker in watergang OWL10750

A12 Afgraven/ verlagen maaiveld (Figuur 1.6-1)

Aan de westzijde van de Kleine Beerze wordt langs traject BZ83HO_98-113 een strook van gemiddeld 50 meter breedte tot 30 cm afgegraven en verlaagd om de Kleine Beerze de ruimte te geven om te kunnen inunderen tijdens een hoogwater situatie en voor verschraling t.b.v. natuurontwikkeling, zie ook bijlage A1. Een ander positief effect is dat hierdoor een buffer ontstaat tussen de intensieve landbouw en de als N2000 aangewezen beek. Hierdoor zal directe belasting van de beek met meststoffen en bestrijdingsmiddelen op dit deel van het traject voorkomen worden. Op een klein deel van het traject zullen geen afgravingen plaatsvinden omdat met de eigenaar van deze percelen geen overeenstemming is bereikt, zie Figuur 1.6-11

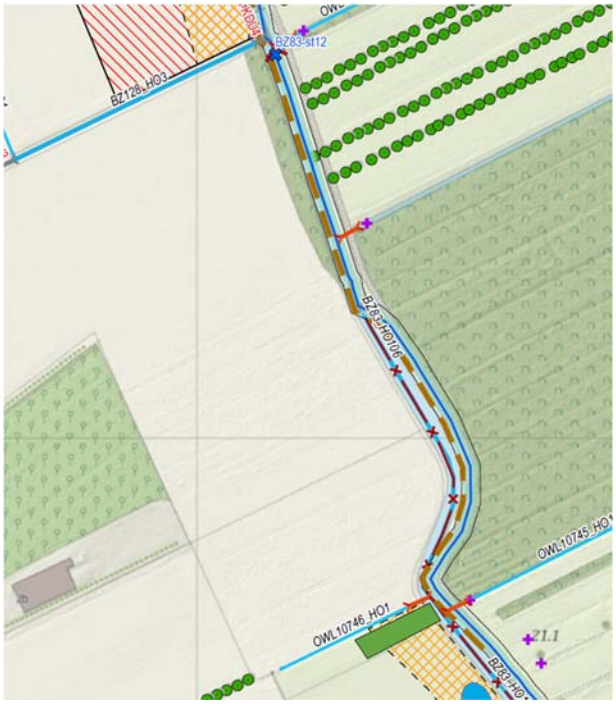

Figuur 1.6-11 Locatie handhaven bestaand maaiveld

A13 Verwijderen drainage

Het perceel VSM01K1200 is inmiddels verworven. Dit perceel gaat omgevormd worden naar natuur. De aanwezige drainage wordt om die reden van dit perceel verwijderd.

Figuur 1.6-12 Verwijderen drainage (rood gearceerd)

A14 Aanleggen poelen

Om optimaal gebruik te maken van de verlaging van het maaiveld wordt er langs de beek een aantal poelen aangelegd, waarbij één in Spekdonken zie Figuur 1.6-13. De poelen dragen bij aan de doelstelling voor de EVZ.

Figuur 1.6-13 Locatie aan te leggen poel Spekdonken

A15 Aanbrengen bruggen

Om het wandelpad langs de Hazenloop toegankelijk te houden, komt er een tweetal voetgangers - fietsbruggen. Eén over de nieuwe watergang in de Natte Natuurparel en nog één over de Kleine Beerze.

A16 Landschappelijke inpassing

Op diverse locaties worden nieuwe groenstructuren aangebracht. Onderscheid wordt gemaakt in bomenrijen, aanplanten struweel, aanplanten bosstrook en verbeteren bestaand bos, zie Figuur 1.6-1.

A17 Aanbrengen faunapassages

Op de flanken van het beekdal worden diverse faunapassages aangebracht. Deze worden gerealiseerd door de gemeenten Eersel en Oirschot, zie Figuur 1.6-1.

1.6.2 Inrichtingsmaatregelen Molenbroek

De inrichtingsmaatregelen in betreffend deelgebied zijn er enerzijds op gericht om te kunnen voldoen aan de KRW-doelstellingen en de Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen voor habitattypen en habitatsoorten ‘Beken en rivieren met waterplanten (waterranonkel)’, de drijvende waterweegbree en de modderkruiper, waarvoor over een afstand 2,8 km beekherstel plaatsvindt. Als gevolg hiervan komen er diverse stuwen, duikers en watergangen te vervallen en moeten er nieuwe aansluitingen met duikers worden gerealiseerd t.b.v. bestaande watergangen.
Daarnaast zijn de maatregelen erop gericht om de verdroging in de Natte Natuurparel Molenbroek te herstellen. Uitgangspunt daarbij is dat het water wordt vastgehouden in de natuurparel. Molenbroek is een gebied waar de beek als gevolg van het geringe verhang in de beek van nature een lage stroomsnelheid heeft. Dit verhang gaat in dit Projectplan niet heel erg veranderen. Dit omdat het niet mogelijk is om op dit traject meer verhang te creëren. Ook zal de beek op dit traject niet heel erg meanderen. Dit heeft de beek hier nooit gedaan en is gezien het geringe verhang ook niet mogelijk.
De inrichting van Natte Natuurparel Molenbroek is erop gericht om water vast te houden in het natuurgebied en het gebied natuurlijker in te richten. Met name de gronden aan de oostzijde van het Molenbroek. Deze gronden waren tot voor kort nog in agrarisch gebruik, maar kunnen door aankoop van deze gronden worden ingericht als natuur. Concreet betekent dit dat watergangen worden gedempt en verondiept, drainage wordt verwijderd en de ligging van duikers wordt gewijzigd.

In Tabel 1.6-2 hieronder worden alle inrichtingsmaatregelen voor dit traject benoemd.

Tabel 1.6-2 Inrichtingsmaatregelen traject Molenbroek

B - Molenbroek			
Nr.	Maatregel	Waterstaatswerk	Overige werken
B1	Beekherstel Kleine Beerze	**X**	
B2	Aanbrengen obstakelvrije zone		**X**
B3	Vervangen stuw	**X**	
B4	Verwijderen duikers	**X**	
B5	Dempen watergangen	**X**	
B6	Opwaarderen watergang	**X**	
B7	Verdiepen watergang	**X**	
B8	Verwijderen drainage	**X**	
B9	Aanbrengen duikers	**X**	
B10	Pomp plaatsen	**X**	
B11	Aanleggen poelen	**X**	
B12	Landschappelijke inpassing		**X**
B13	Aanbrengen faunapassages	**X**	

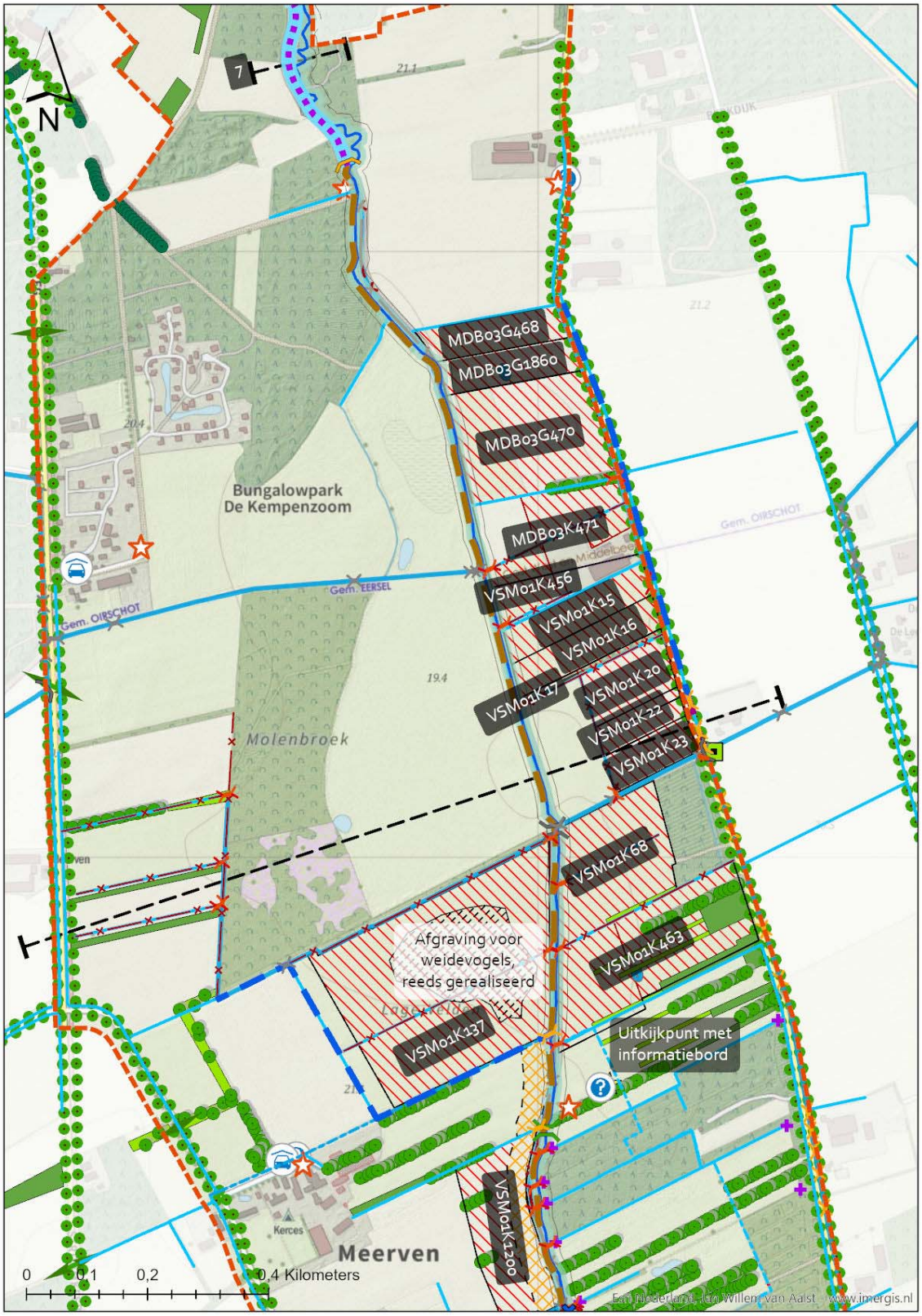

Figuur 1.6-14 Maatregelenkaart Molenbroek

B1 Beekherstel Kleine Beerze (Figuur 1.6-14)

In het traject tussen het Heike en de Hillestraat vindt beekherstel plaats. Dat betekent dat de huidige beek (BZ83-H083 t/m BZ83-H093) wordt gedempt en er parallel een nieuwe, meanderende beek met een ondieper profiel wordt aangelegd.

B2 Aanbrengen obstakelvrije zone (Figuur 1.6-14)

Voor het uitvoeren van beheer is het van belang dat de beek en haar zijwatergangen bereikbaar zijn. Om deze reden komt er aan de oostzijde langs de beek een obstakelvrije zone met een breedte van 5 meter. De manier waarop het onderhoud wordt uitgevoerd, wordt opgenomen in het Beheer en Onderhoudsplan.

B3 Vervangen stuw BZ83-st13

Als gevolg van de extra lengte door de hermeandering en het kleinere profiel, is stuw BZ83-st-13 in de Kleine Beerze niet meer nodig. Aangezien zich op deze plek ook de aftakking van de hoogwatergeul bevindt, wordt het regelwerk vervangen om het water bij hoge waterstanden te kunnen sturen, zie Figuur 1.6-15.

Figuur 1.6-15 Vervangen stuw BZ83-st13

B4 Verwijderen duikers (Figuur 1.6-14)

Van de watergangen die worden gedempt worden ook de duikers verwijderd. Dat zijn de volgende duikers:

- BZ135-KDU11
- BZ135-KDU10
- BZ135-KDU12
- BERE-0847
- OWL1065
- OWL10667
- OWL10670
- BERE-0852
- BZ134-KDU1
- OWL10654
- OWL10653
- BERE-0843
- Duiker langs Heikestraat

B5 Dempen watergangen

De percelen 879, 1054 en 1055 liggen direct ten westen van de Natte Natuurparel Molenbroek. Deze worden omgevormd naar natuur, waardoor de afwateringsfunctie van de watergangen komt te vervallen. De watergangen parallel en haaks op Molenbroek worden gedempt, dit betreffen de watergangen:

- BERE-0852_HO1
- OWL10670_HO1
- OWL10671_HO1
- BZ134-HO2, BZ134_HO3 en BZ134_HO5

Om het ontwateringseffect van BZ134 zoveel mogelijk te beperken in de Natte Natuurparel Molenbroek, wordt het water in de nieuwe situatie omgeleid via watergang OWL10711 naar BZ129 en kan het deel van BZ134_HO4 worden gedempt. Aangezien perceel 137 is verworven en omgevormd mag worden naar natuur kan watergang OWL10667 ook worden gedempt. De drainage van perceel 136 kan afgevoerd blijven worden via BZ129-AA_HO3.

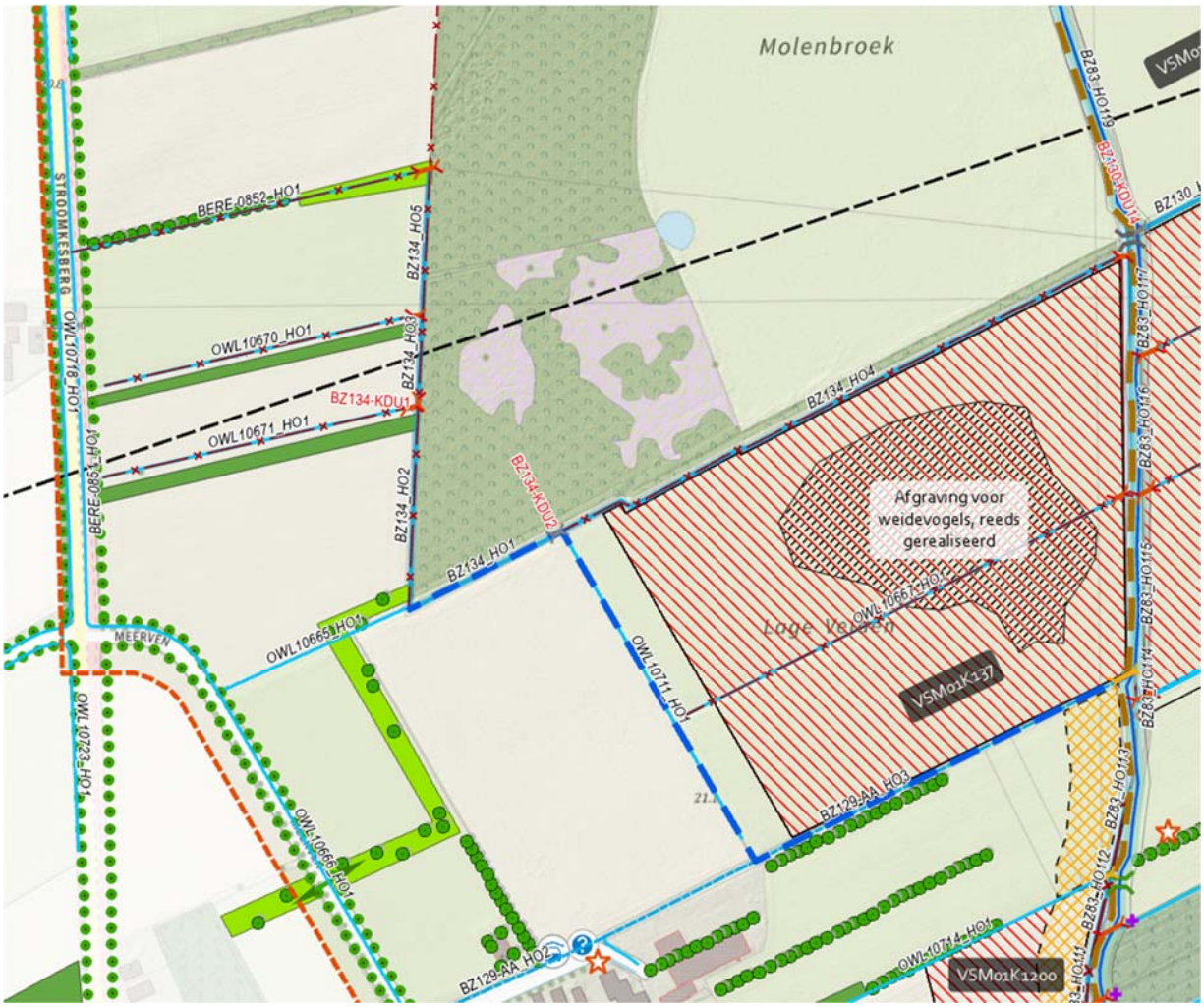

Figuur 1.6-16 Dempen watergangen Molenbroek

Aan de oostkant van de Kleine Beerze is een aantal percelen verworven, deze kunnen worden omgevormd naar natuur. De volgende watergangen worden gedempt:

- OWL10655_HO1
- BERE-0845_HO1
- OWL10653_HO1
- OWL10654_HO1

Figuur 1.6-17 Dempen watergangen aan Broekdijk

B6 Opwaarderen watergang OWL 10651_H01 langs Heikesestraat/Broekdijk

Door het dempen van meerdere oost-west georiënteerde watergangen tussen de Kleine Beerze en Heikesestraat/Broekdijk neemt het debiet in watergang OWL 10651_H01 toe, met name bij hogere afvoeren. Om dit grote debiet af te voeren wordt watergang OWL 10651_H01 opgewaardeerd.

B7 Verdiepen watergang OWL 10651_H01 (ter plaatse van Heikesestraat 12)

Door het dempen van meerdere oost-west georiënteerde watergangen tussen de Kleine Beerze en Heikesestraat/Broekdijk neemt het debiet in watergang OWL 10651_H01 toe, met name bij hogere afvoeren. Om dit grote debiet af te voeren wordt watergang OWL 10651_H01 ter plaatse van Heikesestraat 12 verdiept. Door de beperking in ruimtegebruik is niet mogelijk de watergang te verbreden. Hierdoor wordt de watergang verdiept met behulp van beschoeiing. Zie Figuur 1.6-18 voor een principeprofiel hiervan.

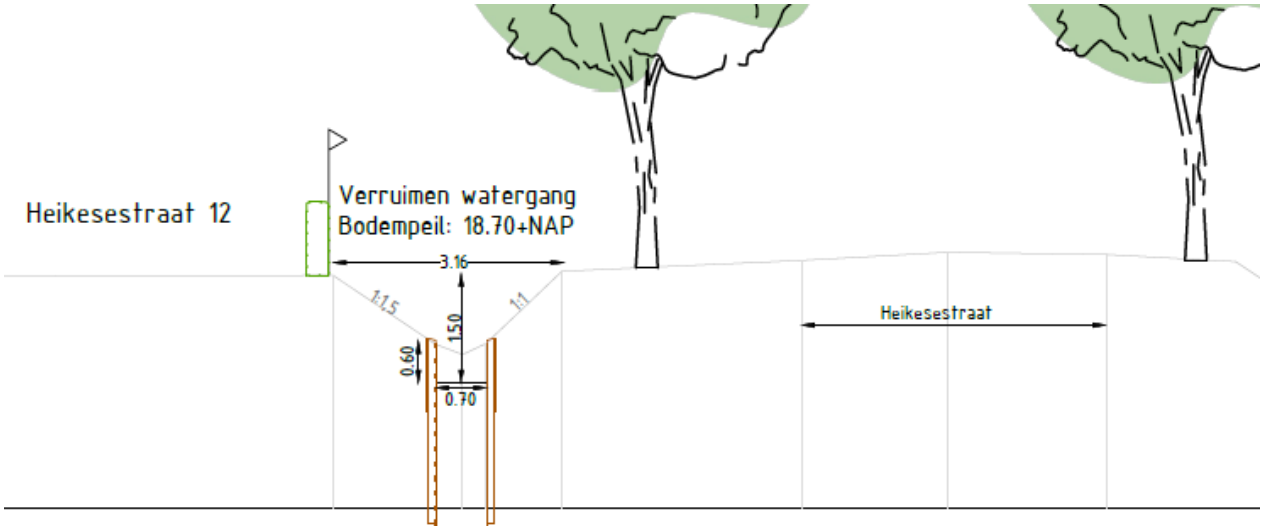

Figuur 1.6-18 Principedetail verdiepen watergang OWL 10651_H01

B8 Verwijderen drainage

De percelen VSM01K1200, VSM01K137 zijn inmiddels verworven en van percelen VSM01K68 en VSM01K463, is de pacht van de gemeente Eersel opgezegd. Deze percelen gaan omgevormd worden naar natuur. De aanwezige drainage wordt om die reden van deze percelen verwijderd.

Figuur 1.6-19 Verwijderen drainage

De drainage van perceel VSM01K136 blijft gehandhaafd, omdat dit perceel zijn landbouwkundige functie behoudt. Om ervoor te zorgen dat er geen overlast en schade wordt ondervonden op dit landbouwperceel blijft er een strook van 30 meter ook de bestaande drainage op perceel VSM01K137 in stand gehouden aan de oostzijde van watergang OWL10117. Zie ook tekening BD6234-TE-DO-204.

Daarnaast zijn ook de percelen MDB03G471, VSM01K15, VSM01K16, VSM01K20, VSM01K21, VSM01K22 en VSM01K23 verworven en kan er de drainage worden verwijderd.

Figuur 1.6-20 Verwijderen drainage percelen aan Broekdijk

B9 Aanbrengen duiker

Deze duiker wordt aangelegd t.b.v. de opstelplaats van de pomp, zie B10.

B10 Pomp opstelplaats aanleggen

Bij de kruising van watergang BZ130, BZ133 en OWL10651 komt een pomp te staan. Deze zorgt ook bij hoge waterstanden in de Kleine Beerze dat achterliggende landbouwpercelen hun water kunnen blijven afvoeren.

Figuur 1.6-21 Pomp opstelplaats

B11 Aanleggen poelen

In Spekdonken worden op twee locaties poelen aangelegd, zie Figuur 1.6-22.

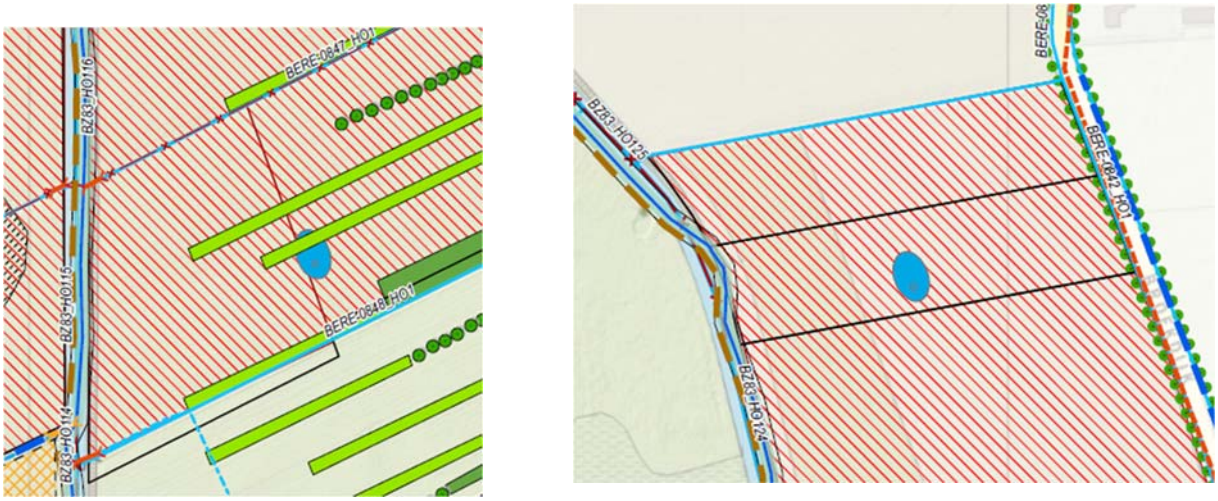

Figuur 1.6-22 Locaties aan te leggen poelen

B12 Landschappelijke inpassing

Op diverse locaties worden nieuwe groenstructuren aangebracht. Onderscheid wordt gemaakt in bomenrijen, aanplanten struweel, aanplanten bosstrook en verbeteren bestaand bos. Zie Figuur 1.6-14.

B13 Aanbrengen faunapassages

Op de flanken van het beekdal worden diverse faunapassages aangebracht. Deze worden gerealiseerd door de gemeenten Eersel en Oirschot, zie Figuur 1.6-14.

1.6.3 Inrichtingsmaatregelen Hoogeind

De inrichtingsmaatregelen in betreffend deelgebied zijn er enerzijds op gericht om te kunnen voldoen aan de KRW-doelstellingen en de Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen voor habitattypen en habitatsoorten ‘Beken en rivieren met waterplanten (waterranonkel)’, de drijvende waterweegbree en de modderkruiper, waarvoor over een afstand 1,1 km beekherstel plaatsvindt. Als gevolg hiervan komen er diverse stuwen, duikers en watergangen te vervallen en moeten er nieuwe aansluitingen met duikers worden gerealiseerd t.b.v. bestaande watergangen. Daarnaast zal in dit deelgebied een hoogwatergeul worden aangelegd. Het doel van deze hoogwatergeul is om bij extreme afvoeren van de Kleine Beerze, het overschot aan water af te kunnen voeren. Veruit het grootste deel van het jaar zal er enkel water door de meanderende Kleine Beerze stromen en zal de hoogwatergeul droog staan. De hoogwatergeul zal fysiek gescheiden komen te liggen van de meanderende Kleine Beerze zodat morfologische processen in de beek plaats kunnen vinden. Aan de keuze voor de aanleg van de hoogwatergeul ligt een bestuurlijk besluit met alle projectpartners ten grondslag.

In Tabel 1.6-3 hieronder worden alle inrichtingsmaatregelen voor dit traject benoemd.

Tabel 1.6-3 Inrichtingsmaatregelen traject Hoogeind

C - Hoogeind			
Nr.	Maatregel	Waterstaatswerk	Overige werken
C1	Beekherstel Kleine Beerze	**X**	
C2	Aanleggen hoogwatergeul	**X**	
C3	Verwijderen stuwen	**X**	
C4	Verwijderen duikers	**X**	
C5	Verwijderen sifon	**X**	
C6	Vervangen stuw / verdeelwerk	**X**	
C7	Aanbrengen knijpconstructie	**X**	
C8	Aanbrengen duikers	**X**	
C9	Aanbrengen bruggen		**X**
C10	Verondiepen omleidingskanaal	**X**	
C11	Verondiepen A-watergangen	**X**	
C12	Aanbrengen faunapassages	**X**	

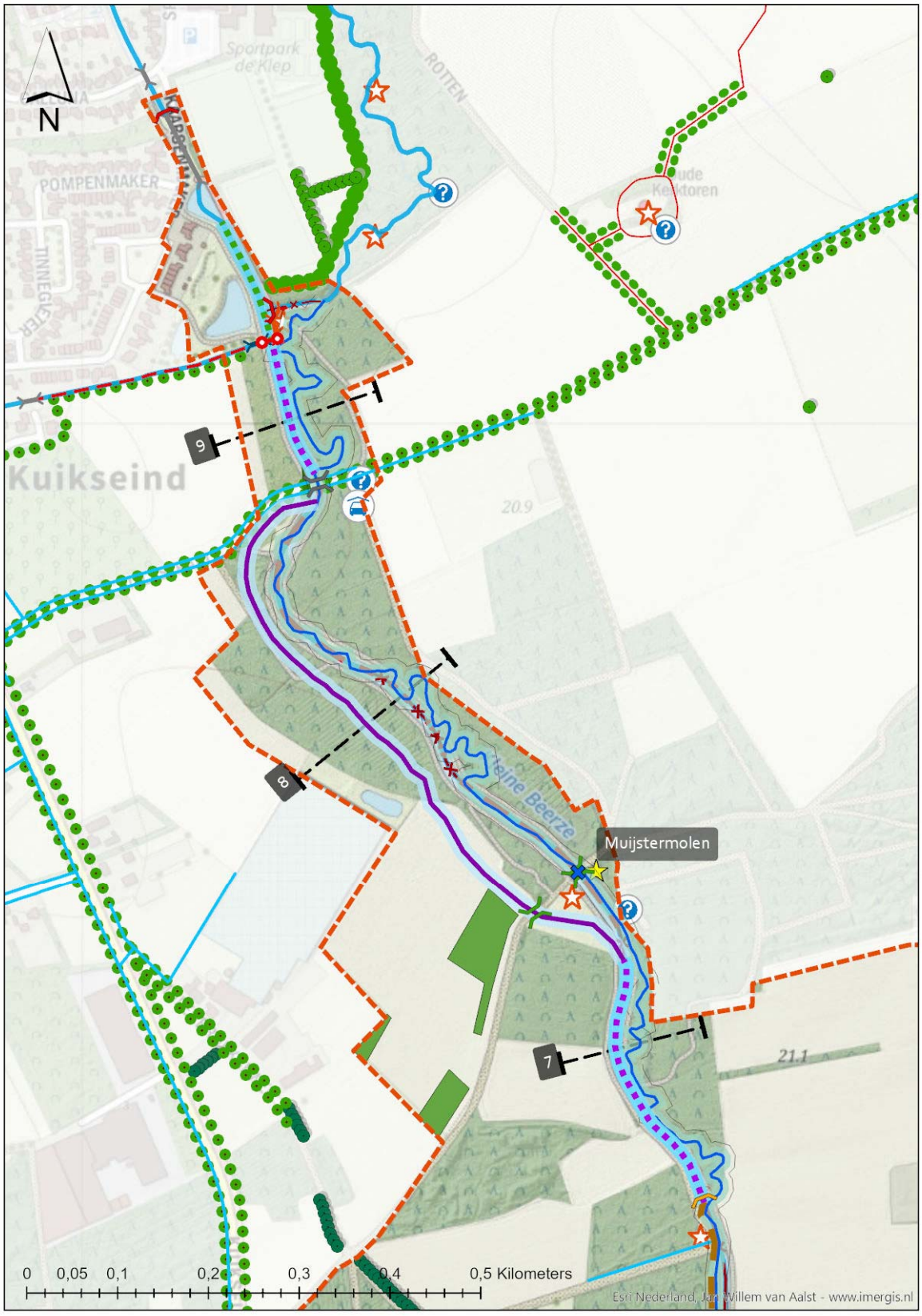

Figuur 1.6-23 Maatregelenkaart Hoogeind

C1 Beekherstel Kleine Beerze (Figuur 1.6-23)

In het traject tussen stuw BZ83-st13 en BZ83-st14 vindt beekherstel plaats, zie Figuur 1.6-23. Dat betekent dat de huidige beek (BZ83-H128 t/m BZ83-H130) wordt gedempt en parallel een nieuwe, meanderende beek met een ondieper profiel wordt aangelegd.

C2 Aanleggen hoogwatergeul (Figuur 1.6-23)

In het traject tussen de stuw BZ83-st13 en de Hillestraat wordt een hoogwatergeul aangelegd, zie Figuur 1.6-23. Het eerste deel volgt de hoogwatergeul de bestaande loop van de Kleine Beerze, daarna wordt een nieuwe laagte aangelegd. Deze komt net voor de Hillestraat weer bij de Kleine Beerze. Direct na de Hillestraat volgt opnieuw een aftakking die als hoogwatergeul wordt aangesloten aan het omleidingskanaal van de Kleine Beerze.

C3 Verwijderen stuwen

Als gevolg van het verleggen en hermeanderen van de Kleine Beerze komt stuw bz83-st14 te vervallen. Daarnaast wordt ook een deel van omleidingskanaal aangepast, waardoor stuw BZ71-st1 komt te vervallen.

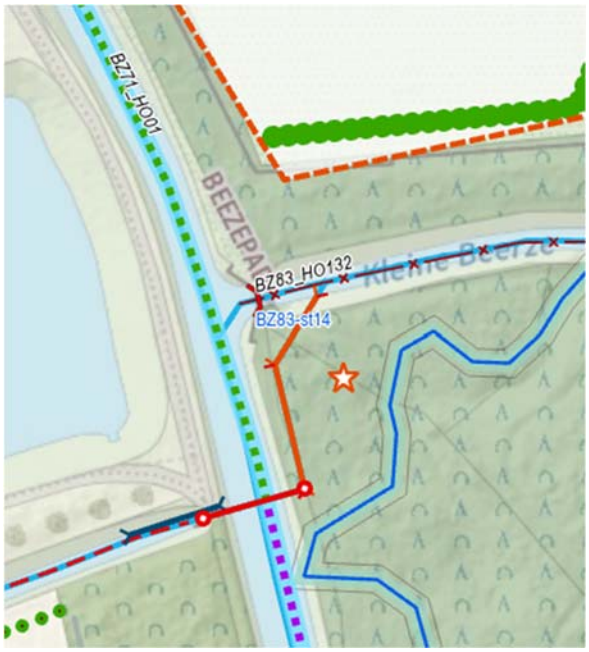

Figuur 1.6-24 Nieuwe aansluiting omleidingskanaal

Figuur 1.6-25 Locatie stuw BZ71-st1

C4 Verwijderen duikers

In de huidige situatie is de A-watergang BZ140-HO1 aangesloten via een sifon en duiker op de Kleine Beerze. In de nieuwe situatie wordt watergang BZ140-HO1 aangesloten op het omleidingskanaal. Om die reden komen duikers BZ140-KDU3 en BZ140-KDU4 te vervallen, zie Figuur 1.6-24

C5 Verwijderen sifon

In de huidige situatie is de A-watergang BZ140-HO1 aangesloten via een sifon en duiker op de Kleine Beerze. In de nieuwe situatie wordt watergang BZ140-HO1 aangesloten op het omleidingskanaal. Om die reden komt sifon BZ140-KSY1 en duikers BZ140-KDU3 en BZ140-KDU4 te vervallen, zie Figuur 1.6-24

C6 Vervangen stuw/verdeelwerk

Om het water in tijden van veel water goed te verdelen tussen de Kleine Beerze en de hoogwatergeul, wordt er een nieuwe stuw/verdeelwerk aangebracht ter plaatse van de huidige stuw BZ83-st13.

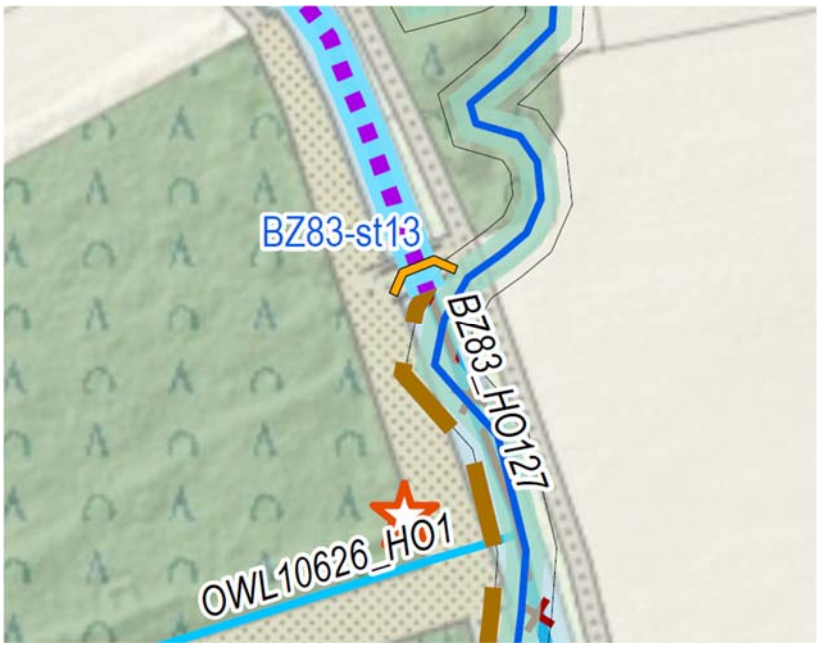

Figuur 1.6-26 Aanbrengen stuw/verdeelwerk

C7 Aanbrengen knijpconstructie

De afgelopen twee jaar is de beek als gevolg van droogte volledig drooggevallen. Om in tijden van extreme droogte toch water langer te kunnen vasthouden en droogval enigszins te kunnen beperken, wordt er een constructie gemaakt, zodat tijdens droogte schotbalken in de beek geplaatst kunnen worden. Deze dienen als knijpconstructie. Hierdoor wordt voorkomen dat het water in extreem droge situaties wegstroomt uit het beekdal van de Kleine Beerze. De locatie van de knijpconstructie staat in Figuur 1.6-27 weergegeven.

C8 Aanbrengen duikers

In de huidige situatie is de A-watergang BZ140-HO1 aangesloten via een sifon en duiker op de Kleine Beerze. In de nieuwe situatie wordt watergang BZ140-HO1 aangesloten op het omleidingskanaal. Om die reden komt er een nieuwe duiker onder het onderhoudspad, zie Figuur 1.6-24.

C9 Aanbrengen bruggen

Een aantal recreatieve routes in dit gebied worden gewijzigd. Om een nieuwe fiets- en wandelverbindingen in het gebied aan te brengen worden er twee nieuwe fietsbruggen aangelegd.

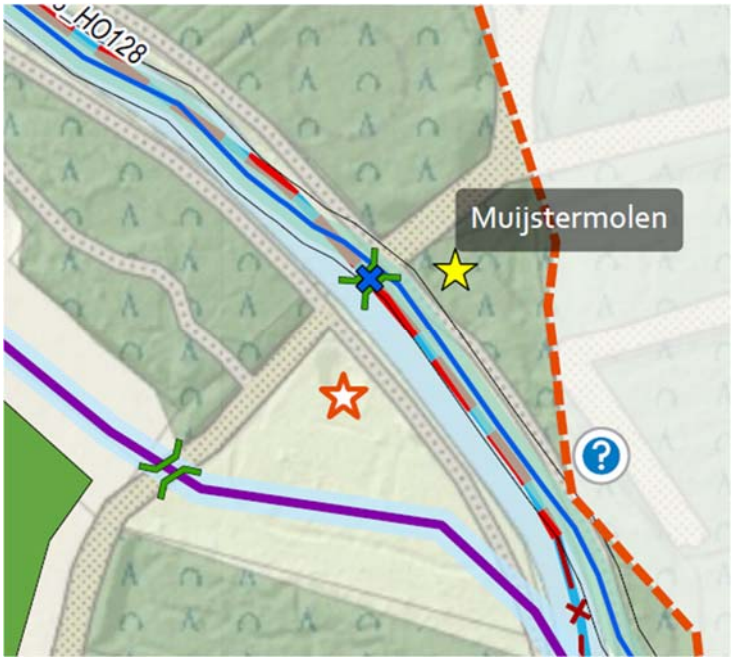

Figuur 1.6-27 Aanbrengen knijpstuw en nieuwe bruggen

C10 Verondiepen omleidingskanaal

De Kleine Beerze splitst zich na de onderdoorgang bij de Hillestraat, waarbij aan de oostkant de nieuwe meanders van de Kleine Beerze en in de huidige loop van de Kleine Beerze, de hoogwatergeul komt te liggen. Vanaf de Hillestraat tot aan watergang BZ140 wordt het profiel van de Kleine Beerze omgevormd voor de hoogwatergeul door deze te verondiepen. Vervolgens wordt het traject tussen watergang BZ140 en de bebouwde kom aangepast met een tweefasenprofiel.

C11 Verondiepen A-watergangen

In de huidige situatie watert A-watergang BZ140 af via de sifons op de Kleine Beerze. In de nieuwe situatie gaat de A-watergang via een nieuwe duiker direct afwateren op het omleidingskanaal. Aangezien de huidige dimensionering van het profiel van de watergang te groot is voor de hoeveelheid afvoer, wordt deze watergang verondiept.

C12 Aanbrengen faunapassages

Op de flanken van het beekdal worden diverse faunapassages aangebracht. Deze worden gerealiseerd door de gemeenten Eersel en Oirschot, zie Figuur 1.6-23.

1.6.4 Waterstaatswerk sifon Omleidingskanaal Groote Beerze – Kleine Beerze

Tabel 1.6-4 Inrichtingsmaatregelen Omleidingskanaal Groote Beerze – Kleine Beerze

D – Omleidingskanaal Groote Beerze – Kleine Beerze			
Nr.	Maatregel	Waterstaatswerk	Overige werken
D1	Omkeren sifon Omleidingskanaal Groote Beerze – Kleine Beerze	X	
D2	Toepassen tijdelijke bemaling	X	

D1 Omkeren sifon Omleidingskanaal Groote Beerze – Kleine Beerze

De Kleine Beerze wordt middels een sifon onder het omleidingskanaal Groote Beerze doorgeleid. Deze sifon vormt een barrière voor waterorganismen en de ecologische verbindingszone langs de Kleine Beerze wordt onderbroken. Vanuit dit oogpunt wil Waterschap De Dommel de sifon omkeren waarbij het omleidingskanaal middels een sifon onder de Kleine Beerze wordt doorgeleid. In bijlage A9 zijn principedoorsnedes te vinden van de sifon na het omkeren.

Onderstaand is in Figuur 1.6-28 de huidige situatie middels een luchtfoto weergegeven. In Figuur 1.6-28 is de luchtfoto van de sifon weergegeven van de kruising Omleidingskanaal Groote Beerze met de Groote Beerze. Deze sifon is rond 2005 aangepast waarbij na de wijziging de Groote Beerze de doorlopende watergang is.

Figuur 1.6-28 Locatie huidige sifon Kleine Beerze

Figuur 1.6-29 Locatie sifon bij Groote Beerze

D2 Toepassen tijdelijke bemaling

De Kleine Beerze wordt in de huidige situatie middels een sifon onder het Omleidingskanaal Groote Beerze doorgeleid. Waterschap De Dommel is voornemens om de situatie om te keren en het Omleidingskanaal middels een sifon onder de Kleine Beerze door te leiden. Het verwijderen van de oude sifon en de realisatie van de nieuwe sifon dient in den droge plaats te vinden en hiervoor is een tijdelijke bemaling noodzakelijk. Het concept bemalingsadvies is toegevoegd in bijlage A12. Hierin staan tevens de effecten van de tijdelijke bemaling beschreven.

1.7 Effecten van het plan

In dit hoofdstuk wordt aangegeven welke positieve en negatieve effecten te verwachten zijn van dit project na realisatie, zowel voor de natuur, als voor de landbouw. Daarbij wordt ook aangegeven of het noodzakelijk is dat mitigerende en/of compenserende maatregelen getroffen worden om negatieve effecten te voorkomen of te compenseren. De mogelijke effecten gedurende de werkzaamheden worden in het volgende hoofdstuk beschouwd.

1.7.1 Maatregelen en doel

De maatregelen die in dit Projectplan Waterwet worden beschreven hebben als voornaamste doel het herstel van de Kleine Beerze en het verbeteren van de natuurwaarden in het beekdal van de Kleine Beerze.
Belangrijkste doel van het project is het voldoen aan de opgaven voor de Kaderrichtlijn Water, Natte Natuurparel en realisatie van het Natuurnetwerk Brabant (NNB). De maatregelen aan de beek verbeteren de natuurlijke processen in de beek als sedimentatie, erosie en meandering. Hierdoor zal de Kleine Beerze beter aansluiten bij de KRW doelstellingen van een Permanent langzaam stromende bovenloop op zand (R4). Binnen dit project worden geen specifieke maatregelen getroffen met als doel de waterkwaliteit van de beek te verbeteren. De maatregelen dragen wel bij aan het hydrologisch herstel van de Natte Natuurparels Spekdonken en Molenbroek en moeten zorgen voor betere hydrologische uitgangsposities. In bijlage A1 is de maatregelenkaart opgenomen, waarop de voorgenomen maatregelen zijn opgenomen.
De effecten van de hydrologische maatregelen die worden genomen, beperken zich niet alleen tot de gronden die reeds de functie / bestemming natuur hebben, maar ook op huidige agrarische percelen. In dit hoofdstuk worden de effecten van de maatregelen voor de opgaven KRW, Leven de Dommel, NNP en NNB beschreven. Tenslotte worden ook de effecten op de agrarische en de natuurpercelen beschreven.

1.7.2 Hydrologische modellering en onderzoeken

Bij de voorbereiding van dit Projectplan zijn diverse voorbereidende onderzoeken verricht, zoals een Natuurtoets, archeologische en hydrologische onderzoeken. In onderstaande paragrafen worden de resultaten van deze onderzoeken gebruikt om de effecten van de maatregelen op de verschillende doelstellingen van het plangebied te beschrijven. Voor een uitgebreide onderbouwing wordt naar de bijbehorende onderzoeksrapportages verwezen. Deze rapportages zijn als bijlagen aan dit voorliggende Projectplan toegevoegd, zie bijlagen A3, A7 en A11.
Voor de onderbouwing en totstandkoming van het ontwerp Projectplan Herinrichting Kleine Beerze zijn onder meer de volgende onderzoeken uitgevoerd:

- Oppervlakte- en grondwatermodellering Kleine Beerze 2018-2020
- Aanvullende hoogtemetingen van watergangen, duikers, maaiveldhoogtes en veldinventarisaties.

De effecten van de geplande hydrologische maatregelen zijn doorgerekend middels algemeen aanvaarde modellen en technieken, waaronder Sobek (oppervlaktewater) en Triwaco Flairs (grondwater). In Sobek is een oppervlaktewatermodel opgesteld, welke is gevalideerd op basis van beschikbare meetgegevens.

Middels dit model zijn voor verschillende afvoersituaties (gemiddelde zomer, gemiddelde winter, gemiddeld voorjaar en gemiddelde najaar afvoer) de veranderingen op de oppervlaktewaterpeilen doorgerekend. Daarnaast is berekend wat het effect van het beekherstel is bij piekafvoeren (T1, T10, T25, T50 en T100). Hierbij is bepaald wat er in de huidige situatie en wat er in de toekomstige situatie overstroomt bij een afvoer die bij een kans van eens per jaar en eens per 10, 25, 50 en 100 jaar optreedt. Hiernaast is een grondwatermodel opgesteld en gevalideerd aan beschikbare grondwaterstandsmetingen in en rondom het gebied van de Kleine Beerze. Op basis van de resultaten van het oppervlaktewatermodel zijn met het grondwatermodel de effecten berekend op:

- de GHG (Gemiddeld Hoogste Grondwaterstand),
- de GLG (Gemiddeld Laagste Grondwaterstand),
- de GVG (Gemiddelde Voorjaarsgrondwaterstand)

De rapportage hiervan in bijlage A11 van dit Projectplan opgenomen.

1.7.3 Kaderrichtlijn Water (KRW)

Met de maatregelen uit dit Projectplan wordt ook invulling gegeven aan de opgave Kaderrichtlijn Water (KRW) middels beekherstel, waarbij door versmalling en verondieping van het profiel (meandering) in combinatie met een natuurlijk peilbeheer het leefgebied voor vissen en macrofauna weer op orde wordt gebracht en de waterkwaliteit in de toekomst verbeterd wordt. Met de voorgenomen profielaanpassing, verlenging van de beek en het natuurlijk peilbeheer wordt binnen dit project, rekening houdend met andere functies zoals landbouw, optimaal invulling gegeven aan verbetering van de uitgangssituatie voor macrofauna en vissen. Zo zal er een gevarieerde beek aanwezig zijn, waarbij:

- De stroomsnelheden per traject verschillen, doordat het lengteprofiel van de beek varieert;
- De stroomsnelheden in het profiel verschillen door het asymmetrische profiel en doordat ruimte geboden wordt voor het proces met eroderende buitenbochten en afzet van sediment in de binnenbochten;
- Door variatie in beschaduwing variatie is in substraat en stroomsnelheden ontstaat.

Naast beekherstel wordt de zone langs de beek ingericht. Hier worden poelen aangelegd en bomen en struweel aangeplant wat ten goede komt aan het leefgebied voor amfibieën en libellen.
Het traject van de Kleine Beerze waarbinnen de maatregelen voor dit Projectplan Waterwet worden genomen, is aangewezen als een langzaam stromende middenloop/benedenloop op zand (type R4). In onderstaande Tabel 1.7-1 zijn de KRW toetswaarden voor dit type beek opgenomen.

Tabel 1.7-1 KRW toetswaarden R4, natuur

Variabele	**Doel R4, natuur**
Morfologie	
Stroomsnelheid zomer (hoofdgeul)	≥ 0,18 m/s
Stroomsnelheid winter (hoofdgeul)	< 0,5 m/s
Debiet fluctuatie (maximale afvoer bij T1 afvoer voorjaar (April/Mei))	< 4
Verhang bodem	< 1 m/km
Breedte bij voorjaarswaterstand	0-3 m
Bodembreedte	0-3 m
Sinuositeit	> 1,25
Actieve sedimentatie/erosie aanwezig*	Over ≥ 75% van de lengte
Beschaduwing	≥ 40%
Waterstanden	
Waterdiepte bij voorjaarswaterstand	0,25-0,5 m
Waterdiepte bij zomerwaterstand	> 0,1 m
Peilregime	Natuurlijk peil, winter > zomer

1.7.4 Effecten oppervlaktewatersysteem

Belangrijke parameters uit Tabel 1.7-1 zijn de stroomsnelheid, de waterdiepte en de beschaduwing. Het beekherstel wordt hieronder getoetst aan deze drie parameters.

Stroomsnelheid

De Kleine Beerze is een bovenloop / middenloop. Dat betekent dat de beek enkel gevoed wordt door regenwater en grondwater. Het stroomgebied van de Kleine Beerze is erg klein. Bovendien is er geen RWZI aangesloten op de beek, waardoor deze altijd water voerend zou zijn. In droge zomers is het dus mogelijk dat de beek grotendeels droog kan vallen. Dit is in de droge zomer van 2018 en 2019 bijvoorbeeld nog gebeurd. Bovenstaande betekent dat het op voorhand al heel moeilijk is om voor de gehele beek te voldoen aan de gewenste stroomsnelheid zoals opgenomen in Tabel 1.7-1 met toetswaarden.

In het ontwerp is rekening gehouden met een zo klein mogelijk beekprofiel voor zomersituaties en een tweede fase in het profiel om in de winter toch voldoende water te kunnen afvoeren in de beek om effecten op landbouwpercelen te voorkomen In de zomer zal het water dus enkel door het kleine zomerprofiel stromen. Daarnaast is met het verhogen van de bodem van de beek rekening gehouden met het verhang in de beek. Er is een zo optimaal mogelijke verhanglijn gekozen. Ontwerp technisch zijn alle mogelijkheden benut om de stroomsnelheid in de zomer zo hoog mogelijk te krijgen en zo dicht mogelijk in de buurt te komen van de toetswaarden voor een R4 type beek.

Een belangrijk projectdoel is het verhogen van de stroomsnelheid omdat de huidige stroomsnelheid van de Kleine Beerze niet voldoet aan de eisen die vanuit de Kaderrichtlijn Water zijn gesteld. Figuur 1.7-1 presenteert het effect van het beekherstel op de stroomsnelheid. Hieruit volgt dat door het verkleinen van het profiel van de Kleine Beerze de stroomsnelheid in het gehele traject toeneemt. De stroomsnelheid is nu nergens meer lager dan 5 cm/s (met uitzondering van hoogwatergeul). Opmerking daarbij is dat voor de hoogwatergeul geen eisen zijn opgenomen in de Kaderrichtlijn Water. Deze eisen zijn enkel en alleen geprojecteerd op de beek de Kleine Beerze.

En in het grootste deel van het traject > 10 cm/s. De stroomsnelheid bij Molenbroek blijft echter onder de 10 cm/s. Dit komt doordat het bodemverhang hier zeer gering is en een verdere verkleining van het profiel niet haalbaar was. Als het profiel verder zal worden verkleind wordt de afvoercapaciteit van de Kleine Beerze te gering, met inundaties buiten de projectgrens tot gevolg. Vandaar dat de keuze is gemaakt om het profiel hier niet verder te verkleinen.

Waterdiepte

In de huidige situatie is in de zomer in een groot deel van de Kleine Beerze de waterdiepte rond de 0,5 m. Dit heeft te maken met het gestuwde karakter van de beek en de diepe ligging van de profielen. De waterdiepte in het nieuwe traject, na bodemverhoging en profielversmalling is in de zomer 0,30 m en in winter 0,40 m. Dit betreft een verlaging ten opzichte van de huidige situatie. Hierdoor voldoet de verwachte waterdiepte aan de toetswaarden van de KRW voor dit type beek.

Beschaduwing

Het in te richten traject van de Kleine Beerze dat is aangemerkt als type R4 stroomt door een relatief open landschap. Hierdoor ontbreekt het op grote delen van het traject aan de gewenste beschaduwing. Gelijktijdig met het beekherstel wordt ook de naastgelegen zone ingericht. Naast brede, flauwe oevers wordt hier ook ruigte, struweel en beplanting aangebracht. Hierdoor neemt de beschaduwing op de beek significant toe ten opzichte van de huidige situatie. Voor de ligging van de beplanting langs de beek wordt verwezen naar bijlage A1 waar de inrichtingskaart en enkele dwarsdoorsneden zijn opgenomen.

Het beekherstel dat wordt gerealiseerd is een opgave die in het kader van de Kaderrichtlijn Water (KRW) wordt uitgevoerd. Het uitvoeren van KRW-maatregelen is ook opgenomen in het Natura 2000-beheerplan. Daarnaast is ook het herinrichten van beken opgenomen met als doel een beek te laten meanderen op “genormaliseerde” trajecten. Verder is het beekherstel onderdeel van de ontwikkeling van NNB, welke nodig is om instandhoudings-doelstellingen binnen het Natura 2000-gebied te halen (§5.5.1 uit N2000 beheerplan).

1.7.5 Effecten oppervlaktewatersysteem

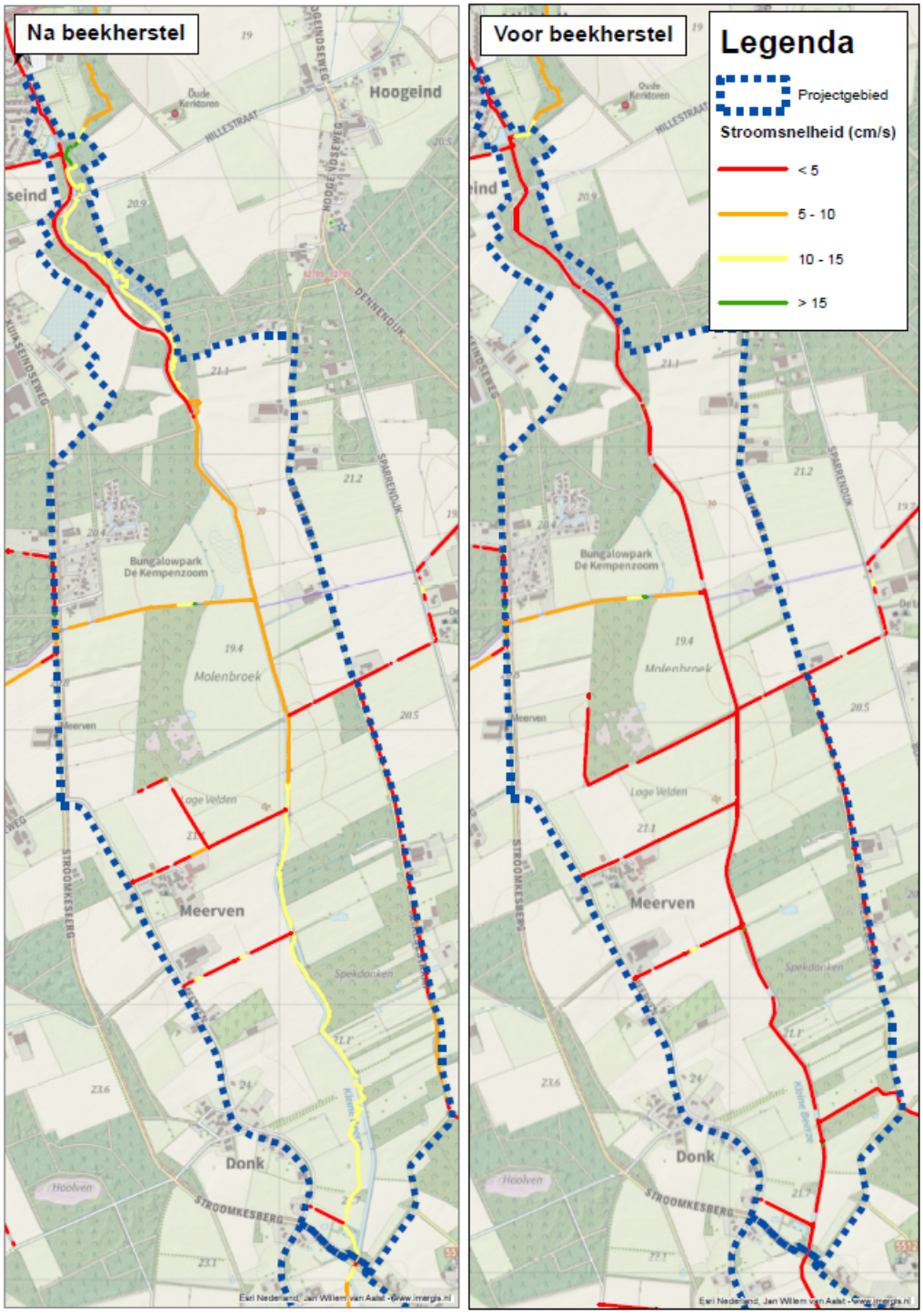

Figuur 1.7-1 Gemiddelde zomerstroomsnelheid na het beekherstel (links) en voor het beekherstel (rechts).

In Figuur 1.7-2 is een lengteprofiel opgenomen van de winterwaterstand. Hier is duidelijk het effect te zien van de waterstand voor en na uitvoering van het beekherstel. In de huidige situatie wordt de waterstand volledig bepaald door de sturing van de stuwen. Door het verwijderen van de stuwen ontstaat er een geleidelijker verloop van de waterstand en stroomsnelheden. Ter plaatse van de stuwen zal de waterstand als gevolg van het verwijderen van de stuwen dalen ten opzichte van de huidige situatie.

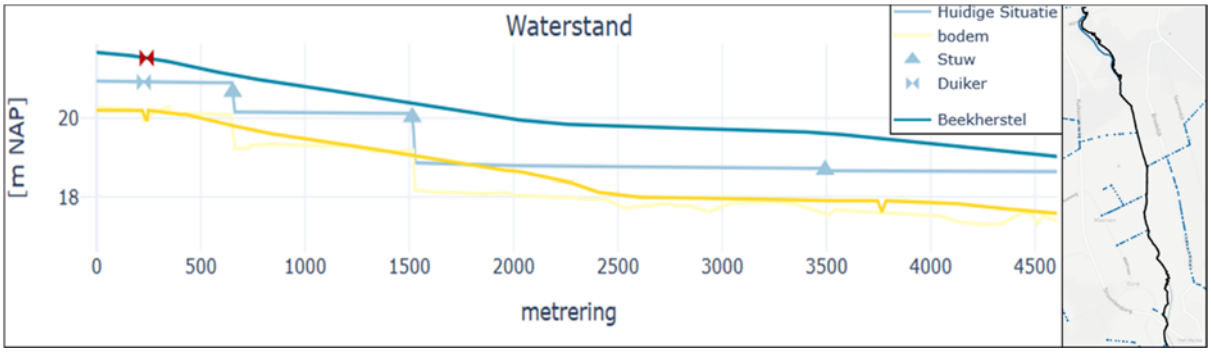

Figuur 1.7-2 Lengteprofiel van de waterstand (wintersituatie) voor de huidige situatie en na beekherstel, bodemprofiel is van na beekherstel en niet huidige situatie.

Door het uitvoeren van de verkleinen en verondiepen van het profiel neemt de afvoercapaciteit van de Kleine Beerze af. Als gevolg hiervan stijgt de waterstand, zoals te zien in Figuur 1.7-2. Hierdoor treedt de Kleine Beerze tijdens piekafvoeren ook eerder en vaker buiten zijn oevers (figuur 3) dan in de huidige situatie het geval is. Het effect van het beekherstel op de inundaties tijdens verschillende herhalingstijden is weergegeven in Figuur 1.7-4. Bij punt 1 in de figuur, ontstaat inundatie uit de Kleine Beerze. Het water stroomt vervolgens via bestaande laagtes in het maaiveld door de NNP Spekdonken (punt 2). Bovenstrooms (ten zuiden) van de dekzandrug bij Molenbroek ontstaat een grote overstromingsvlakte omdat het bodemverhang hier zeer minimaal is, zie Figuur 1.7-4(punt 3).

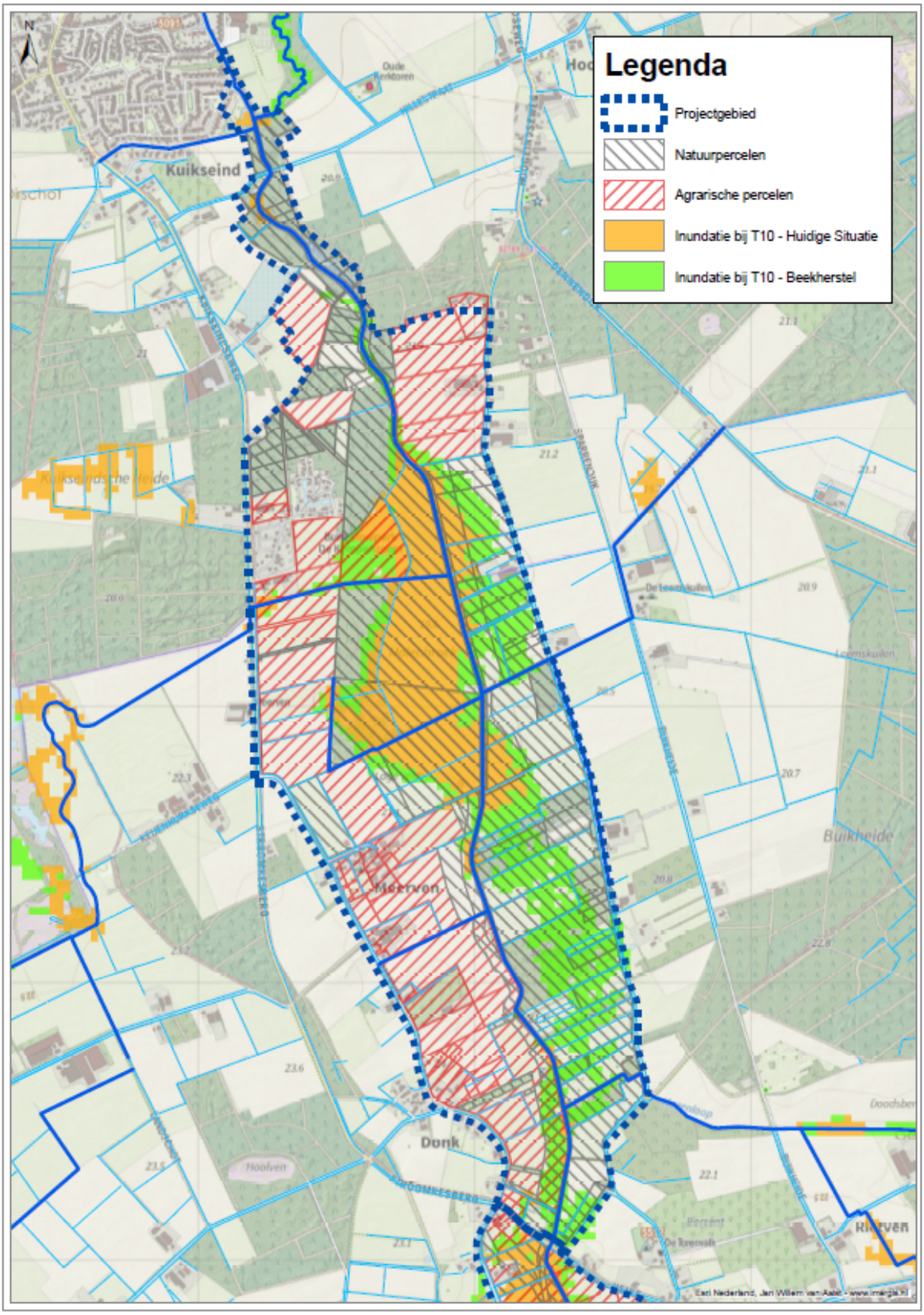

Figuur 1.7-3 Invloed beekherstel op T10-inundatie.

Effecten landbouw

De inundatie die voorkomt tijdens piekbuien (Figuur 1.7-4) vindt o.a. plaats op agrarische percelen. Waar het mogelijk is zijn er mitigerende maatregelen voorzien om deze overlast te beperken. Zo wordt een pomp geïnstalleerd in de BZ130, bij Heikesestraat. Hierdoor kunnen de percelen bij Aardborsten blijven afwateren en wordt overlast bij herhalingstijden <T25 voorkomen. Daarnaast stroomt de hoogwatergeul mee vanaf een waterstandshoogte van 19.15 m+NAP. Hierdoor treedt geen overlast op agrarische percelen binnen het projectgebied die nog niet zijn verworven of waarover nog geen afspraken zijn gemaakt over mitigatie en compensatie van de hydrologische effecten op deze percelen

Effecten natuur

Een toename van de stroomsnelheid die te verwachten is op het gehele beektraject is positief voor de soorten die leven in de beek. De Kleine Beerze is aangeduid als N2000 beek voor o.a. de soorten Kleine Modderkruiper en beken met waterranonkels.

Een toename van de stroomsnelheid is positief voor deze soorten omdat deze soorten mede afhankelijk zijn van een hoge stroomsnelheid in de beek. Binnen het projectgebied van het Projectplan Spekdonken, Molenbroek en Hoogeind zijn ook de Natte Natuurparels Spekdonken en Molenbroek gelegen. De natuurambitietypen die vastgesteld zijn in deze Natte Natuurparels ondervinden geen negatieve effecten van de toename van inundaties. In de huidige situatie vinden ook al inundaties plaats. In Molenbroek dient ervoor gezorgd te worden dat het inundatiewater ook weer afgevoerd kan worden. Hierin wordt voorzien door de laagte / greppel aan de westzijde van Molenbroek in te zetten om het teveel aan inundatiewater te kunnen afvoeren.

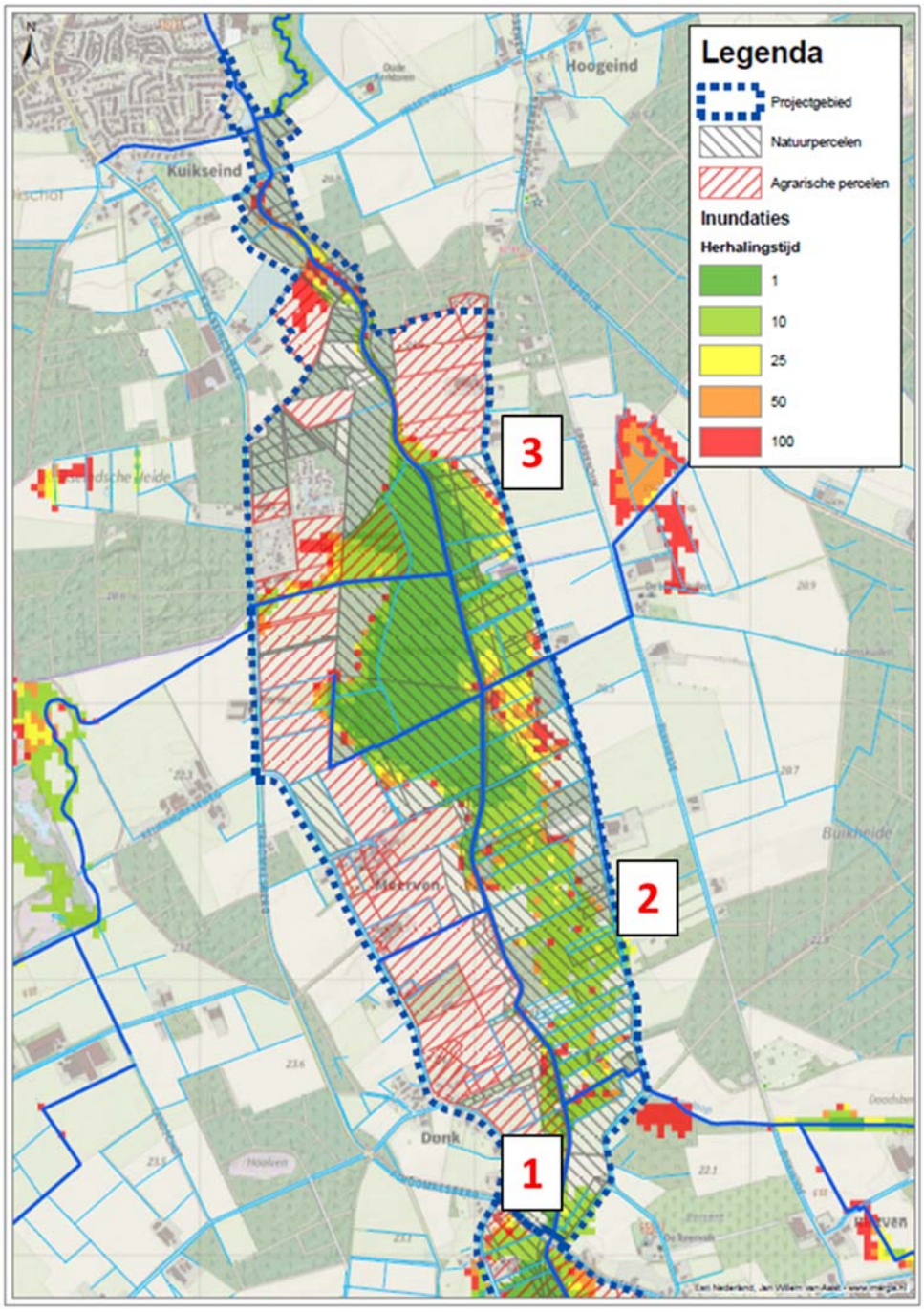

Figuur 1.7-4 Gebieden die inunderen na uitvoering beekherstel.

1.7.6 Effecten grondwatersysteem

Effecten landbouw

Het Projectplan voorziet in het uitvoeren van een aantal hydrologische maatregelen zoals het verondiepen, versmallen en deels verleggen van de Kleine Beerze, het verwijderen van stuwen voor de vispasseerbaarheid, het dempen / verondiepen van watergangen en het aanleggen of verwijderen van drainage. Deze maatregelen hebben een effect op de grondwaterstanden in het projectgebied. Als gevolg van het verondiepen en versmallen van de Kleine Beerze, stijgen de peilen in de beek. Dit heeft als gevolg dat ook de grondwaterstanden direct langs de beek zullen stijgen.

Door het dempen en verondiepen van watergangen kan het grondwater in bepaalde gebieden minder snel of niet meer afgevoerd worden, met als gevolg dat de grondwaterstanden in deze gebieden na uitvoering van de maatregelen zullen stijgen. Ook het verwijderen of aanleggen van drainage heeft gevolgen voor de grondwaterstanden op deze betreffende percelen.

De stijging van de grondwaterstanden is berekend voor verschillende periodes. De GHG, GLG en GVG, zie ook paragraaf 1.7.1.

In Figuur 1.7-4 is de stijging van de voorjaarsgrondwaterstand (GVG) in het gebied weergegeven. Er is in het gehele projectgebied in het voorjaar hoofdzakelijk sprake van een verhoging van de grondwaterstand. Deze vernatting komt doordat greppels en sloten worden gedempt of verondiept. Het uitvoeren van de maatregelen heeft ook effect op percelen die nu in landbouwkundig gebruik zijn. Een groot deel van deze percelen zijn intussen in eigendom van het waterschap, provincie, Brabants Landschap of gemeente Eersel of Oirschot. De percelen die in eigendom zijn van de bovenstaande projectpartners worden grotendeels omgevormd van een landbouw- naar een natuurfunctie. Op deze percelen is een stijging van de grondwaterstand in het voorjaar gewenst om de natuurdoelen op deze percelen te behalen. De stijging van de grondwaterstanden leidt op deze percelen dan ook niet tot schade.

Er vinden ook effecten plaats op agrarische percelen die niet in eigendom zijn bij één van de projectpartners. Zo is ten oosten van punt 2 op onderstaande figuur 1.7.5 een stijging van de grondwaterstand te zien. Dit is ook het geval ten oosten van punt 4 op onderstaande figuur. Op deze locaties stijgt de grondwaterstand doordat in de omgeving sloten en greppels worden gedempt en verondiept. Met bijna alle betreffende perceeleigenaren zijn vooraf afspraken gemaakt om de effecten te compenseren.

Er is ook een stijging van de grondwaterstanden te zien buiten de projectbegrenzing. Dit is de lichtblauwe kleur op figuur 1.7.5. Dit is een stijging van het grondwater van 5 tot maximaal 10 centimeter. Aangezien de grondwaterstanden op deze betreffende percelen in de huidige situatie heel laag zijn, grotendeels dieper dan 1 meter beneden maaiveld, zal een stijging van het grondwater op deze percelen geen problemen opleveren en niet leiden tot schade. Door de lichte stijging van het grondwater, worden juist verdrogingsproblemen als gevolg van te lage grondwaterstanden verminderd. De beekherstelmaatregelen zorgen ook voor een verhoging van de GLG, zie Figuur 1.7-7. Voor de landbouwpercelen zijn de effecten in een ordegrootte 5-10 cm. Dit betekent dat na uitvoering van het beekherstel er in droge perioden meer water kan worden vastgehouden. Dit heeft potentieel minder droogteschade tot gevolg.

Effecten natuur

Binnen het projectgebied zijn een aantal natuurgebieden gelegen. De belangrijkste zijn de gebieden Spekdonken en Molenbroek. Deze gebieden zijn aangewezen als Natte Natuurparel. Binnen deze Natte Natuurparels zijn waardevolle natuursoorten aanwezig, die in de huidige situatie zijn verdroogd. De maatregelen die in dit Projectplan zijn opgenomen hebben mede als doel om de grondwaterstanden in deze Natte Natuurparels te verhogen. In Figuur 1.7-5 is bij punt 4 een stijging van de grondwaterstanden te zien. Deze wordt veroorzaakt doordat de watergangen die in de huidige situatie gelegen zijn binnen Natte Natuurparel Spekdonken een afwaterende functie hebben, in de toekomstige situatie niet meer kunnen afwateren richting de Kleine Beerze.

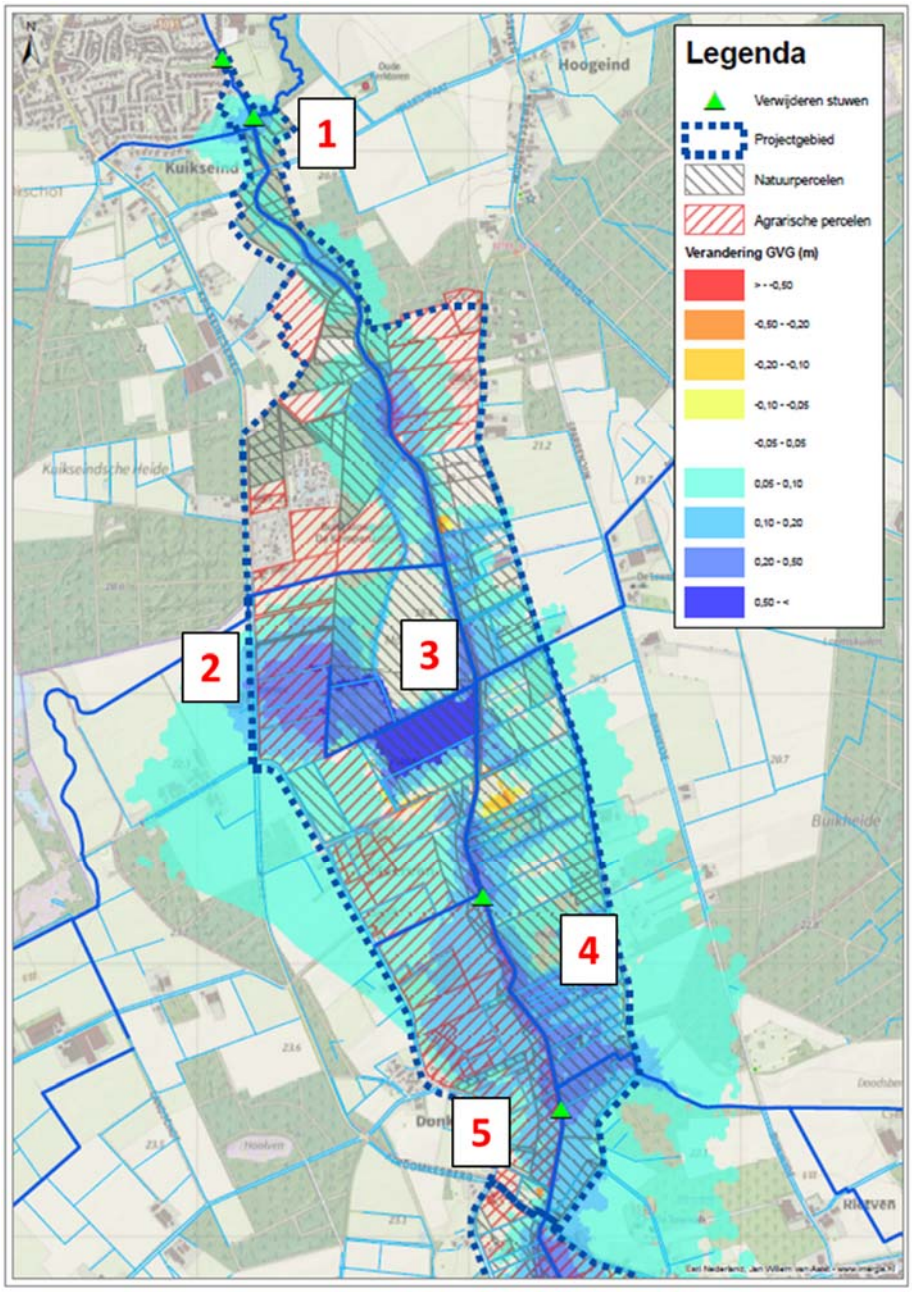

Figuur 1.7-5 Verandering van de voorjaarsgrondwaterstand (GVG) na uitvoering beekherstel.

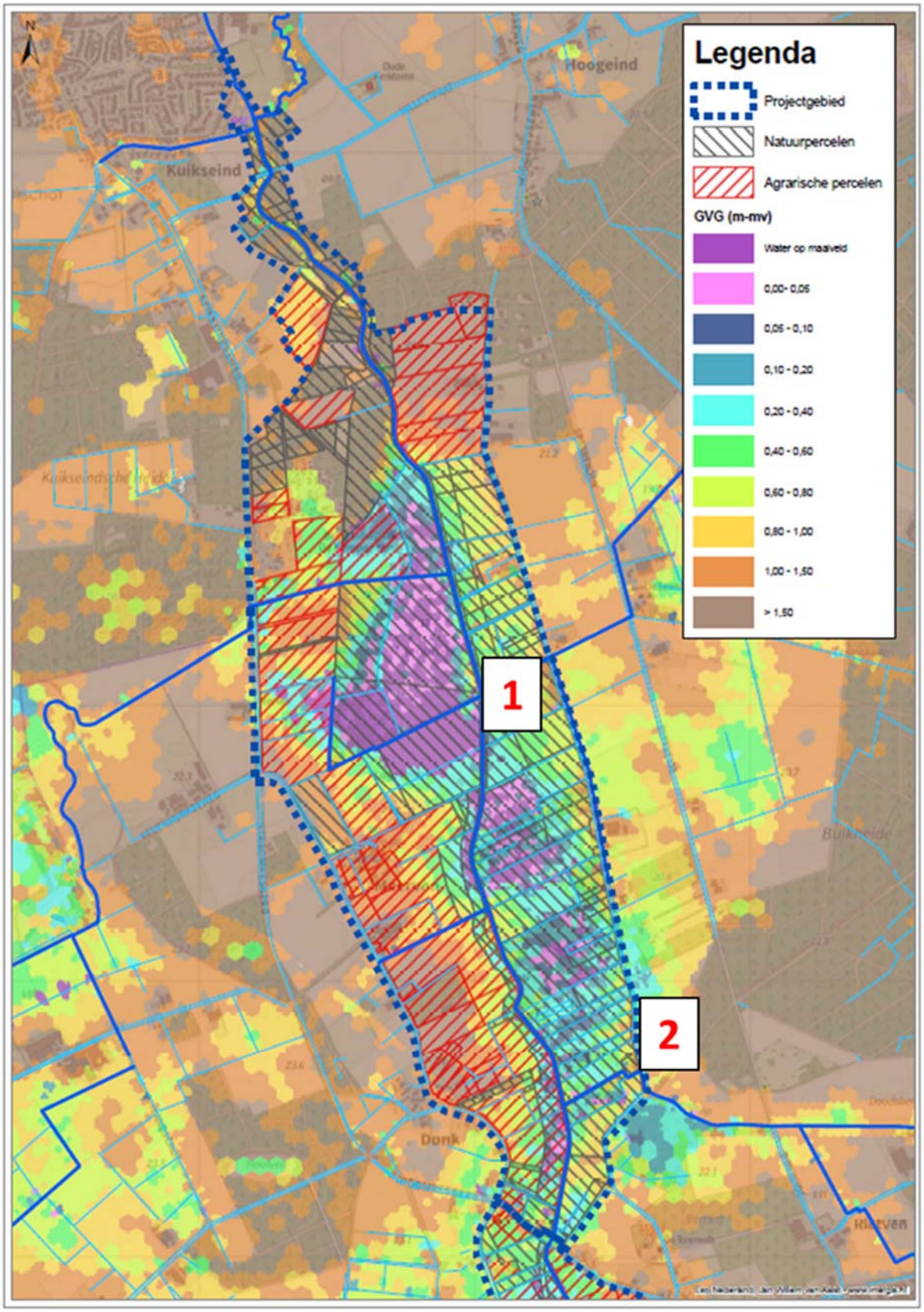

Figuur 1.7-6 Diepte van de GVG ten opzichte van maaiveld na uitvoering beekherstel.

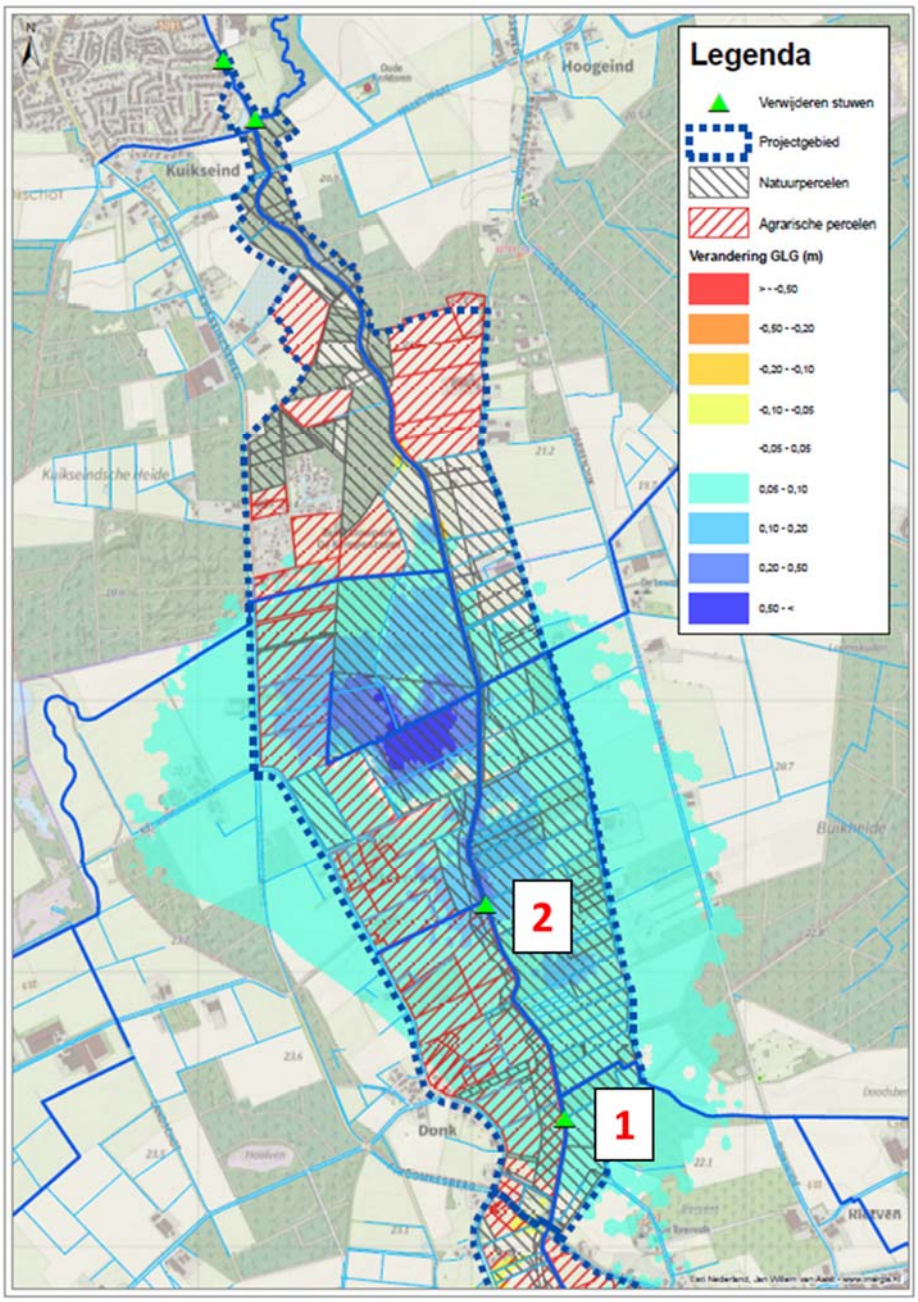

Figuur 1.7-7 Verandering van de laagste grondwaterstand (GLG) na uitvoering beekherstel.

1.7.7 Effecten op de landbouw

Het melkveebedrijf aan de Broekdijk 6

Het melkveebedrijf aan de Broekdijk 6 te Oost- West- Middelbeers is gelegen midden in het beekdal van de Kleine Beerze (met gronden die tot aan de beek doorlopen). Door het geplande beekherstel tussen Vessem en Middelbeers treedt op het bedrijf, door zowel grondwaterstijging als door overstroming, significante schade op. Deze is dermate groot dat zonder compensatie vooraf, er na uitvoering van beekherstel geen duurzame bedrijfsvoering meer mogelijk is.

Na een intensief onderhandelingstraject is in februari 2020 tussen Provincie Noord-Brabant / Groen Ontwikkelfonds Brabant en de eigenaar een overeenkomst gesloten over aankoop van het totale bedrijf (inclusief gronden). Met deze aankoop komt 18,8 hectare grond vrij binnen het beekdal, welke worden ingericht als natuur/NNB.

Het aangekochte bouwblok heeft een oppervlakte van 1,25 ha. De bedrijfsgebouwen zullen gesloopt worden, het woonhuis blijft behouden. Met de aankoop van dit bedrijf (in samenhang met de aangrenzende eigendomsposities van Brabants Landschap, Waterschap De Dommel en gemeente Eersel) is aan een belangrijke voorwaarde voldaan om op deze locatie te komen tot een robuust ecologisch raamwerk in combinatie met herstel van het watersysteem.
De aangekochte gronden hebben nu nog een agrarische functie en bestemming en zullen omgevormd worden naar een natuurlijke functie, met ook een natuurlijke inrichting.

De verwachting is dat de gronden die dicht tegen de Kleine Beerze aanliggen onder invloed gaan staan van de Kleine Beerze. Deze gronden zullen onder invloed staan van hoge grondwaterstanden en beekpeilen in de winter en in het voorjaar. De natuurdoeltypen die hier behaald kunnen worden zullen variëren tussen moeras / nat ruigteveld en nat kruiden- en faunarijk grasland. De zone tegen de beek kan ook worden ingezet om water langer vast te houden. De gronden die verder van de beek afliggen zullen veel minder onder invloed staan van hoge grondwaterstanden en beekpeilen. Deze gronden kunnen de functie kruiden- faunarijk grasland krijgen.

Door deze gronden optimaal in te zetten ten behoeve van de natuurdoelen voor dit project, zullen deze gronden ook bijdragen aan een klimaatrobuust beekdal.

1.8 Beperken van de nadelige gevolgen

1.8.1 Beperken nadelige gevolgen van het plan

In deze paragraaf is een beschrijving gegeven van de te treffen voorzieningen, gericht op het ongedaan maken of beperken van nadelige gevolgen die als gevolg van de uit te voeren werkzaamheden wordt verwacht.

In de vorige twee paragrafen zijn de effecten van het projectplan op het oppervlaktewater- en grondwatersysteem in de omgeving/landbouw toegelicht. In deze paragraaf is een beschrijving gegeven van de te treffen maatregelen, gericht op het ongedaan maken (compenseren) of beperken (mitigeren) van nadelige hydrologische gevolgen voor de omgeving/landbouw.
Tijdens het vanaf 2015 lopende gebiedsproces voor de Kleine Beerze heeft het waterschap samen met de gebiedspartners op diverse momenten contact gehad met de streek/grondeigenaren. Hiervoor zijn diverse brede gebiedsbijeenkomsten gehouden en 1 op 1 keukentafelgesprekken gevoerd (zie ook beschrijving paragraaf 1.12 Samenwerking). Tijdens die momenten is veelvuldig en uitgebreid ingegaan op de verwachte hydrologische effecten en schade vanuit het projectplan en de mogelijke mitigerende/compenserende maatregelen die het waterschap kan bieden.
Op hoofdlijnen heeft het waterschap de volgende mogelijkheden/instrumenten om tot afwikkeling van de natschade te komen:
Vooraf (tijdens planvoorbereiding) op basis van vrijwilligheid:
1. Financieel: door vooraf afkopen van voorspelde en berekende natschade of afwaarderen van gronden;
2. Technisch: door o.a. het aanbrengen van peilgestuurde drainage, ophoging, bemaling, optimalisatie maatregelen en ontwerp projectplan om natschade op te heffen / te minimaliseren
3. Verwerving door vrijwillige aankoop of ruiling van gronden;
4. Zelfrealisatie natuur/toepassen Ondernemend Natuurnetwerk Brabant (O.N.N.B.).
5. Combinatie voor bovenstaande mogelijkheden.

Nadeelcompensatie achteraf (na uitvoering):
Lukt het niet om samen tot een passende oplossing te komen en kiest het waterschap ervoor om het project uit te voeren of is de schade achteraf groter dan vooraf voorzien? Dan kan de eigenaar na uitvoering een beroep doen op artikel 7:14 van de Waterwet ter compensatie van de eventuele schade in de vorm van nadeelcompensatie.

Indien schade ontstaat als gevolg van de maatregelen in dit Projectplan, is het voor een ieder mogelijk om een schadeverzoek in te dienen op basis van de schaderegeling 'Verordening Schadevergoeding Waterschap De Dommel' (zie www.dommel.nl). Het initiatief voor het aanvragen van deze vorm van vergoeding ligt bij de grondeigenaar. Op grond van het schadeverzoek wordt beoordeeld of er daadwerkelijk sprake is van schade. Deze schaderegeling bevat inhoudelijke en procedurele voorwaarden voor een verzoek om schadevergoeding. Van belang is onder meer dat de schade niet al anderszins vergoed mag zijn. Ook is belangrijk om aan te kunnen tonen dat de schade voortvloeit uit de werkzaamheden in het kader van de uitvoering van voorliggend Projectplan Herinrichting Kleine Beerze traject Spekdonken, Molenbroek en Hoogeind. De overige voorwaarden zijn opgenomen in de 'Verordening Schadevergoeding Waterschap De Dommel'.

Voor een nadere toelichting over de mogelijkheden tot afwikkeling van natschade is in bijlage A13 is een uitgebreidere notitie over dit onderwerp opgenomen.

Met betrekking tot het projectplan Herinrichting Kleine Beerze traject Spekdonken, Molenbroek en Hoogeind zijn in overleg met de betreffende grondeigenaar of -eigenaren de navolgende afspraken gemaakt met betrekking tot compensatie/mitigatie of is het volgende (tussen)resultaat bereikt:
Pompgemaal bij Heiksestraat: Om wateroverlast (inundatie bij piekbuien/hoge afvoeren) op de landbouwpercelen ten oosten van Broekdijk/Heikesestraat/deelgebied Aardborsten te voorkomen wordt er een pompgemaal geplaatst in de watergang BZ130 nabij Heikesestraat. Hierdoor kan gebied blijven afwateren en wordt overlast bij herhalingstijden <T25 voorkomen.

Hoogwatergeul dekzandrug: Van nature vormt de binnen het deeltraject Hoogeind gelegen Midden Brabantse dekzandrug een natuurlijke barrière voor de waterafvoer. De wijze van toekomstige invulling van het beekherstel binnen dit deeltraject heeft een significant effect op de waterhuishouding van het direct bovenstrooms gelegen (landbouw)gebied. Tijdens gebiedsbijeenkomsten op 13 juli 2017 en 11 april 2018 (samen met ZLTO) is door omliggende grondeigenaren nadrukkelijk de zorg over de beperking van de waterafvoercapaciteit als gevolg van het geplande beekherstel geuit. Daarbij is ook de nadrukkelijke wens uitgesproken voor een inrichtingsvariant waarbij de afvoercapaciteit van de beek zoveel mogelijk behouden wordt. Na uitwerking in 2 varianten heeft het ook de Uitvoeringscommissie Levende Beerze haar voorkeur uitgesproken voor de variant met hoogwatergeul. Dit advies heeft het Dagelijks Bestuur in haar besluit van 24 april 2018 overgenomen en is in dit projectplan als mitigerende technisch maatregel opgenomen.

Om het water in tijden van veel water goed te verdelen tussen de toekomstige Kleine Beerze en de hoogwatergeul, wordt er een nieuwe stuw/verdeelwerk aangebracht ter plaatse van de huidige stuw BZ83-st13.

Voor de aanleg van deze hoogwatergeul zijn op één na alle benodigde gronden verworven. Met één eigenaar waar nog geen overeenstemming mee is bereikt zijn vergaande gesprekken gevoerd voor aankoop of ruiling van de benodigde gronden. Tot op heden is geen overeenstemming bereikt met de betreffende eigenaar van de percelen MDB03G11/G26. Om de hoogwatergeul fysiek aan te kunnen leggen is het noodzakelijk dat een gedeelte van de betreffende gronden binnen het geplande tracé beschikbaar komen. Indien vóór de uitvoering geen overeenstemming is bereikt dan wordt gebruik gemaakt van een gedoogbeschikking (zie ook paragraaf 1.5)

Aankoop melkveebedrijf aan de Broekdijk 6 te Oost- West- Middelbeers: Door het geplande beekherstel tussen Vessem en Middelbeers treedt op het bedrijf, door zowel grondwaterstijging als door overstroming, significante schade op. Deze is dermate groot dat zonder compensatie vooraf, er na uitvoering van beekherstel geen duurzame bedrijfsvoering meer mogelijk is. Na een intensief onderhandelingstraject is in februari 2020 tussen de eigenaar en provincie/ Groen Ontwikkelfonds Brabant een overeenkomst gesloten over aankoop van het totale bedrijf (inclusief gronden). Met deze aankoop komt 18,8 hectare grond vrij binnen het beekdal, welke worden ingericht als natuur/NNB.

VSM01K632/K120/K864: Met grondeigenaar is tot op heden niet tot overeenstemming gekomen over de afwikkeling van natschade. Mocht dit zo blijven dan kan de eigenaar een verzoek doen om nadeelcompensatie. Een bodemkundig onderzoek (K864, K120 en K632) is uitgevoerd (Aequator, juni 2018) met als doel na te gaan welke interne maatregelen zinvol voor een betere bodemstructuur/ waterhuishouding. Wens vanuit het waterschap (Actieplan Leven de Dommel) en provincie (Natura 2000) is om ten minste een mestarme zone aan de beek te realiseren en om de oude meander in het bosje aan te sluiten.

Eigendommen provincie: ten tijde van de gebiedsontwikkeling Robuuste Verbinding Levende Beerze van voor 2010 zijn er door de provincie al diverse grondaankopen in het beekdal gedaan, waaronder de agrarische onderneming Van Heijningen. De percelen daarvan die gelegen zijn in het beekdal zijn of staan op de nominatie om toegevoegd te worden aan het Natuurnetwerk Brabant, waarmee ook eventuele natschade is geregeld.

Spekdonken: Brabants Landschap heeft diverse laatste landbouwpercelen binnen het NNB Spekdonken de laatste jaren verworven. Deze percelen worden waar mogelijk ingezet voor agrarisch medegebruik.

VSM01K136/K1199/K128/K129/K124: Met grondeigenaar is tot op heden niet tot overeenstemming gekomen over de afwikkeling van natschade. Mocht dit zo blijven dan kan de eigenaar een verzoek doen om nadeelcompensatie.

VSM01K31/K32/C532: Op het moment van vaststellen van het ontwerp projectplan is de onderhandeling met de eigenaar nog gaande/vindt er nog een onafhankelijk onderzoek plaats. De uitkomst van het onderzoek zal ruim voor de besluitvorming over het definitieve projectplan bekend zijn. Gestreefd wordt over voorafgaand aan definitie besluitvorming over de afwikkeling van de natschade alsnog een definitief akkoord te bereiken. Mocht dit niet lukken dan kan de eigenaar een verzoek doen om nadeelcompensatie.

MDB03G461/G484/G456/G450/VSM01K1191: Op verzoek van eigenaar wordt de watergang aan de oostzijde van de Broekdijk in direct verbinding gebracht met de watergang met het nieuwe pompgemaal. Daarvoor zal de watergang aan oostzijde van de Broekdijk iets verder naar het zuiden opgewaardeerd moeten worden en voorzien van beschoeiing om de taluds te kunnen handhaven. Daarnaast zal bestaande watergang naar het westen/onder de Broekdijk behouden blijven en worden voorzien van terugslagkleppen. Een bodemkundig onderzoek is uitgevoerd (Aequator, juni 2018) met als doel na te gaan welke interne maatregelen zinvol voor een betere bodemstructuur/waterhuishouding.

MDB03G1680/ G464/G465/G466/G467: Op het moment van vaststellen van het ontwerp projectplan is de onderhandeling met de eigenaren nog gaande. Verwacht wordt dat ten tijde van de besluitvorming over het definitieve projectplan hierover een definitief akkoord is bereikt. Wens (vanuit actieplan Leven de Dommel) van het waterschap is ook een mestarme zone aan de beek te realiseren.

Op verzoek van eigenaar is er op zijn perceel een monitoringspeilbuis geplaatst door het waterschap om het daadwerkelijke effect van het projectplan in de tijd te kunnen meten. Tevens heeft er een bodemkundig onderzoek op het huiskavel uitgevoerd (Aequator, oktober 2019) met als doel na te gaan welke interne maatregelen zinvol voor een betere bodemstructuur/waterhuishouding. MDB03G1332/E2549/G1852//E2538/VSM01K985/.. Met grondeigenaar is tot op heden niet tot overeenstemming gekomen over de afwikkeling van natschade. Mocht dit zo blijven dan kan de eigenaar een verzoek doen om nadeelcompensatie.

VSM01K879/K1054/K1055. Deze gronden zijn in eigendom van een van de projectpartners. Bij K879 is er nog sprake van intensief landbouwkundig gebruik. Gestreefd wordt over voorafgaand aan definitieve besluitvorming over de afwikkeling van de natschade alsnog een definitief akkoord te bereiken met de pachter. Mocht dit niet lukken dan kan de eigenaar een verzoek doen om nadeelcompensatie. De overige percelen zijn al in extensief gebruik en staan op de nominatie om toegevoegd te worden aan het (Ondernemend) Natuurnetwerk Brabant, waarmee dan ook eventuele natschade is geregeld.

VSM01K924/VSM01K44: Op het moment van vaststellen van het ontwerp projectplan is er nog geen overeenstemming bereikt met eigenaar over de compensatie/mitigatie van natschade. Gestreefd wordt om ten tijde van de besluitvorming over het definitieve projectplan hierover een definitief akkoord te bereiken. Mocht dit niet lukken dan kan de eigenaar een verzoek doen om nadeelcompensatie.

De hierboven genoemde technische maatregelen zijn terug te vinden op de maatregelkaarten in Figuur 1.6-14 en Figuur 1.6-23 van paragrafen 1.6.2 en 1.6.3. Daarbij gaat het om het aanbrengen van een pompgemaal (zie Figuur 1.6-21), realiseren van een hoogwatergeul met stuw/verdeelwerk (zie Figuur 1.6-23). Voor de fysieke grondbeschikbaarheid van deze maatregelen heeft er, behoudens een eigenaar (perceel MDB03G11/G26), of op vrijwillige basis verwerving plaatsgevonden, dan wel is daarover overeenstemming bereikt met de grondeigenaar. Om deze maatregelen te kunnen uitvoeren heeft het waterschap een vergunning gekregen m.b.t. de Wet natuurbescherming.

Effecten op agrarische percelen

De vernatting als gevolg van in dit definitief projectplan beschreven maatregelen heeft effect op de agrarische percelen die gelegen zijn binnen het gebied. Dicht aan de beek neemt de grondwaterstand toe waardoor de grond natter en minder geschikt voor landbouw wordt. Verder van de beek neemt de grondwaterstand als gevolg van o.a. het dempen en verondiepen van sloten en het verwijderen van de drainage ook toe, wat plaatselijk leidt tot minder droge en dus minder geschikte grond voor de landbouwfunctie.

In paragraaf 1.7 zijn de percelen weergegeven, die in de huidige situatie, agrarisch bestemd en gebruikt worden. De stijging van de grondwaterstanden ten opzichte van de huidige situatie in de GVG (voorjaarssituatie) als gevolg van de geplande maatregelen is over de agrarische percelen geprojecteerd. In het projectgebied zullen wijzigingen van de grondwaterstand plaatsvinden als gevolg van de geplande maatregelen. Een stijging van de grondwaterstanden wil echter niet zeggen dat er ook schade optreedt. Daarbij zal de bestemming en functie van het grootste deel van de in de huidige situatie als agrarisch bestemde en gebruikte percelen, na uitvoering van de maatregelen worden gewijzigd in de bestemming en functie natuur. Om dit te visualiseren is in paragraaf 1.7 de bestemming van de percelen na uitvoering van het project weergegeven.

Zoals hierboven aangegeven is de stijging van de grondwaterstanden niet bepalend voor het daadwerkelijk optreden van schade. Dit hangt af van de stijging van de grondwaterstanden ten opzichte van het maaiveld en het landgebruik. In paragraaf 1.7 zijn de grondwaterstanden ten opzichte van maaiveld weergegeven na uitvoering van de maatregelen. Hierin zijn ook weer de bestemmingen van de percelen voor en na uitvoering van de maatregelen weergegeven.

In bijlage A11 zijn alle grondwaterverschil- en grondwater maaiveldkaarten opgenomen.
Uit berekeningen en onderzoeken van Waterschap de Dommel blijkt dat de effecten die optreden als gevolg van de geplande maatregelen ten alle tijden zijn te mitigeren of compenseren. Met de verschillende perceeleigenaren zijn de effecten besproken en zijn afspraken gemaakt om de effecten te compenseren of te mitigeren.

Het gaat om de navolgende maatregelen waarover afspraken zijn gemaakt:
- Zelfrealisatie natuur;
- Vrijwillige aankoop / uitruil van gronden;
- Verwerving van gronden en omzetten bestemming middels PIP (enkel voor percelen die hiervoor zijn aangeduid);
- Vooraf afkopen voorspelde en berekende natschade;
- Technische maatregelen (vergunning bij bevoegd gezag nodig).

Schade als gevolg van stijging van de grondwaterstand

Om te voorkomen dat landbouwpercelen als gevolg van een stijgende grondwaterstand schade ondervinden, worden er mitigerende maatregelen toegepast. Daarbij gaat het om het aanleggen van een hoogwatergeul (Figuur 1.6-23) en het plaatsen van een pomp (Figuur 1.6-21). Om deze maatregelen te kunnen uitvoeren heeft het waterschap een vergunning gekregen m.b.t. de wet natuurbescherming. Daarnaast heeft er ook verwerving van landbouwpercelen plaats gevonden op vrijwillige basis.

Met bepaalde eigenaren is geen overeenkomst afgesloten met betrekking tot mitigatie. Indien er schade mocht optreden dan kan de eigenaar een beroep doen op artikel 7:14 van de Waterwet ter compensatie van de eventuele schade in de vorm van nadeelcompensatie.

Flora en fauna

Uit de effectenindicator van het Ministerie van LNV blijkt dat, zoals ook omschreven in de Quickscan Natuur, het voorgenomen plan niet leidt tot negatieve effecten op het Natura 2000-gebied geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen. Ondanks deze conclusie, is het goed om in de uitvoering aanvullende maatregelen te treffen ten aanzien van de habitattype en habitatsoorten [Beken en rivieren met waterplanten, Drijvende waterweegbree].

Voor het Natuurnetwerk Brabant kan in principe geen sprake zijn van negatieve effecten op de belangrijke kenmerken en waarden van Natuurnetwerk Nederland in het plangebied. Dit aangezien de maatregelen primair worden genomen om (grond)waterafhankelijke beheertypen duurzaam te behouden of te versterken. De voorgenomen activiteiten zijn er primair op gericht om de hydrologie van het plangebied en morfologie van de Kleine Beerze te herstellen. De hermeandering van de Kleine Beerze en de afdamming, demping of verondieping van watergangen met agrarische functie doen niets af aan de relatieve natuurlijkheid van het landschap en het ecohydrologische systeem. Deze worden zelfs verder hersteld. Daarmee worden wezenlijke waarden en kenmerken van het gebied juist in betekenende mate versterkt.

Het geheel overziend, blijkt uit de Quickscan Natuur dat (het uitvoeren van) de maatregelen niet strijdig zijn met de bepalingen uit de Wet natuurbescherming dan wel het beleid rondom Natuurnetwerk Brabant. Op basis van deze Natuurtoets, zie bijlage A3, is er een vergunning in het kader van de wet Natuurbescherming afgegeven en zijn de maatregelen zoals beschreven in dit Projectplan hiermee vrijgesteld.

1.8.2 Beperken nadelige gevolgen van de uitvoering

In deze paragraaf worden de maatregelen beschreven ter voorkoming, ongedaan maken of beperken van mogelijke tijdelijke nadelige gevolgen van de uitvoering.
Waterschap De Dommel en de gemeente Eersel streven ernaar de nadelige gevolgen door de uitvoering van het werk tot een minimum te beperken. In eerste plaats ziet het toestemmingsstelsel met uitvoeringsvoorwaarden in vergunningen en ontheffingen daarop toe. Desondanks is het onontkoombaar dat er gedurende de uitvoeringsperiode sprake zal zijn van hinder. De volgende soorten hinder kunnen optreden tijdens de uitvoering:

- Geluidsoverlast;
- Verkeershinder en een beperkte bereikbaarheid;
- Stofhinder;
- Schade aan de ondergrond;
- Wateroverlast en/of watertekort.

Verder kunnen in het gebied effecten optreden op:

- Flora en fauna;
- Archeologie.

Hinder

Geluidsoverlast
Voor de geluidproductie gelden er bindende voorschriften tijdens de uitvoering. Echter, deze voorschriften behoeden mens en dier maar ten dele voor geluidhinder. Het waterschap ziet er daarom bij de contractvorming op toe dat de aannemers bij de routing van het noodzakelijke grondtransport, rekening houden met de locatie van woningen, vogelrustgebieden en recreatiezones in het gebied.

Verkeersoverlast en beperking bereikbaarheid
De uitvoering van dit werk zal een tijdelijke toename van het aantal lokale verkeersbewegingen tot gevolg hebben. Door het dwingend voorschrijven van transportroutes zal het waterschap verkeershinder beperken. Speciale aandacht daarbij verdient het aspect verkeersveiligheid voor het langzaam verkeer.

Stofhinder
Bij grondverzetprojecten is er in droge periodes een aanzienlijke kans op stofhinder. Grond die van de banden op rijplaten terecht komt, droogt op en kan vervolgens gaan stuiven. Dit hinderaspect is eenvoudig beheersbaar door transportroutes voldoende (nat en) schoon te houden. Het waterschap ziet er daarom bij de contractvorming op toe dat de aannemer de nodige maatregelen zal treffen.

Schade aan ondergrond
De bereikbaarheid van de grondwerkzaamheden geeft een risico op verdichten van de ondergrond. Het voorkomen van economische en ecologische schade aan gronden door het juist kiezen van transportroutes, werkzones, keuze materieel ten tijde van de uitvoering en het treffen van de juiste voorzorgmaatregelen (bijv. rijplaten), is voor het waterschap een aandachtspunt bij de gunning van de uitvoering.

Wateroverlast en watertekorten
Het waterschap stelt als uitvoeringsvoorwaarde aan het werk dat de lokale waterhuishouding te allen tijde goed blijft functioneren.

1.8.3 Effecten in het gebied

Zorgplicht flora en fauna

De uitvoering van de maatregelen zorgt voor verstoring van flora en fauna in het gebied. Om deze verstoring zoveel mogelijk te beperken zijn in de Natuurtoets (bijlage A3) randvoorwaarden en adviezen voor de uitvoering opgenomen. Zo dienen er voor zoogdieren, amfibieën en reptielen, broedvogels en ongewervelden tijdens de uitvoering maatregelen in acht genomen te worden. Basis hiervoor zijn de eisen uit de gedragscode Wet natuurbescherming, Unie van Waterschappen (2019), en de algemene zorgplicht in het kader van de Wet natuurbescherming. Het waterschap ziet erop toe dat de gestelde eisen uit de Natuurtoets en de genoemde gedragscode en zorgplicht tijdens de uitvoering worden nageleefd en in een Ecologisch werkprotocol worden vastgelegd.
Onderstaande zorgplichtmaatregelen worden in het kader van de Zorgplicht flora en fauna voorgesteld in de Quickscan Natuur.

- Daar waar beschermde Drijvende waterweegbree aanwezig is dient men als volgt te handelen: Bovenlaag van de waterbodem van die delen waar nu Drijvende waterweegbree voorkomt tijdens de uitvoering apart houden en dit materiaal op enkele plekken gebruiken bij de afwerking van het nieuwe tracé. Verplaatsen gebeurt nadat een nieuw tracé-deel is gerealiseerd en gestabiliseerd en voordat de locaties met Drijvende waterweegbree worden gedempt dan wel verondiept. Dit vraagt gefaseerd werken in tijd en ruimte.
- Vooraf controleren van bomen op holtes in te kappen bomen langs de beek of watergangen/detailontwatering, potentieel geschikt voor vleermuizen, eekhoorn of boommarter. Deze bomen worden ontzien.
- Vooraf controleren van bomen op jaarrond beschermde vogelnesten in te kappen bomen en deze bomen worden ontzien.
- Bij te dempen watergangen: werkzaamheden gefaseerd, in één richting en buiten de voortplantingsperiode van de amfibieën uit te voeren (half maart tot half september), wordt zo goed mogelijk rekening gehouden met aanwezige amfibieën, die zo de kans krijgen om de omliggende niet verstoorde gebieden te bereiken.
- De kap van bomen wordt buiten het broedseizoen (periode circa half maart tot augustus) uitgevoerd.
- De Kleine Beerze wordt voorafgaand aan de demping elektrisch en met schepnetten afgevist om achtergebleven vissen over te zetten naar de nieuwe beek.

De volgende aanvullende onderzoeken, mitigerende maatregelen en/of ontheffingsaanvragen zijn noodzakelijk:

- Gezien de aard van het project is bomenkap t.b.v. uitvoering van dit project vrijgesteld.
- Wanneer er binnen het broedseizoen gekapt gaat worden dient aanvullend onderzoek uitgevoerd te worden naar de aanwezigheid van nesten. En bij aanwezigheid dient hiernaar te worden gehandeld.

Bovenstaande activiteiten worden te zijner tijd vastgelegd in een ecologisch werkprotocol en het werk wordt uitgevoerd onder ecologische begeleiding.

Omgevingsdienst Brabant Noord heeft de vergunningsaanvraag in het kader van de Wet natuurbescherming beoordeeld en geconcludeerd dat de vergunningplichtige activiteiten, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, niet kunnen leiden tot verslechtering van de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in het Natura 2000-gebied 'Kempenland-West' en geen significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. De vergunning in het kader van de Wet natuurbescherming is hiervoor op 2-10-2018 verleend.

Hergebruik grond

De grond die vrijkomt tijdens de uitvoering van de voorgestelde maatregelen wordt waar mogelijk hergebruikt binnen het gebied. Zowel bij het hergebruik als bij de aanvoer van grond van buitenaf en afvoer vanuit het projectgebied ziet het waterschap erop toe dat de aannemer zich houdt aan de geldende wet- en regelgeving. Eventueel overtollige grond wordt indien mogelijk in het gebied afgezet. Alle grond wordt gekeurd op PFAS, zowel water als landbodem.

Archeologie en cultuurhistorie

Om te weten welke archeologische en cultuurhistorische waarden in het gebied aanwezig zijn of kunnen zijn, wordt er tijdens dit schrijven door RAAP een Archeologisch Bureauonderzoek en Cultuurhistorische Verkenning uitgevoerd, bijlage A7.

Archeologie
Op basis van het bureauonderzoek zijn verschillende verwachtingszones gemaakt. Deze zijn gebaseerd op het Actueel Hoogtebestand Nederland, de geologische kaart, geomorfologische kaart, bodemkaart, vondsten in de omgeving en historisch kaartmateriaal. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen bekende terreinen van archeologische waarde, dekzandruggen, hoge landduinen, beekdalen en dalvormige laagtes, vlaktes, laagtes en vennen, ontgrondingen, historische bebouwingslocaties en doorwaardbare plaatsen. In bijlage A7 is de verwachtingswaardekaart opgenomen.
Voor de uitvoering van de maatregelen wordt een Programma van Eisen opgesteld t.b.v. eventuele begeleiding van de werkzaamheden.

Cultuurhistorie
In het kader van de planvorming van de robuuste Ecologische Verbindingszone Kleine Beerze is in 2010 een cultuurhistorische studie uitgevoerd. In het rapport is een overzicht gegeven van de tot dan toe bekende archeologische en cultuurhistorische waarden, gaande van de prehistorie tot en met de nieuwe tijd, hetgeen een rijke bewoningsgeschiedenis van het gebied aantoont.

Kabels en leidingen

De geplande grondwerkzaamheden vinden overwegend plaats buiten de nabijheid van de kabels en leidingen. Bij het vervangen van enkele duikers en het aanbrengen van de overkluizing worden echter wel enkele kabels en leidingen gepasseerd. Hier dient tijdens de uitvoering rekening mee gehouden te worden.

1.9 Wijze waarop het werk zal worden uitgevoerd

In deze paragraaf wordt beschreven waar in de uitvoering rekening mee dient te worden gehouden. Hierbij worden de technische uitvoering, planning, uitvoeringsvoorwaarden en duurzaamheid behandeld.

Technische uitvoering

De werkzaamheden binnen dit project bestaan grotendeels uit grondverzet; het graven, dempen en (gedeeltelijk) verondiepen van watergangen en het verwijderen en aanbrengen van kunstwerken. Gedurende de uitvoering dient de werkwijze zo goed als mogelijk te worden afgestemd op het terrein en de weersomstandigheden. Doel hiervan is schade aan de bodem door spoorvorming en bodemverdichting te voorkomen. Waar nodig worden rijplaten toegepast om schade te voorkomen, ook wat betreft de aan- en afvoerroutes.

Planning, werkvolgorde en bouwlogistiek

Voordat met de uitvoering gestart kan worden, is nadere informatie nodig met betrekking tot detailplanning, werkvolgorde, fasering en dergelijke. De nadere uitwerking van deze details vindt in de contractfase plaats op basis van dit Projectplan en de vergunningen.

Met een bestek of werkomschrijving wordt de resultaatverplichting voor de uitvoerende partij vastgelegd. Naast een detailbeschrijving van de maatregelen, wordt hierin ook sturing gegeven aan de wijze waarop de uitvoering dient te verlopen. Hierbij moet gedacht worden aan uitvoeringsperioden, aan- en afvoerroutes, werktijden, stopmomenten en andere activiteiten rondom het plangebied.

Uitvoeringsvoorwaarden

De voorwaarden die het bevoegd gezag en/of eigenaren koppelen aan de vergunning, ontheffingen of toestemming worden door Waterschap De Dommel opgenomen in het bestek en zullen bij de uitvoering worden nageleefd.

Duurzaamheid

Tijdens de uitvoering wordt geprobeerd de uitstoot van stikstof en koolstofdioxide te beperken door de inzet van duurzaam materieel en efficiënte werkmethoden. Tijdens de aanbestedingsprocedure is duurzaamheid een belangrijk thema. Hierbij moet worden gedacht aan duurzaam grondverzet, gebruik van duurzame materialen. In de volgende fase waarin de maatregelen worden gedetailleerd richting een uitvoeringscontract, zal een nadere uitwerking plaatsvinden van onder meer de keuze voor duurzame materialen en materieel.
Doel: concreet invulling geven aan duurzaamheidsdoelen in de aan te besteden werken voor proces Realisatie Watersysteem.
Het MVO-beleid (Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen) van het waterschap heeft de volgende focus-gebieden:

- Water & biodiversiteit (Planet);
- Klimaat & circulaire economie (Profit);
- Sociale relevantie & gezonde leefomgeving (People).

Op de volgende manieren kunnen deze worden door vertaald naar de projecten van Realisatie Watersysteem:

- Door marktverkenningen of -consultaties wordt desgewenst geïnventariseerd wat de markt te bieden heeft op het gebied van duurzaamheid voor betreffende opdracht;
- Er worden duurzaamheidscriteria opgenomen in de aanbesteding en/of het contract, bv als minimale eis of als gunningscriterium;
- Als onderdeel van het contractmanagement vindt tijdens de uitvoering monitoring plaats door het waterschap op nakoming van de gemaakte duurzaamheidsafspraken door opdrachtnemer.

Onderstaand worden een aantal specifieke punten op het gebied van duurzaamheid, die in ieder geval worden opgenomen / toegepast, nader toegelicht. Per aanbesteding wordt vastgesteld welk fictief bedrag beschikbaar wordt gesteld voor BPKV en hoe dit over de gunningscriteria wordt verdeeld.

Aanpak Duurzaam GWW

Landelijk is de afspraak dat de Aanpak Duurzaam GWW voor alle projecten wordt toegepast. De aanpak bestaat uit 4 instrumenten, namelijk:

- Omgevingswijzer;
- Ambitieweb;
- Co2 Prestatieladder;
- DuboCalc.

Per project kan een keuze worden gemaakt welk(e)instrument(en) wordt / worden ingezet.

Omgevingswijzer
De aspecten die hier onderdeel van uitmaken (stakeholderanalyse, meekoppelkansen, initiatieven uit de omgeving, etc.) maken reeds onderdeel uit van het omgevingsmanagement.
De vertaling van duurzaamheidsambities op organisatieniveau naar projectniveau maakt tevens onderdeel uit van de omgevingswijzer, echter wordt deze vertaalslag in dit stuk uitgewerkt.

Aangezien in de onderdelen die zijn opgenomen in de omgevingswijzer reeds wordt voorzien, is het overbodig om de omgevingswijzer alsnog toe te passen.

Ambitieweb
Aangezien de overeenkomsten binnen iedere hoofdgroep groot zijn, wordt per hoofdgroep een ambitieweb opgesteld. Voor een project binnen betreffende hoofdgroep is dat het uitgangspunt. Eventuele project specifieke duurzaamheidsambities kunnen hieraan worden toegevoegd.

Co2 Prestatieladder
In principe wordt dit instrument toegepast bij iedere opdracht waarbij er sprake is van gunnen op BKPV (omdat het instrument een gunningscriterium is) én de uitvoeringsduur van de opdracht tenminste 1 jaar bedraagt (omdat binnen 1 jaar het geambieerde niveau moet zijn omgezet in een certificaat).

Bij onderhandse aanbestedingen worden partijen geselecteerd die minimaal op trede 3 van de Co2 prestatieladder zitten.

DuboCalc
Transport speelt in alle drie de hoofdgroepen een grote rol en is voor een groot deel bepalend voor de MKI-waarde (Milieu Kosten Indicator) van een project. Voor de overige specifieke onderdelen voor waterschappen is de bibliotheek in DuboCalc nog in ontwikkeling. Voor nu gebruiken we DuboCalc dan ook voor transport en grondverzet. Zodra de bibliotheek is uitgebreid met waterschapsitems, kunnen we dit uitbreiden.
In samenwerking met RHDHV is een handleiding ontwikkeld die gebruikt kan worden om de MKI-waarde van een project te berekenen voor wat betreft het transport. Deze dient vervolgens als referentie, inschrijvers worden uitgedaagd om deze te verbeteren als onderdeel van de BPKV (Beste Prijs Kwaliteit Verhouding).

Hydrotreated Vegetable Oil
Hydrotreated Vegetable Oil, afgekort als HVO, is een type dieselbrandstof dat fossielvrij en hernieuwbaar is. Gebruik hiervan kan tot een Co2-reductie van 89% leiden en een lagere uitstoot van schadelijke emissies zoals fijnstof, stikstof en zwavel. Daarnaast is het biologisch afbreekbaar. Gebruik hiervan biedt dus een groot duurzaamheidsvoordeel.

Het percentage HVO dat wordt aangeboden voor het materieel (transport en uitvoering) kan als gunningscriterium worden opgenomen: hoe hoger het aangeboden percentage HVO, hoe hoger de Co2-reductie, hoe hoger de fictieve korting. In eerste instantie wordt een range van 0 tot 50% gehanteerd, waarbij ieder procentpunt voor een X bedrag aan fictieve korting zorgt. Dit wordt per aanbesteding nader ingevuld.

Euronorm materieel en transportvoertuigen
Voor alle in te zetten transportvoertuigen bij een opdracht wordt een minimale eis van Euronorm 6 opgenomen, voor het overige in te zetten materieel wordt Euronorm 5 als minimale eis opgenomen.

Social Return
In de MVO-visie, die het DB op 20-12-2019 heeft vastgesteld, is de toepassing van Social Return bij realisatieprojecten opgenomen. Dit wordt de komende periode geconcretiseerd en zal op termijn onderdeel uitmaken van de duurzaamheidscriteria die gesteld worden bij een opdracht.

1.10 Financieel nadeel

Als gevolg van dit Projectplan is geen financiële schade voorzien die de uitvoering van het project in de weg staat. Indien een belanghebbende ten gevolge van dit besluit toch schade lijdt of zal lijden, die redelijkerwijs niet of niet geheel te zijnen laste behoort te blijven en ten aanzien waarvan de vergoeding niet of niet voldoende anderszins is verzekerd, kan op grond van artikel 7.14 van de Waterwet een verzoek om nadeelcompensatie worden ingediend. Voor de wijze van indiening van een dergelijk verzoek en voor de procedure wordt verwezen naar de Verordening nadeelcompensatie Waterschap De Dommel. Op de website van Waterschap De Dommel is informatie over nadeelcompensatie te vinden.

1.11 Legger, beheer en onderhoud

In deze paragraaf zijn wijzigingen in de legger en het beheer- en onderhoud beschreven. Daarnaast is beschreven hoe hydrologische situatie na uitvoering van de maatregelen dient te worden gemonitord.

Legger

Naar aanleiding van dit Projectplan worden enkele waterstaatwerken gewijzigd of nieuw aangebracht. Waterschap De Dommel meet na uitvoering de gerealiseerde of gewijzigde waterstaatswerken in. Vervolgens worden gegevens als ligging, vorm, afmeting, functionele eisen en voorwaarden voor onderhoud digitaal in de legger vastgelegd conform het legger besluit. Dit heeft alleen betrekking op wijzigingen in A- en B-watergangen. De te wijzigen waterstaatswerken voor dit Projectplan zijn weergegeven in tabel 1.11-1 en tabel 1.11-2.
.

Tabel 1.11-1 Overzicht te wijzigen waterstaatwerken

Nr.	Type wijziging	Aard van de wijziging	Maatregel PPWW	Gevolgen in legger
Verwijderen, aanleggen, wijzigen waterstaatskundig object				
1.	Watergangen (ligging en dwarsprofielen)	Huidige loop Kleine Beerze wordt vervangen door een nieuw meanderend tracé	A1, B1 & C1	Ligging wijzigen. Huidige profielen komen te vervallen.
		Graven A- en B-watergangen	A5 & C2	Nieuwe ligging en dwarsprofielen opnemen
		Dempen A- en B-watergangen.	A7 & B5	Ligging en dwarsprofielen verwijderen
		Opwaarderen waterlopen	A6 & B6	Ligging en dwarsprofiel opnemen.
2.	Waterbergingsgebied (gestuurd, natuurlijk, meestromend, met ligging en dwarsprofiel)	Afgraven, verlagen maaiveld	A12	Ligging opnemen
		Aanleggen poelen	A14	Ligging opnemen
3.	Peilregulerend kunstwerk	Verwijderen stuwen	A3, B3 & C3	Ligging en afmetingen peilregulerende kunstwerken opnemen
		Verwijderen peilgestuurde drainage	A13 & B8	Ligging verwijderen
4.	Overige kunstwerken (duiker, brug etc.)	Aanbrengen duikers	A11, B9 & C8	Ligging en afmeting opnemen.
		Verwijderen duikers	A10, B4 & C4	Ligging en afmeting verwijderen
		Aanbrengen faunapassage	A17, B13 & C12	Ligging en afmeting opnemen.
		Aanbrengen bruggen	A15 & C9	Ligging en afmeting opnemen
5.	Keringen	Aanbrengen kades	n.v.t.	Ligging, afmeting en toetspeil verwijderen
		Verwijderen kades	n.v.t.	Ligging, afmeting en toetspeil opnemen in legger overige keringen.
6.	Overige kunstwerken m.b.t kerende functie (schuiven, coupures, syfon, afsluiters enz.)	Aanbrengen gronddammen	A9	Ligging opnemen
		Aanbrengen pompopstelplaats	B10	Ligging opnemen
		Aanbrengen knijpstuw	A4 & C7	Ligging en afmeting opnemen
		Vervangen sifon	D1	Ligging en afmeting opnemen
		Verwijderen sifon	C5	Ligging en afmeting verwijderen

Tabel 1.11-2 Overzicht wijzigingen (niet zijnde waterstaatswerk)

Nr.	Type wijziging	Aard van de wijziging	Maatregel PPWW	Gevolgen in legger
Overige wijzigingen (niet zijnde waterstaatswerk)				
7.	Statusverandering A-B-C (af- of opwaardering van de status als gevolg van verlaging of verhoging van de afvoercapaciteit, functie en/of de aanwezigheid van overstorten)	Opwaarderen Watergang	A6	Opgewaardeerde watergang krijgt A-status
8.	Bouwkundig onderhoud (onderhoudsplichtige)	Verwijderen stuwen	A3, B3 & C3	Onderhoudsplichtige verwijderen
		Aanbrengen, verwijderen en vervangen duikers/sifon	A10, A11, B9, C4, C5, C8 & D1	Onderhoudsplichtige: WSDD
9.	Onderhoud nat doorstroomprofiel (onderhoudsplichtige)	Alle watergangen waarvan de status wijzigt (zie 7)	A6	Onderhoudsplichtige A-watergang: WSDD
			A6	Onderhoudsplichtige overige watergangen: aangelande(n)
10.	Beschermingszone watergang gewoon onderhoud (breedte variërend van 0-5 meter)	Alle watergangen waarvan de status wijzigt (zie 7)	A6	Obstakelvrije zone opnemen als beschermingszone
11.	Beschermingszone watergang buitengewoon onderhoud (breedte variërend van 0-5 meter)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
12.	Beschermingszone kering	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
13.	Zonering waterstaatswerk kering	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
14.	Meanderzone (kaart met vlak)	Traject waar nieuwe loop Kleine Beerze wordt aangelegd	A1, B1 & C1	Meanderzone opnemen
15.	Profiel van vrije ruimte (strook van 5-10-25 meter)	Profiel van vrije ruimte volgt de nieuwe loop van de Kleine Beerze	A2 & B2	Aanpassen in legger

Beheer en onderhoud

Het onderhoud wordt aangepast aan de maatregelen en de nieuwe situatie. Dit wordt opgenomen in een nog op te stellen Beheer- en Onderhoudsrichtlijn (BOR). Hierin wordt aangegeven hoe hier invulling aan wordt gegeven.

Onderhoud van de natuurpercelen zal door een toekomstige beheerder worden uitgevoerd. Voor overige percelen, geldt dat de eigenaar verantwoordelijk is voor het beheer en onderhoud van drainage, weidekavels en overige voorzieningen. Voor watergangen die zijn opgenomen in de legger en binnen dit project worden verondiept, geldt dat in het Beheer- en onderhoudsplan (BOR) nog nader wordt bekeken op welke wijze deze watergangen in de toekomst worden beheerd.

Bij het beheer van de watergangen wordt onderscheid gemaakt in:
- A-watergangen; Onderhoud aan A-watergangen is de verantwoordelijkheid van Waterschap De Dommel.
- B-watergangen: Onderhoud aan de B-watergangen is de verantwoordelijkheid voor de aanliggende grondeigenaren.

- C- Watergangen; Hier wordt een extensief beheer op toegepast waardoor de afwaterende functie van deze sloten zal afnemen zodat ook dit bijdraagt aan de vernatting. Echter alleen wanneer de C-watergang is gelegen binnen de NNB en reeds verworven gronden. Bij overige C- watergangen is het onderhoud de verantwoordelijkheid voor de aanliggende grondeigenaren. Hierbij dient wel een balans gezocht te worden tussen het extensieve beheer en de gewenste drooglegging voor de aanliggende wegen.

Monitoring

Na uitvoering van de maatregelen uit dit Projectplan wordt hydrologische monitoring voortgezet. Zowel door metingen van het grond- als het oppervlaktewater. Door monitoring wordt o.a. getracht inzicht te krijgen in de effecten van de anti-verdrogingsmaatregelen. Tevens wordt een langjarig beeld verkregen voor de KRW. Naast grond- en oppervlaktewaterpeilen gaat het ook om de waterkwaliteit. De exacte wijze van monitoring wordt vastgelegd in een monitoringsplan.

Proefopstelling ontwikkeling kalkmoeras Molenbroek

Naar aanleiding van diverse (bodem)onderzoeken is bepaald dat er in het deelgebied Molenbroek plaatselijk een kalkgyttja-laag aanwezig is met een dikte van 20 cm tot meer dan 1 meter.
Deze gyttja-laag biedt de mogelijke potentie om de natuurdoeltypen kalkmoeras en zeggemoeras te behalen. Dit is een hogere ambitie dan de huidige, beleidsmatige natuurdoeltypen die voor Molenbroek zijn vastgesteld. Deze bijzondere natuurdoeltypen bieden een vestigingsplaats aan diverse unieke aan kalkrijke kwel gebonden plantsoorten.

Het is echter nog niet zeker dat deze typen haalbaar zijn in het gebied. Dit is afhankelijk van de mate waarin het grondwater van onderen door de gyttja leeg heen kan komen en zo de wortelzone van de planten in Molenbroek kan bereiken. Hiervoor wordt na herinrichting aanvullend onderzoek gedaan, bestaande uit het graven van proefveldjes en het aanbrengen van extra peilbuizen.

Door het graven van proefveldjes wordt zichtbaar gemaakt wat de toekomstige situatie kan zijn. Bij het aanleggen van enkele proefveldjes wordt de bovenlaag met dichte zode en plaatselijke pitrusvegetatie afgegraven zodat de gyttja-laag dichterbij het oppervlak (of aan de oppervlakte) komt te liggen en kalkrijk kwelwater kan uittreden. Hiermee laten de proefveldjes zien wat verwacht mag worden wanneer deze maatregelen op grotere schaal uitgevoerd worden in het gebied en wanneer de grondwaterstand in Molenbroek zal gaan stijgen na herinrichting van de beek. Ook de peilfluctuatie in de situatie na beekherstel kan hiermee enkele jaren gevolgd worden evenals de ontwikkeling van de vegetatie op de proefveldjes.

Door het plaatsen van peilbuizen (enkele raaien zowel dwars op de beek als langs de beek) wordt in beeld gebracht wat de grondwaterstanden in het gebied zijn na de herinrichting van de Kleine Beerze. Zo kan worden gemeten of de gemodelleerde grondwaterstanden daadwerkelijk op gaan treden. Deze grondwaterstanden moeten hoog genoeg zijn om boven de gyttja-laag uit te komen. Alleen wanneer deze hoog genoeg zijn kan een kalkmoeras gevormd worden. Op basis van de resultaten van het onderzoek, bestaande uit het analyseren van de peilbuisgegevens en de vegetatieontwikkeling op de proefveldjes, kan worden bepaald of verder afgraven van het maaiveld in Molenbroek wenselijk is.

Het vormen van een kalkmoeras heeft daarnaast ook te maken met de frequentie van overstromen van het Molenbroek en het afvoeren van dit overstromingswater en het regenwater. Door dit water af te voeren, kan het grondwater tot in de wortelzone van de planten komen waardoor de waardevolle vegetatie potentie heeft om zich te ontwikkelen. Indien er te lang overstromingswater en regenwater op de percelen blijft staan, nemen de kansen op ontwikkeling van een kalkmoeras sterk af.

Om het Molenbroek en een eventueel kalkmoeras op een goede manier te ontwikkelen is het wenselijk om ook het perceel (MDB03 G 1852) ten noorden van het Molenbroek te verwerven. Tot op heden is dit nog niet gelukt. Bij de realisatie van het kalkmoeras is de verwachting dat dit perceel ook aanzienlijke effecten (en eventueel schade) gaat ondervinden door grondwaterstijgingen en inundaties.

1.12 Samenwerking

Levende Beerze

De plannen rond de Kleine Beerze zijn onderdeel van gebiedsontwikkeling De Levende Beerze. De gemeenten Eersel en Oirschot, Waterschap De Dommel, Provincie, Brabants Landschap en de ZLTO sloten in 2013 een overeenkomst om samen de gebiedsontwikkeling rond de Kleine Beerze aan te pakken. Inmiddels is de Landcoöperatie Dal van de Kleine Beerze ook betrokken bij deze gebiedsontwikkeling. Deze partijen staan achter de herinrichting van het plangebied zoals beschreven in dit Projectplan en hebben gezamenlijk afspraken gemaakt voor ontwerp, uitvoering en beheer van het gebied. Het project “Herinrichting Kleine Beerze traject Spekdonken, Molenbroek en Hoogeind” wordt uitgevoerd door Waterschap De Dommel.

Participatie

Communicatie Samenwerkingsovereenkomst Levende Beerze

In 2013 Samenwerkingsovereenkomst getekend tussen Brabants Landschap, gemeente Oirschot, gemeente Eersel, ZLTO, Provincie Noord-Brabant, Huis van de Brabantse Kempen en Waterschap De Dommel. Vanaf dat moment heeft Huis van de Brabant een coördinerende rol gehad v.w.b. de communicatie van het gebiedsproces. Via de website https://www.brabantsekempen.eu/nl/news/landschap/levende-beerze-leeft-bruist-en-werkt wordt steeds informatie verschaft over de diverse deelprojecten van alle partners, waaronder de wateropgave van het waterschap. Ook heeft Huis van de Brabantse Kempen diverse nieuwsbrieven verspreidt over het project. De afgelopen jaren is er een uitgebreid mailbestand opgebouwd, met daarin alle e-mailadressen van geïnteresseerden in het project.

Communicatie wateropgave Waterschap De Dommel

Waterschap De Dommel heeft voor het deelproject ‘Beekherstel Vessem-Middelbeers’ ook diverse contactmomenten met de streek gehad waaronder:

- Keukentafelgesprekken met stakeholders;
  Het project was afhankelijk van medewerking van deze een aantal stakeholders. Er is daarom veelvuldig contact geweest met deze grondeigenaren. Naast deze essentiële grondeigenaren, zullen ook andere grondeigenaren effecten ondervinden van het project. Ook met hen worden gesprekken gevoerd om tot afspraken te komen.
- Bijeenkomsten met stakeholders i.s.m. ZLTO;
  Gedurende het project zijn verschillende bijeenkomsten georganiseerd om de betrokken grondeigenaren te informeren over het project. Steeds in samenwerking met de ZLTO.

Communicatie Landschapsplan Beekdal Kleine Beerze

Tot 2019 heeft communicatie vooral plaatsgevonden met direct betrokken grondeigenaren (stakeholders). Omdat het project afhankelijk was van deze grondeigenaren. Er was echter geen gedragen en breed gecommuniceerd ‘integraal’ ontwerp. Daarom is BoschSlabbers in 2019 gestart met een interactief gebiedsproces om tot een voorlopig ontwerp te komen voor de gebiedsontwikkeling ‘Kleine Beerze, Spekdonken, Molenbroek & Hoogeind’. Het voorlopig ontwerp is via een interactief planvormingsproces in een tweetal schetssessies (bewonersavonden) opgesteld samen met bewoners uit de directe omgeving van het plangebied en belanghebbenden.

Inloopbijeenkomsten

Het landschapsplan van Bosch en Slabbers heeft gediend als input voor het Ontwerp Projectplan voor de wateropgave van het waterschap. Op 2 juli 2020 heeft een openbare inloopbijeenkomst plaats om gevonden om stakeholders, omwonenden en andere belanghebbenden te informeren over dit ontwerp Projectplan. Daarnaast is tijdens deze inloopbijeenkomst ook het definitieve plan/visie van BoschSlabbers op tafel gelegd.

Naast de betrokken partijen van de Levende Beerze zijn in dit ontwikkeltraject ook inwoners betrokken bij de plannen. Zo was er een eerste schetssessie op 26 juni in Vessem. Hieraan namen ongeveer 90 buurtbewoners, grondeigenaren en andere belangstellenden mee. Op de deze dag werd informatie over het project gegeven en zijn veel ideeën en reacties opgehaald. Op 2 oktober 2019 waren bijna 60 enthousiaste inwoners aanwezig bij de 2e schetssessie in zaal de Kerk in Oostelbeers. Dit was het vervolg op de juni-bijeenkomst in Vessem. Na presentaties over de plannen, werd in kleinere groepen doorgepraat over de details van het landschapsplan. Elke groep gaf een aantal aanbevelingen mee. Dit landschapsplan is de basis voor de werkzaamheden in het beekdal van de Kleine Beerze, zie bijlage A2.

2 Deel II Verantwoording

2.1 Wetten, regels en beleid

Het Projectplan ‘Herinrichting Kleine Beerze’ dient te voldoen aan de vigerende wet- en regelgeving en dient te passen binnen de beleidskaders op alle niveaus. In voorliggend Deel II is het Projectplan dan ook getoetst aan de relevante wet- en regelgeving. Daarbij is steeds de relatie van het Projectplan met de relevante wet- en regelgeving aangegeven. Naast de wet- en regelgeving dient het Projectplan te passen binnen het vastgestelde waterbeleid op nationaal, regionaal en lokaal niveau.

2.2 Waterwet

De Waterwet heeft drie doelstellingen, te weten:
1. Het voorkomen en waar nodig beperken van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste (waterkwantiteit);
2. Het beschermen en verbeteren van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen (waterkwaliteit);
3. Het vervullen van overige maatschappelijke functies van het watersysteem.

Maatregelen uit dit Projectplan dragen bij aan het klimaatrobuust inrichten van de Kleine Beerze en haar beekdal. Met name door de beekdalbrede benadering wordt een bijdrage geleverd aan het eerste en tweede doel uit de Waterwet. Het verbeteren van de ecologische kwaliteit en het halen van de doelen uit de Kaderrichtlijn Water en het provinciaal waterbeleid. Uit maatschappelijk oogpunt wordt met dit project bijgedragen aan het in stand houden c.q. het verbeteren van het wandelroutenetwerk en wordt er nadrukkelijk aandacht besteed aan de landschappelijke inrichting. Nieuw te ontwikkelen en te versterken natuur wordt toegankelijk door de aanleg van nieuwe recreatiepaden waarbij wordt aangesloten op bestaande recreatiepaden. Een duidelijke zonering zorgt ervoor dat hierbij meerdere belangen worden gediend.

De drie doelstellingen uit de Waterwet zijn vertaald in nationaal, regionaal en lokaal water- en omgevingsbeleid. Deze beleidskaders komen in de volgende paragrafen aan de orde en vormen de uitgangspunten voor de manier waarop het waterschap met dit Projectplan bijdraagt aan de waterdoelstellingen, inclusief het omgevingsbeleid.

2.2.1 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht

Sinds 1 oktober 2010 is de wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) ingevoerd. Omdat dit Projectplan gecoördineerd in procedure wordt gebracht (zie deel III), zijn de maatregelen die zijn opgenomen in dit Projectplan vrijgesteld van een aanlegvergunning (WABO).
Alle vergunningen en meldingen die worden ingediend ten bate van dit project zijn weergegeven in de paragraaf “benodigde vergunningen en meldingen”.

2.2.2 Wet milieubeheer

Het belangrijkste aspect in de m.e.r.-beoordelingsprocedure vormt de notitie waarin beschreven staat of de voorgenomen activiteit kan leiden tot belangrijke nadelige milieugevolgen. Deze notitie wordt in het spraakgebruik veelal 'aanmeldingsnotitie' genoemd. Voor het Project Beekherstel Kleine Beerze, is een dergelijke aanmeldnotitie opgesteld en door het bevoegd gezag beoordeeld dat er geen verdere m.e.r.-procedure noodzakelijk is.

2.2.3 Wet natuurbescherming

De nieuwe Wet natuurbescherming heeft vanaf 1 januari 2017 drie wetten vervangen: de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en Faunawet. Doel van de Wet natuurbescherming is drieledig: 1) bescherming van de biodiversiteit in Nederland, 2) decentralisatie van verantwoordelijkheden en 3) vereenvoudiging van regels. De bescherming van de natuur is in Nederland onderverdeeld in gebiedsbescherming en soortbescherming. Soort- en gebiedsbescherming worden geborgd via de Wet natuurbescherming. De Wet natuurbescherming beschermde soorten in twee groepen:
1. Strikt beschermde soorten waaronder soorten uit de Vogel- en Habitatrichtlijn;
2. Andere soorten, bijvoorbeeld uit de Rode Lijst.

Waterschap de Dommel heeft een aanvraag voor een vergunning ingevolge artikel2.7, tweede lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) gedaan bij Gedeputeerde Staten van Noord Brabant. GS heeft een beoordeling uitgevoerd van de vergunningsaanvraag. Bij de beoordeling van de vergunningaanvraag wordt op grond van artikel 2.8, negende lid, van de Wnb rekening gehouden met de gevolgen die het aangevraagde project, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, kan hebben voor een Natura 2000-gebied.

Op grond van de beoordeling is de conclusie dat de vergunningsplichtige activiteiten, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, niet kunnen leiden tot verslechtering van de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in het Natura 2000-gebied Kempenland-West en geen significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. De gevraagde vergunning is daarbij toegewezen ingevolge artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb.

De maatregelen zijn opgenomen in het Natura 2000-beheerplan Kempenland-West en zijn vrijgesteld voor gebiedsbescherming. Daarnaast heeft de Natuurtoets uitgewezen dat er geen soorten worden geraakt en wordt er op basis hiervan vrijstelling verleend voor de soorten.

Ondanks deze conclusie, is het goed om in de uitvoering aanvullende maatregelen te treffen ten aanzien van de habitattypen Beken en rivieren met waterplanten, Drijvende waterweegbree. Dit om de soort en het habitat zo goed als mogelijk op weg te helpen.

Voor het Natuurnetwerk Brabant kan in principe geen sprake zijn van negatieve effecten op de belangrijke kenmerken en waarden van Natuurnetwerk Nederland in het plangebied. Dit aangezien de maatregelen primair worden genomen om (grond)waterafhankelijke beheertypen duurzaam te behouden of te versterken. De voorgenomen activiteiten zijn er primair op gericht om de hydrologie van het plangebied en morfologie van de Herinricht Kleine Beerze te herstellen. De hermeandering van de Kleine Beerze en de afdamming, demping of verondieping van watergangen met agrarische functie doen niets af aan de relatieve natuurlijkheid van het landschap en ecohydrologische systeem. Deze worden zelfs verder hersteld. Daarmee worden wezenlijke waarden en kenmerken van het gebied juist in betekenende mate versterkt.

2.2.4 Monumentenwet

Op grond van de huidige Monumentenwet zijn gemeenten verantwoordelijk voor de omgang met archeologische waarden binnen het eigen gemeentelijk grondgebied.
Voor het Projectplan “Herinrichting Kleine Beerze” dient de betrokken gemeenten Eersel en Oirschot vast te stellen of voldoende rekening is gehouden met de in de grond aanwezige dan wel te verwachten archeologische resten. Conform de gestelde regelgeving in de Monumentenwet stelt het waterschap een Programma van Eisen op voor de geplande graafwerkzaamheden, met als doel zoveel mogelijk archeologische waarden in situ te behouden.

2.3 Beleid en regelgeving

Het Projectplan dient te passen binnen het vastgestelde waterbeleid. Dit betreft de volgende niveaus:

- Nationaal beleid;
- Provinciaal en subregionaal beleid;
- Waterschapsbeleid.

2.3.1 Nationaal beleid

Nationaal Bestuursakkoord Water (2003-2008)

Op 2 juli 2003 is het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW) getekend. De inmiddels bekende slogan 'Nederland leeft met water' dateert uit deze periode. Het akkoord is in 2008 geactualiseerd en de afspraken zijn herbevestigd. In 2018 zijn er aanvullende afspraken gemaakt. Het akkoord is een overeenkomst tussen het Rijk, provincies, waterschappen en gemeenten om waterproblematiek in heel Nederland aan te pakken. Het doel van dit akkoord is om de waterhuishouding in Nederland op orde te hebben en te houden anticiperend op klimaatverandering. In het akkoord zijn basisnormen afgesproken over de frequentie waarbij terreinen, afhankelijk van het grondgebruik, mogen overstromen (zie Tabel 2.3-1).

Tabel 2.3-1 Basisnormen Nationaal Bestuursakkoord Water

Normklasse gerelateerd aan grondgebruikstype	Basisnormen [1/jr]
Natuur	Geen
Grasland	1/10
Akkerbouw	1/25
Hoogwaardige land- en tuinbouw	1/50
Glastuinbouw	1/50
Bebouwd gebied	1/100

** Voor natuurgebieden zijn geen basisnormen vastgesteld. Overstroming kan echter conflicteren met de voor Noord-Brabant vastgelegde natuurbeheertypen.*

Binnen het beheergebied van Waterschap De Dommel gelden in de beekdalen geen beschermingsnormen voor grasland, akkerbouw en hoogwaardige land- en tuinbouw. Eén van de belangrijkste afspraken in het bestuursakkoord is dat wateroverlast binnen de bebouwde kom moet worden beperkt tot een gebeurtenis die met een kans van eens in de 100 jaar voorkomt. Deze bescherming geldt voor de aanwezige bebouwing en wegen, maar niet voor de binnen de bebouwde kom gelegen sportvelden en parken.

Maatregelen uit dit Projectplan dragen bij aan de doelstelling uit het Nationaal Bestuursakkoord water door onder andere het verbeteren van de waterkwaliteit en zowel het tegengaan van wateroverlast en verdroging in het gebied. Met de maatregelen is ook geanticipeerd op klimaatverandering en autonome ontwikkelingen in het projectgebied.

Het Nationaal Waterplan (2016-2021)

Onder andere de volgende ambities zijn beschreven in het Nationaal Waterplan (p.7, p.15, en p.12): *"Dit nieuwe Nationaal Waterplan geeft de hoofdlijnen, principes en richting van het nationale waterbeleid in de planperiode 2016-2021, met een vooruitblik richting 2050. Het kabinet speelt proactief in op de verwachte klimaatveranderingen op lange termijn, om overstromingen te voorkomen. Binnen de planperiode gaan realistische maatregelen in uitvoering die een antwoord bieden op de opgaven voor de korte termijn en voldoende mogelijkheden openlaten om op langere termijn verdere stappen te zetten."* (Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, 2015)

“Het kabinet hanteert vooruitstrevend waterveiligheidsbeleid. Uitgangspunt is dat iedereen in Nederland hetzelfde basisbeschermingsniveau krijgt. Plaatsen waar veel slachtoffers kunnen vallen of grote economische schade kan ontstaan, krijgen extra bescherming. Deze locaties zijn bepaald met kosten-batenanalyses en analyses van het groepsrisico. Ook plaatsen waar vitale infrastructuur staat, krijgen extra bescherming. De normen krijgen een andere vorm (een overstromingskans) en een nieuwe hoogte. De veiligheid komt tot stand door inzet op de verschillende lagen van meerlaagse veiligheid: het voorkomen van een overstroming (preventie) én het beperken van de gevolgen van een overstroming (water robuuste ruimtelijke inrichting en rampenbeheersing).” (Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, 2015)

”Ruimte en water verbinden. Bij de aanpak van wateropgaven en de uitvoering van maatregelen vindt vooraf afstemming plaats met de andere relevante ruimtelijke opgaven en maatregelen in het gebied. Het doel is dat de scope, programmering en financiering zo veel mogelijk op elkaar aansluiten of elkaar versterken. Met deze aanpak is het vaak mogelijk het waterbeheer te verbeteren en tegelijk de economie en de leefomgeving te versterken tegen lagere kosten.” (Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, 2015)

Door het combineren van relevante ruimtelijk opgaven met de wateropgaven zoals het voorkomen van wateroverlast en droogte, het bereiken van een goede waterkwaliteit en een gezond ecosysteem, wordt met dit Projectplan bijgedragen aan de doelstellingen van het Nationaal Waterplan.

Kaderrichtlijn Water

In de Kaderrichtlijn Water geeft de Europese Unie regels voor de bescherming van het oppervlaktewater en het grondwater. De lidstaten van de Europese Unie zijn verplicht deze regels op te nemen in hun wetgeving. In het kader van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) zijn stroomgebiedsbeheerplannen opgesteld. Hierin zijn beschrijvingen, doelen en maatregelen voor de watersystemen opgenomen. De doelen voor het oppervlaktewater hebben hierbij zowel een chemische en een ecologische component.

De Kleine Beerze maakt onderdeel uit van het KRW stroomgebiedsbeheerplan Maas. Maatregelen uit dit Projectplan dragen bij aan de gewenste situatie uit de KRW voor de Kleine Beerze. De inrichting van de Kleine Beerze draagt in zijn geheel bij aan de gestelde doelen zoals het verbeteren van de stroomsnelheid en waterkwaliteit.

2.3.2 Provinciaal en subregionaal beleid

Provinciaal milieu- en waterplan 2016-2021 & Verordening Water

Het Provinciaal Milieu en Waterplan “Sámen naar een duurzaam gezonde en veilige leefomgeving in Brabant” geeft op hoofdlijnen weer wat de beleidsdoelen zijn met een voorgestelde aanpak. Binnen dit plan wordt aangesloten op de doelstellingen uit de Kaderrichtlijn Water (inclusief Natura 2000) en de Waterwet. Tevens zijn er instrumenten vastgelegd om de uitvoering van Europese en nationale verplichtingen rondom behoud en herstel mogelijk te maken. In dit plan wordt de focus gelegd op de volgende punten:

- Balans tussen efficiënt beschermen en duurzaam benutten van de fysieke leefomgeving;
- Uitnodigend voor partijen die verantwoordelijkheid nemen; streng voor achterblijvers;
- Opgaven integraal en gebiedsgericht oplossen;
- Een dynamische en uitnodigende uitvoeringsagenda, die we samen met onze partners uitvoeren.

Hierbij wordt het volgende in het plan aangegeven:
"De waterschappen zijn verantwoordelijk voor het voorkomen van wateroverlast vanuit het regionaal watersysteem. Zij onderhouden en beheren de regionale keringen en voeren regelmatig een veiligheidstoets uit. Daarover rapporteren zij aan ons. Om ongewenste ruimtelijke ontwikkelingen te voorkomen, leggen wij in de Verordening ruimte vast welke regionale waterbergingsgebieden en reserveringsgebieden er zijn." (p.33) (Provincie Noord-Brabant, 2015)

"Op basis van de Waterwet leggen wij in de Verordening water Noord-Brabant vast welke normen voor wateroverlast van toepassing zijn. We geven waterbergingsgebieden en reserveringsgebieden ruimtelijk aan op de plankaart en in de Verordening ruimte." (Provincie Noord-Brabant, 2015)

Provinciaal Waterplan en waterbeheerplannen 2010-2015

Het Provinciaal Waterplan beschrijft het waterbeleid voor de provincie Noord-Brabant op strategisch niveau en is een vertaling van het landelijke en Europese beleid op het gebied van waterbeheer. Het waterbeheerplan van Waterschap De Dommel is daarvan een uitwerking op tactisch niveau. Beide plannen geven op hoog abstractieniveau ruimte voor activiteiten die mogelijk milieugevolgen hebben en/of van invloed zijn op de Natura 2000-gebieden.

Provinciale Structuurvisie Ruimtelijke Ordening 2010-partiele herziening 2014

Op 7 februari 2014 hebben Gedeputeerde Staten deze gedeeltelijke herziening van de Structuurvisie vastgesteld, die op 19 maart 2014 in werking is getreden. De Structuurvisie geeft de hoofdlijnen van het provinciaal ruimtelijk beleid tot 2025 (met een doorkijk naar 2040). De visie is bindend voor het ruimtelijk handelen van de provincie. Het is de basis voor de wijze waarop de provincie de instrumenten inzet die de Wet ruimtelijke ordening biedt. In de structuurvisie wordt onderscheid gemaakt in vier ruimtelijke structuren:

- groenblauwe mantel;
- landelijk gebied;
- stedelijke structuur;
- infrastructuur.

Figuur 2.3.1 Uitsnede structurenkaart Provinciale Structuurvisie RO 2010

Het plangebied van het projectplan is gelegen in de groenblauwe structuur, waarvan gedeeltelijk in het kerngebied groenblauw. De groenblauwe structuur omvat de samenhangende gebieden in Noord-Brabant waar natuur- en waterfuncties behouden en ontwikkeld worden of gebieden die voor deze functies van belang zijn. De hoofdfunctie van het kerngebied groenblauw is het behoud en de ontwikkeling van het natuur- en watersysteem. De groenblauwe mantel grenst aan het kerngebied en dient ter bescherming van de waarden in het kerngebied. Hier staat het behoud en bovenal de ontwikkeling van natuur, water (-beheer) en landschap centraal. De gebieden voor waterberging zijn van belang voor hoogwaterbescherming en zijn grotendeels binnen de groenblauwe structuur. Binnen de gebieden voor waterberging kunnen andere functies zoals grondgebonden landbouw, extensieve recreatie en natuurontwikkeling zich blijvend ontwikkelen mits ze afgestemd zijn op de beoogde waterfuncties.

Het plangebied ligt geheel in de groenblauwe structuur en gedeeltelijk in het kerngebied. Het duurzaam herbestemmen van het plangebied ter bescherming en ontwikkeling van natuur- en waterfuncties, draagt bij aan het behoud en de ontwikkeling van natuur, water en landschap. De maatregelen voor beekherstel van de Kleine Beerze passen binnen de functie van een waterbergingsgebied.

Groenblauwe mantel
De mantel bestaat overwegend uit gemengd landelijk gebied met belangrijke nevenfuncties voor natuur en water. Het zijn gebieden grenzend aan het kerngebied natuur en water die bijdragen aan de bescherming van de waarden in het kerngebied. Het behoud en vooral de ontwikkeling van natuur, water (-beheer) en landschap is in de groenblauwe mantel een belangrijke opgave. Vormen van grondgebonden agrarisch grondgebruik zijn van blijvend belang voor de ontwikkeling van groene en blauwe waarden. Binnen het gebied liggen kansen voor recreatie en toerisme. Ook een aantal groene gebieden door én nabij het stedelijk kralensnoer zijn onderdeel van de groenblauwe mantel.

Kerngebied groenblauw
De kern bestaat uit natuurgebieden in het Natuurnetwerk Brabant inclusief de (robuuste) ecologische verbindingszones (EVZ). Ook belangrijke waterstructuren in Noord-Brabant zoals de Maas, de Brabantse beken en de West Brabantse kreken horen tot het kerngebied. De hoofdfunctie is hier behoud en ontwikkeling van het natuur- en watersysteem.

Waterbergingsgebied
Deze gebieden zijn - bij dreigende wateroverlast -van belang voor hoogwaterbescherming (ruimte voor de rivier) en waterberging (regionale waterberging). Het grootste deel van deze gebieden ligt binnen de groenblauwe structuur, een deel heeft een overlap met de agrarische structuur. Binnen de gebieden voor waterberging kunnen andere functies zoals grondgebonden landbouw, extensieve recreatie en natuurontwikkeling zich blijvend ontwikkelen mits ze afgestemd zijn op de beoogde waterfuncties.

Gemengd landelijk gebied
Binnen het gemengd landelijk gebied is multifunctioneel gebruik uitgangspunt. Een uitzondering op dit multifunctioneel gebruik zijn de primair agrarische gebieden, welke zijn aangeduid door de gemeente. Binnen die gebieden worden (stedelijke) functies die de ruimte voor agrarische ontwikkeling beperken of functies die strijdig zijn met de landbouwfunctie geweerd. Buiten de primair agrarische gebieden ontwikkelen functies zich in evenwicht met elkaar en de omgeving. In de kernrandzones is een toenemende menging van wonen, voorzieningen en kleinschalige bedrijvigheid mogelijk.

Rondom natuurgebieden vinden ontwikkelingen plaats op vrijkomende locaties die passen in een groene omgeving. Bestaande ontwikkelingsmogelijkheden van in het gebied voorkomende functies worden gerespecteerd. Ontwikkelingen houden rekening met hun omgeving en dragen bij aan een versterking van de gebiedskwaliteiten. Dit geldt in het bijzonder voor ontwikkelingen binnen een nationaal, provinciaal of cultuurhistorisch waardevol landschap.

Omgevingsvisie "De kwaliteit van Brabant 2018"

De omgevingsvisie 'De kwaliteit van Brabant' als op 14 december 2018 vastgesteld door de Provinciale staten van Noord-Brabant bevat de hoofdlijnen van het provinciale beleid voor de fysieke leefomgeving tot 2030 met een doorkijk naar 2050. Hierin wordt onderscheid gemaakt in een basisopgave (werken aan veiligheid, gezondheid en omgevingskwaliteit) en in vier hoofdopgaven:

- Werken aan de Brabantse energietransitie;
- Werken aan een klimaatproof Brabant;
- Werken aan de slimme netwerkstad;
- Werken aan een concurrerende, duurzame economie.

In de basisopgave stelt de provincie onder andere tot doel dat in 2030 alle omgevingsaspecten voldoen aan de wettelijke normen, natuurgebieden zijn ingericht, de afname van biodiversiteit naar een positieve trend is omgebogen en dat waardevolle cultuurhistorische landschappen zijn behouden. Om dit doel te realiseren zijn in ieder geval de volgende maatregelen voorzien:

- In 2027 wordt aan de Kaderrichtlijn Water voldaan;
- Beschermen van de wezenlijke kenmerken van op provinciaal aardkundig waardevolle gebieden;
- Identificeren van wezenlijke landschappelijke waarden en samen met gemeenten, maatschappelijke organisaties en burgers een roadmap opstellen voor het landschap;
- Beschermen van de wezenskenmerken van de cultuurhistorisch waardevolle gebieden/landschappen/objecten op provinciaal niveau en het duurzaam in stand houden van historisch waardevolle gebieden en complexen;
- Afronden van het Natuurnetwerk Brabant zoals nu naar areaal en kwaliteit voorzien;
- Treffen van herstel- en instandhoudingsmaatregelen voor de Natura 2000-gebieden, zodat aan de Europese doelen wordt voldaan.

De concrete doelen, voor bijvoorbeeld natuur, water, veiligheid, milieu, mobiliteit en ruimtelijke kwaliteit, staan nu nog in de bestaande plannen van de provincie. Het beleid en de maatregelen zoals opgenomen in de Omgevingsvisie zal verdere doorwerking vinden in de nog op te stellen omgevingsverordening en programma's.

Verordening Ruimte Noord-Brabant (geconsolideerd januari 2019)

De Verordening ruimte is voor het eerst in april 2010 vastgesteld. Sinds 2010 zijn er nieuwe verordeningen vastgesteld in 2011, 2012 en 2014 en 2015. Na de vaststelling op 10 juli 2015 van de Verordening ruimte 2014 (per 15-7-2015) met plan id-nummer NL.IMRO.9930.vr2014-va04 zijn er diverse besluiten tot kaartaanpassing genomen en zijn er diverse wijzigingen in de regels doorgevoerd. Al deze wijzigingen zijn verwerkt in een geconsolideerde versie. De meest recent geconsolideerde versie dateert van 1 januari 2019. De wijzigingsverordeningen die hierin zijn verwerkt, staan in een overzicht die als bijlage aan deze geconsolideerde versie is toegevoegd. Bij de laatste wijziging van de regels in juli 2017 is de naam gewijzigd in Verordening ruimte Noord-Brabant. In de Verordening Ruimte staan regels waarmee een gemeente rekening moet houden bij het ontwikkelen van bestemmingsplannen. Door deze regels weten de gemeenten al in een vroeg stadium waar ze aan toe zijn. Onderstaand is weergegeven hoe het projectgebied is aangemerkt in de Verordening Ruimte.

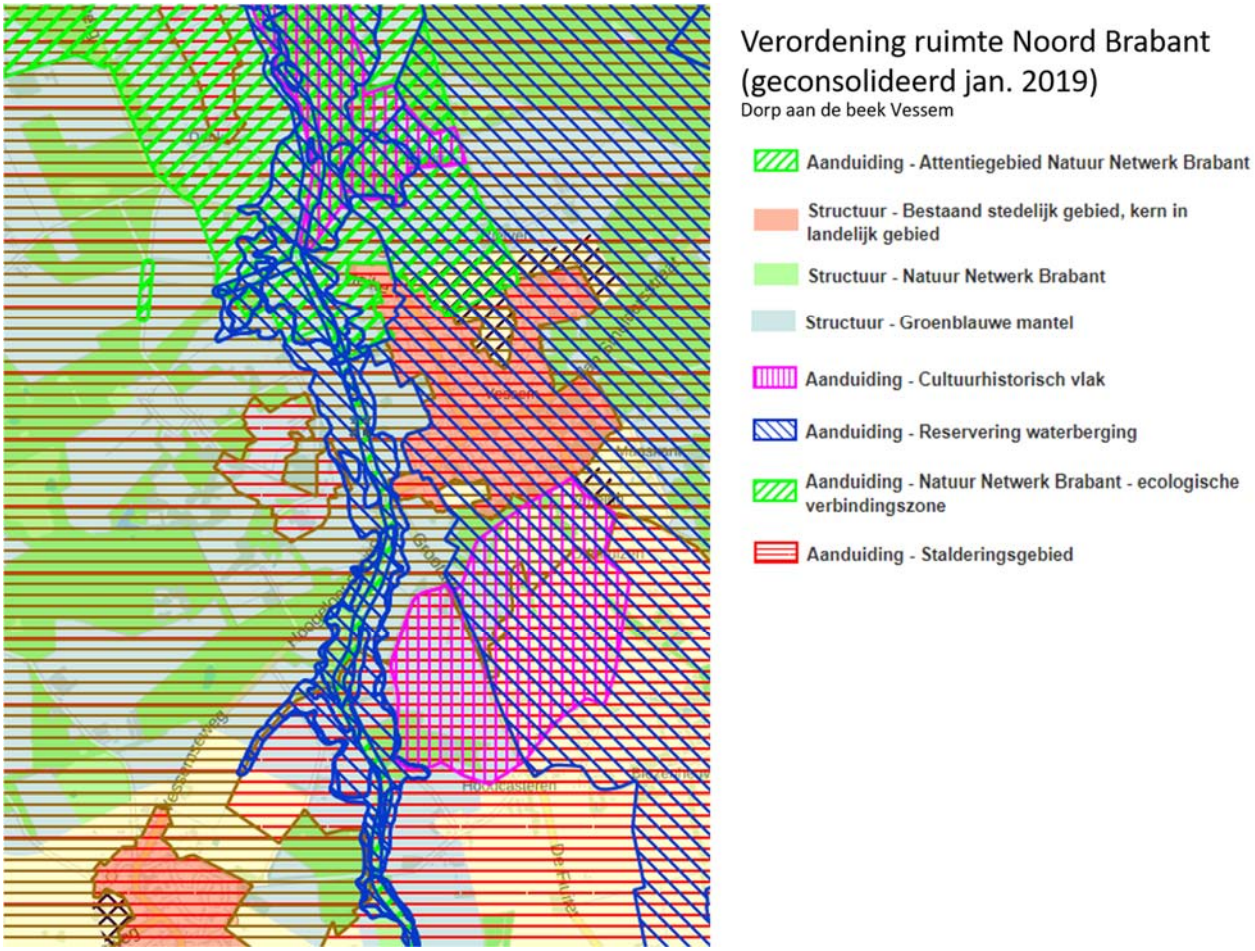

Figuur 2.3-2 Uitsnede Verordening Ruimte Provincie Noord-Brabant

De Verordening kent algemene regels, specifieke regels per structuur en/of aanduiding en rechtstreeks werkende regels voor specifieke activiteiten. Het plangebied is gelegen in de structuur 'Groenblauwe mantel' en 'Natuur Netwerk Brabant' kent de aanduidingen 'Attentiegebied Natuur Netwerk Brabant', 'Stalderingsgebied' en 'Beperkingen veehouderij'. Enkele percelen vallen tevens binnen de aanduidingen 'Aardkundig waardevol' en 'Cultuurhistorisch vlak'. In bijgaande figuur is een uitsnede van de plankaart behorende bij de verordening weergeven.

De structuur 'Natuur Netwerk Brabant' strekt tot het behoud, herstel of de duurzame ontwikkeling van de ecologische waarden en kenmerken van de onderscheiden gebieden en houdt daarbij rekening met de overige aanwezige waarden en kenmerken, waaronder de cultuurhistorische waarden en kenmerken. Zolang het Natuur Netwerk Brabant niet is gerealiseerd, zijn de bestaande bebouwing en bestaande planologische gebruiksactiviteiten toegestaan. De structuur 'Groenblauwe mantel' strekt tot behoud, herstel of duurzame ontwikkeling van het watersysteem en de ecologische en landschappelijke waarden en kenmerken van de onderscheiden gebieden en beschermt de ecologische, landschappelijke en hydrologische waarden en kenmerken van de onderscheiden gebieden.

De aanduiding 'Attentiegebied Natuur Netwerk Brabant' verbiedt in deze gebieden het verrichten van fysieke ingrepen die mogelijk een negatief effect op de waterhuishouding hebben van het hierbinnen gelegen Natuur Netwerk Brabant. De aanduidingen "Stalderingsgebied" zijn alleen van toepassing op veehouderijen en hebben daarom geen verdere relatie met voorgenomen herbestemming naar 'Natuur'.

Interim omgevingsverordening Noord-Brabant 2019

Om uitvoering te geven aan de doelen en ambities uit de omgevingsvisie 'De kwaliteit van Brabant' kan de provincie onder de Omgevingswet onder andere gebruik maken van de omgevingsverordening. Vooruit lopend op de Omgevingswet en de omgevingsverordening hebben de Provinciale Staten van provincie Noord-Brabant op 25 oktober 2019 de Interim omgevingsverordening Noord-Brabant vastgesteld.

In de Interim omgevingsverordening Noord-Brabant, verder te noemen Interim omgevingsverordening, zijn zes verordeningen over de fysieke leefomgeving samengevoegd en heeft de status van:

- Milieuverordening, gebaseerd op artikel 1.2. Wet milieubeheer
- Verordening wegen, gebaseerd op artikel 57 Wegenwet en artikel 2A Wegenverkeerswet
- Verordening Ontgronden, gebaseerd op artikel 5, tweede lid, en artikel 7, tweede lid, Ontgrondingenwet
- Verordening natuurbescherming, gebaseerd op diverse artikelen uit de Wet natuurbescherming
- Verordening ruimte, gebaseerd op artikel 4.1. Wet ruimtelijke ordening
- Verordening water, gebaseerd op diverse artikelen in de Waterwet

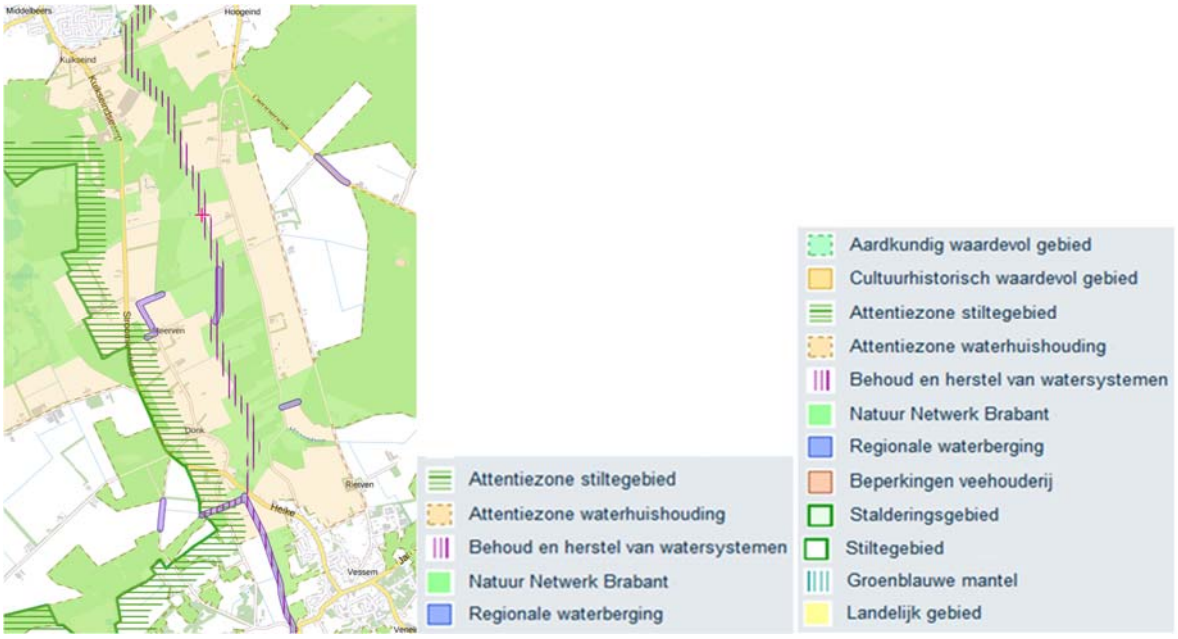

Figuur 2.3-3 Uitsnede plankaart met instructieregels gemeente voor natuur en stiltegebieden, Interim omgevingsverordening Noord-Brabant

De Interim omgevingsverordening kent rechtstreeks werkende regels, regels ten aanzien van het faunabeheer uit de Wet natuurbescherming en instructieregels voor gemeenten en waterschappen. De instructieregels voor gemeenten kennen een doorwerking in ruimtelijke plannen, zoals bestemmingsplannen.

Vanuit de instructieregels voor gemeenten kent het plangebied de aanwijzingen 'Groenblauwe mantel', 'Landelijk gebied', 'Natuurnetwerk Brabant', '(Attentiezone) Stiltegebied', 'Stalderingsgebied', 'Beperkingen veehouderij', 'Behoud en herstel van watersystemen', 'Attentiezone waterhuishouding', 'Regionale waterberging', 'Cultuurhistorisch waardevol gebied' en 'Aardkundig waardevol gebied'. In figuur 3-2 zijn de aanwijzingen met betrekking tot natuur, water en stiltegebieden op kaart weergeven omdat met name deze betrekking hebben op de voorgenomen maatregelen in het projectplan.
De aanwijzing 'Natuurnetwerk Brabant' strekt tot het behoud, herstel of de duurzame ontwikkeling van de ecologische waarden en kenmerken van de onderscheiden gebieden en houdt daarbij rekening met de overige aanwezige waarden en kenmerken, waaronder de cultuurhistorische waarden en kenmerken. Zolang het Natuurnetwerk Brabant niet is gerealiseerd, zijn de bestaande bebouwing en bestaande planologische gebruiksactiviteiten toegestaan. Van ontwikkelingen in het 'Landelijk gebied' en 'Stedelijk gebied' die de kenmerken van het Natuurnetwerk Brabant aantasten, moeten de negatieve effecten zoveel mogelijk worden beperkt of anders gecompenseerd. De aanwijzing 'Groenblauwe mantel' strekt tot behoud, herstel of duurzame ontwikkeling van het watersysteem en de ecologische en landschappelijke waarden en kenmerken van de onderscheiden gebieden en beschermt de ecologische, landschappelijke en hydrologische waarden en kenmerken van de onderscheiden gebieden.

De 'Attentiezone waterhuishouding' verbiedt in deze gebieden het verrichten van fysieke ingrepen die mogelijk een negatief effect op de hydrologische instandhoudingsdoelen van het hierbinnen gelegen Natuurnetwerk Brabant. Als 'Behoud en herstel van watersystemen' aangewezen gebieden strekken tot behoud, beheer en herstel van watersystemen. Binnen 'Regionale waterberging' gelegen gebieden dient het waterbergend vermogen van het gebied te worden behouden. De aanwijzing '(Attentiezone) stiltegebied' strekt mede tot behoud van stilte en rust in het (stilte)gebied.

De aanwijzing 'Aardkundig waardevol gebied' strekt tot behoud, herstel of de duurzame ontwikkeling van de aardkundige waarden en kenmerken van de via de Aardkundig Waardevolle Gebiedenkaart Noord-Brabant onderscheiden gebieden. Volgens de onderstaande kaart maakt het plangebied deels onderdeel uit van het aardkundig waardevolle gebied 'Kleine en Groote Beerze'.

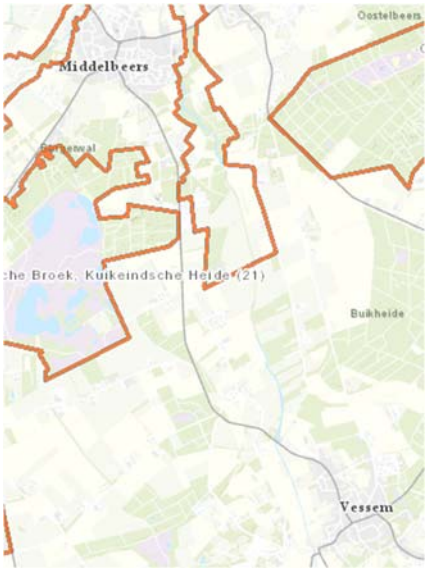

Figuur 2.3-4 Uitsnede Aardkundig Waardevolle Gebiedenkaart Noord-Brabant

De aanduiding 'Cultuurhistorisch waardevol gebied' strekt tot behoud, herstel of de duurzame ontwikkeling van de cultuurhistorische waarden en kenmerken van de via de Cultuurhistorische Waardenkaart (CHW) onderscheiden gebieden. Volgens de CHW maakt het plangebied (gedeeltelijk) onderdeel uit van cultuurhistorisch landschap 'Kempen' en archeologisch landschap 'Kempenland'.

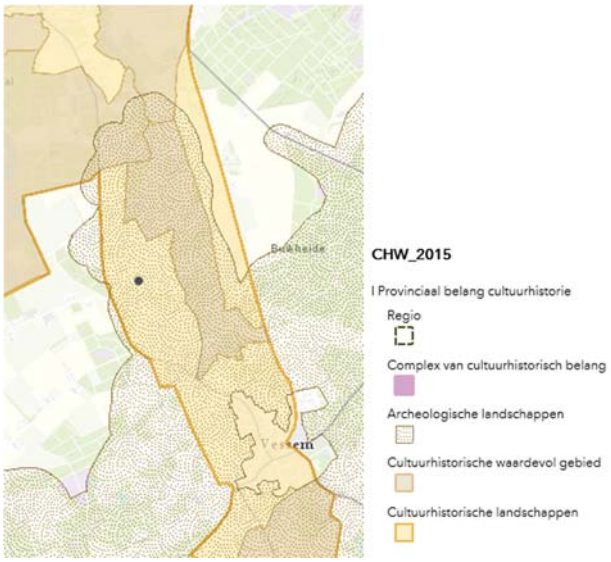

Figuur 2.3-5 Uitsnede Cultuurhistorische Waardenkaart

2.3.3 Waterschapsbeleid

Waterbeheerplan 2016-2021: Waardevol water

Het Waterbeheerplan (WBP) beschrijft de doelstellingen van Waterschap De Dommel voor de periode 2016 – 2021 en hoe het waterschap deze doelstellingen wil realiseren. Het opstellen van een Waterbeheerplan is een wettelijke eis (Waterwet en de Verordening Water).
Het plan is opgesteld in samenhang met het Nationaal Waterplan 2016-2021, het Provinciaal Milieu en Waterplan (PMWP) en het Stroomgebiedsbeheerplan Maas 2016-2021 (SGBP2) en vervangt het vorige waterplan Waterbeheerplan 2010-2015: Krachtig Water.
Op pagina 41 van het WBP staat een overzicht van het maatregelprogramma KRW (SGBP2). Hierin staat voor de waterlichamen Kleine Beerze (KRW NL27_T_1) in het totaal 2 kilometer herinrichting van de watergangen beschreven. Het project Herinrichting Kleine Beerze geeft met de maatregelen uit onderhavig Projectplan invulling aan deze doelen.

Keur Waterschap De Dommel 2015

De keur is een verordening met de regels die het waterschap hanteert bij de bescherming van waterkeringen, watergangen (sloten, beken en rivieren) en bijbehorende kunstwerken (gemalen, stuwen).

Voor waterstaatwerken, waarvoor het vaststellen van een legger ingevolge de Waterschapswet is voorgeschreven en die op grond van een Projectplan of een vergunning zijn aangelegd of gewijzigd ten opzichte van de legger, geldt, zolang vaststelling van een legger of van een wijziging van de legger niet heeft plaatsgevonden, dat voor de onderhoudsplichten op grond van dit hoofdstuk de ligging, vorm, afmeting en constructie van het waterstaatwerk worden aangehouden, zoals aangegeven in het Projectplan of de vergunning. Als geen vergunning is verleend, moet het waterstaatswerk worden onderhouden overeenkomstig de oorspronkelijke vorm en afmetingen.
In de keur is onderscheid gemaakt in A-wateren en B-wateren. A- en B-wateren zijn oppervlaktewaterlichamen die geregistreerd zijn in de legger. Het waterschap is ten aanzien van de A-wateren onderhoudsplichtig. Ten aanzien van alle overige wateren (de B-wateren) zijn de aangelanden onderhoudsplichtig.

2.3.4 Gemeentelijk beleid Eersel

StructuurvisiePlus Eersel

Op 17 december 2002 is door de gemeenteraad van Eersel de StructuurvisiePlus gemeente Eersel vastgesteld. De StructuurvisiePlus ligt mede aan de basis voor het uitwerkingsplan van het Regionaal Structuurplan regio Eindhoven/ Provinciaal uitwerkingsplan Zuidoost-Brabant. In de visie is een ruimtelijk structuurbeeld opgenomen voor zowel de kernen als het buitengebied, voor een periode van 10-15 jaar. Het gaat daarbij om stedenbouwkundige en landschappelijke kwaliteiten. Het ruimtelijke structuurbeeld is het skelet waarbinnen ruimtelijke ontwikkelingen, zoals in het kader van deze studie wordt voorgestel, worden afgewogen. De visie wordt binnenkort in afstemming op de nieuwe Wro geactualiseerd, waarbij het beleid ongewijzigd zal blijven.

In het ruimtelijk model zijn aan de bestaande structuur ‘koersen’ toegekend. Deze koersen geven sturing aan de ontwikkeling van het gebied op basis van bestaande kwaliteiten. Aan het ruimtelijk structuurbeeld zijn de volgende vier ‘koersen’ gekoppeld:

- Blauwe koers
- Groene koers
- Oranje koers
- Rode koers

De blauwe en groene koersen hebben betrekking op het project Kleine Beerze – Spekdonken, Molenbroek en Hoogeind en worden hieronder verder beschreven:

Blauwe koers
Centraal in de blauwe koers staat de uitvoering van het Waterplan Eersel. Alle toekomstige ontwikkelingen die te maken hebben met het blauwe raamwerk dienen conform het Waterplan plaats te vinden. In het ruimtelijk model zijn een aantal zoekgebieden voor waterberging aangegeven, zoals die voortkomen uit het Streekplan Noord-Brabant en het Integraal Hydrologisch Streefbeeld. Het zijn gebieden bij de Kleine Beerze bij Vessem, de Run ten oosten van Steensel en de Gender ten noordoosten van Steensel.

Groene koers
In de groene koers wordt aangegeven dat de bestaande bossen worden gehandhaafd, evenals de relatief open gebieden in het midden van de gemeente, bij Wintelre en de Landschotse Heide. Hierdoor blijft het contrast tussen ‘open’ en ‘gesloten’ landschap in stand. Een belangrijk element voor het Ruimtelijk Model is het landschappelijk raamwerk. De structuur met kleinschalige elementen als houtwallen, laanbeplantingen, struwelen etc. zal versterkt worden. Naast deze ontwikkeling gaat de aandacht ook uit naar de ontwikkeling van natuurgebieden en ecologische verbindingszones. De ontwikkeling hiervan zal plaatsvinden conform de provinciale Groene Hoofdstructuur en zal in relatie staan tot het Waterplan Eersel en het reconstructieplan van de provincie Noord-Brabant. Op deze wijze worden de vele groene waarden binnen de gemeente Eersel behouden en versterkt.

Landschapsontwikkelingsplanbeleidsplan

Gemeente Eersel In 2006 heeft de gemeente Eersel het landschapsbeleidsplan opgesteld, waarin het zowel een visie op het beheer, behoud en ontwikkelen van het landschap als concrete uitvoeringsprojecten heeft opgenomen. Met het opstellen van een landschapsontwikkelingsplan geeft de gemeente gevolg aan de wens om de ruimtelijke kwaliteit van het buitengebied te verbeteren. Hiervoor werd subsidie aangevraagd in het kader van het Besluit Ontwikkeling van Landschappen (BOL). Binnen de gemeente Eersel komen de volgende landschapstypen voor: a) Oude cultuurgronden met kampen en essen; b) Beekdallandschap; c) Heideontginning.

Ad a) Het oude cultuurlandschap van de Kempen wordt aangeduid als kampenlandschap. De kampen bestonden uit kleine clusters van boerderijen, de eromheen gelegen weide en omzoomde bolle akkers (essen). Van daaruit zijn de dorpen Knegsel, Wintelre, Vessem, Eersel, Duizel en Steensel ontstaan. Op enkele plekken zoals rondom Vessem en Knegsel zijn bolle akkerlanden nog in het landschap herkenbaar. Echter, de openheid en grensmarkering door een houtwal of singel ontbreekt veelal.

Ad b) Het beekdal is herkenbaar door de meanderende loop van de beek zelf met zijn oeverzone en wordt begrensd door hogere terreindelen. Het grootste deel van het beekdal is begroeid met graslanden. Het beekdallandschap in de Gemeente Eersel is vooral aan de Kleine Beerze ten noorden van Vessem (Spekdonken) nog op plaatsen herkenbaar. De meanderende ligging van de beek is zelf vrijwel geheel verdwenen, maar er zijn bosjes, nog enkele singels en restanten van singels aanwezig.

Ad c) Door de mechanisatie van de landbouw en de opkomst van kunstmest werd het rond 1900 mogelijk om de woeste gronden, die tot dan toe gebruikt waren voor de beweiding van schapen, te ontginnen. De slechtste gronden werden hierbij geselecteerd voor de aanleg van bossen (productie van mijnhout) en de betere gronden waren voor de landbouw. Met name rondom Eersel is vrij kort na de 2e wereldoorlog begonnen met de ruilverkaveling en is een grootschalig en open landschap ontstaan. Rondom Wintelre vond de ruilverkaveling pas in de jaren ’60 en ’70 plaats.

Deze verkaveling was een stuk kleinschaliger en er werden op tal van plaatsen bedrijven gevestigd met 10 ha grond omgeven door singels en bosjes. Om de ruimtelijke identiteit te behouden en te versterken wordt het volgende landschapsbeeld nagestreefd:

- Het versterken van kenmerkende elementen (structuren, patronen) van de landschapstypen;
- Het vergroten van de contrasten in groeiplaats en identiteit tussen de landschapstypen: Zichtbaar maken van de verschillende groeiplaatsen: nat – droog, arm – rijk; 26
- Het aangeven van de openheid en beslotenheid per landschapstype. Aanleggen van bosranden, groenbufferzones rond dorpen etc. om beslotenheid te vergroten;
- Het tegengaan van verstoringen in het landschapsbeeld: aangeven inrichtingseisen voor nieuwe bebouwing, renovatie die aansluiten bij het landschapstype. Slechte aansluiting van wegbeplanting opheffen;
- Het creëren van zachte overgangen tussen bebouwde kom, grote boskernen en buitengebied;
- Het zoneren van landgebruikfuncties. De reconstructie is er op gericht om het landelijk gebied te zoneren van intensief naar extensief agrarisch gebruik. Het is van belang dat de gemeente zich hierbij actief opstelt om kansen en mogelijkheden voor de ruimtelijke zonering te benutten. Men kan hierbij denken aan meewerken aan bedrijfsverplaatsing, creëren van mogelijkheden voor landgoederen, agrarisch natuurbeheer en het ontmoedigen van landschaps- en beeldvervuilende activiteiten (planologische sturing);
- Het op elkaar aansluiten van bestaande wandelroutes en het aantal wandelroutes verhogen. Aanpassen van het voorzieningenniveau rondom wandelroutes en fietsroutes.

Streefbeeld oude cultuurgronden

Kenmerkend is de kleinschaligheid die in standgehouden gebieden dient te worden. Deze wordt bepaald door kleine percelen en een veelheid aan groene elementen (singels, houtwallen, wegbeplantingen en bosjes). De bolle akkers of essen dienen open te blijven. Geen wegbeplantingen op of over de es. Enkele solitaire bomen of boomgroepen op de es zijn toegestaan. Rondom bebouwingen op de es zijn erfbeplantingen in de vorm van bomen of boomgroepen aanwezig. De es wordt van oorsprong begrensd door hakhoutsingels. Deze vegetatie dient laag te blijven, dus zonder boomvormers. Op een aantal plaatsen zijn nog slechts restanten van deze singels aanwezig en dient aanvulling plaats te vinden. Bij het aanleggen van nieuwe singels kunnen historische kaarten o.a. 1960 gebruikt worden om de locaties van verdwenen singels op te sporen. Meestal geven solitaire bomen de oude ligging nog aan. De bebouwing is verspreid rondom de es geconcentreerd. Nieuwe bebouwing op de es is ongewenst.

Streefbeeld beekdallandschap

Kenmerkend is de meanderende loop van de beek met de oeverzone, dan de graslanden en de begrenzing door hogere terreindelen. Het beekdal wordt van oorsprong begrensd door singels op de hogere terreindelen die parallel lopen aan de beek. Het beekdal zelf bestaat grotendeels uit grasland en kleine bosjes (broekbos) en de lijnvormige beplantingen (singels, wegbeplantingen) die naar de beek zijn toegericht. Deze lijnvormige beplantingen zijn veelal verdwenen en dienen (waar mogelijk) aangevuld te worden. Hier en daar is de ligging door solitaire bomen als restanten nog herkenbaar. Kenmerkend zijn natte broekbosjes en singels van elzen en berken.

Streefbeeld heideontginning

Kenmerkend voor de heideontginning is, afhankelijk van de periode van ontginning, de grootschaligheid (grote blokvormige kavels) en de openheid. Op de slechtere gronden bevinden zich de grote boskernen en de natuurterreinen die buiten het landschapsontwikkelingsplan vallen. Er dient binnen het bosbeheer gewerkt te worden met bosranden die de overgangen tussen landelijk gebied en boskernen verzachten. De landbouwpercelen bestaan uit een afwisseling van akkerland en weiland afhankelijk van bodem en grondwater. De perceelsvormen zijn blokvormig en worden begrensd door singels, houtwallen en struwelen.

Structuurversterkende elementen zijn: opgaande singels, doorgaande wegbeplantingen en blokvormige erfbeplantingen met een aansluiting naar de hoofdstructuur. De ontsluiting en de daaraan 27 gekoppelde wegbeplanting is langgerekt en doorlopend zonder onderbrekingen van andere groene elementen. Op sporadisch voorkomende overhoekjes zijn bosjes en boomgroepen te vinden.

Waterplan gemeente Eersel

Het Waterplan Eersel biedt inzicht in het functioneren van het Eerselse watersysteem en in de daarmee samenhangende problemen. Er worden maatregelen voorgesteld waarmee wordt gestreefd naar verbetering van de waterhuishouding. De aandacht voor water als belangrijk onderdeel van onze leefomgeving is de laatste jaren sterk gegroeid. Daarbij is samenwerking geboden tussen de verschillende partijen die een rol spelen in het waterbeheer op lokaal niveau. De problemen met de waterhuishouding vragen om doelgerichte maatregelen. Een deel hiervan is gericht op het voorkomen van nieuwe knelpunten. Dit kan worden bereikt door water op een meer gestructureerde wijze een rol in de ruimtelijke planvorming te laten spelen. Water als ordenend principe voor de locatiekeuze van stedelijke functies, landbouw en natuur. Andere maatregelen zijn vooral gericht op herstel: het corrigeren van situaties die niet functioneren. Het draait daarbij enerzijds om het oplossen van kwantiteitsproblemen (wateroverlast, herstel van grondwaterstromen) en anderzijds om het oplossen van knelpunten ten aanzien van de waterkwaliteit (opheffen van lozingen). Een derde categorie maatregelen is gericht op betere aansturing van bepaalde beheerstaken (handhaving, onderzoek).

Maatregelen

In het waterplan Eersel is vervolgens een beperkt aantal maatregelen verder uitgewerkt:

- Water als ordenend principe voor de ruimtelijke planvorming van stedelijke ontwikkeling. Dit onderdeel is op twee schaalniveaus uitgewerkt namelijk voor de gemeente als geheel (1:50.000) en voor enkele deellocaties (1:10.000);
- Maatregelen ter verbetering van de waterkwaliteit gelet op de functie van de verschillende watergangen. In dit kader is vooral ingegaan op de mogelijkheden van afkoppeling en sanering van overstortlocaties;
- Het tegengaan van wateroverlast op enkele locaties binnen de gemeente: Hooge Akker (Vessem), Smitseind en Ganzestaartdijk (Duizel) en De Dijk (Eersel);
- Mogelijkheden voor waterretentie op regionale schaal. In dit kader zijn zoekgebieden geïdentificeerd die geschikt zijn als tijdelijk inundatiegebied om wateroverlast verder benedenstrooms in het beekstelsel te voorkomen;
- Afspraken ten aanzien van de organisatie van het waterbeheer zowel met betrekking tot de verdeling van taken als het opstellen van nieuwe meetprogramma's.

2.3.5 Gemeentelijk beleid Oirschot

Structuurvisie Oirschot

Relevante passages Omgevingsvisie t.b.v. Landschapskwaliteitsplan

- In Toekomstvisie liggen drie ambities besloten waarmee ons Monument in het Groen ook op de lange termijn een fijne plek is om te leven:
  - een kwalitatieve, groene gemeente;
  - een gemeente die bewust stuurt op samenhang met de omgeving;
  - een zelfredzame samenleving. (pag. 7)
- De kwaliteiten uit het verleden worden gewaardeerd door een gemeenschap die trots is, maar die kwaliteiten niet alleen koestert. De opbrengst uit het heden is dat gemeente en samenleving openstaan voor verbetering, transformatie en innovatie. (pag. 7)

- De samenleving is aan zet en de rol van de gemeente is verbindend en faciliterend. Maar de gemeente kent ook eigen verantwoordelijkheden en zal op dat vlak ook initiatiefnemer en regisseur zijn voor projecten die om een sterke rol van de gemeente vragen. Dit moet leiden tot een wisselwerking tussen overheid en samenleving die gezamenlijk resultaat bereikt. (pag. 7)
- Kaartbeeld pag. 12
- Draagkracht van het Oirschotse landschap: Natuur, landschap en cultuurhistorie zijn dermate met Oirschot verweven dat ze onderdeel zijn van haar identiteit. Dat betekent dat nieuwe ontwikkelingen niet ten koste mogen gaan van behoud en herstel van deze kwaliteiten. Daarmee zetten we ontwikkelingen nadrukkelijk niet op slot, maar spannen we ons in om per saldo de kwaliteiten te versterken. Dat betekent ook dat compensatie moet plaatsvinden, en dus extra geïnvesteerd moet worden, als door ontwikkelingen schade optreedt aan die kwaliteiten. Per saldo moet er sprake zijn van winst. (pag. 14)
- Wij stellen de veiligheid en gezondheid van de mens centraal. Oirschot wil in ieder geval geen ontwikkelingen die een negatief effect teweeg brengen op duurzaamheid. Wij hanteren duurzaamheid als een breed begrip. Denk aan duurzaamheid op het gebied van energie, klimaat, natuur, milieu, water, veiligheid, gezondheid, erfgoed, sociale duurzaamheid en werkgelegenheid. Denk aan zuinig ruimtegebruik, waarbij transformatie en hergebruik de voorkeur genieten boven nieuwbouw en uitbreiding, met name voor vastgoed van commerciële en maatschappelijke functies. Ook streven we naar economische duurzaamheid. Wij willen dat ontwikkelingen ook op langere termijn bijdragen aan onze welvaart. (pag. 15)

<u>Thema Natuur, landschap en cultuurhistorie</u>

- Wij willen de kwaliteit van onze natuur, biodiversiteit, het landschap, de cultuurhistorie en onze monumenten beschermen, herstellen en ontwikkelen; (pag. 21)
- Verandering moet mogelijk zijn. Wij streven niet naar een ‘openluchtmuseum’. De verandering moet wel de kwaliteit per saldo herstellen, waarborgen of versterken, ook als daar financiële inspanningen voor nodig zijn. (pag. 21)
- De economische waarde en kwaliteiten van erfgoed hebben baat bij het beleefbaar maken van het erfgoed en door te investeren in de kwaliteit van ons erfgoed. Daarvoor is een koppeling nodig met andere beleidsvelden. (pag. 21)
- Kaart pag. 22

<u>Thema Landbouw</u>

- Een veehouderij die de omgeving zo min mogelijk belast en de gezondheid beschermt volgens de laatste inzichten. Oirschot heeft daarbij een voorbeeldfunctie voor de regio; (pag. 25)
- Landbouw die gebaseerd is op duurzaamheid (wateraspect, klimaatadaptie, milieu, dierenwelzijn, gezondheid, behoud van natuur en landschap, economisch perspectief, maatschappelijk verantwoord ondernemen); (pag. 25)
- Innovatieve vormen van landbouw, die oplossingen bieden voor problemen en/ of samenhangen met duurzaam ondernemen en specifiek bijdragen aan de kwaliteiten van natuur, landschap en cultuurhistorie (en daarmee indirect aan de toeristische- en recreatieve potentie van Oirschot). (pag. 25)
- Kaart pag. 26
- Agrariërs, landbouworganisaties, onderwijs en onderzoeksinstellingen zullen hun krach - ten moeten bundelen om de ambities waar te maken. Het aangaan van een open dia - loog met andere belanghebbenden is daarbij voorwaarde voor succes. Wij zien de agra - rische sector als een belangrijke doelgroep van ondernemend Oirschot, die innovatieve ideeën initieert. (pag. 27)
- De sturing is gericht op:

- Alleen meewerken aan initiatieven die zich richten op innovatie en behoud en herstel van natuur, landschap en cultuur - historie;
- Ten behoeve van een duurzame veehouderij aangaan van experimenten die verder gaan dan het wettelijk kader en die passen bij de schaal en maat van (het landschap van) Oirschot;
- De gemeente heeft een mediatorrol als het gaat om partijen bij elkaar te brengen, gesprekken te arrangeren en samen oplossingsrichtingen te genereren.
- Ruimtelijke sturing geven aan nieuwe ontwikkelingen: het juiste bedrijf op de juiste plek.
- Oplossen van bestaande normoverschrijdingen en overschrijdingen in de toe - komst vermijden. Gemeente heeft een eerste stap gezet door urgentiegebieden te benoemen en is in overleg met betrok - kenen om samen naar oplossingen te zoeken. (pag. 27

Thema Recreatie

- De recreatief-toeristische potentie van zowel buitengebied als de kernen optimaal benutten door enerzijds in te zetten op sterke waarden als landschap, natuur en cultuurhistorie, gastvrijheid en beleving, anderzijds op het stimuleren van kwalitatief hoogwaardige recreatiebedrijven; (pag. 29)
- Meer innovatie- en experimenteerruimte voor de vrijetijdseconomie om nieuwe concepten en ideeën te ontwikkelen in dialoog met de omgeving. (pag. 29)
- Kaart pag. 30
- Vooral gebruik maken van ’vrijgekomen agrarische bedrijfsgebouwen en bestaande monumenten om nieuwe ontwikkelingen in op te starten. Dit past zowel qua schaal bij Oirschot als bij behoud en herstel van natuur, landschap, cultuurhistorie en monumenten. (pag. 31)

Thema Veilige en gezonde woon- en leefomgeving

- Bevordering van een gezonde en veilige leefomgeving. Uitnodiging tot gezond gedrag, een omgeving die uitnodigt tot bewegen en ontmoeten; (pag.33)

Thema Energie, klimaat, water en milieu

- Oirschot wil in 2040 een klimaatbestendige gemeente zijn;
- Een energie neutrale gemeente in 2040;
- Milieuoverlast zoveel mogelijk beperken;
- Risicovolle milieuactiviteiten worden bij voorkeur zo ver mogelijk gevestigd van de leefomgeving van bewoners, met name van groepen minder zelfredzame bewoners;
- Een gemeente waarin het buitengebied in balans is (zie ook onder 2.4.1. en 2.4.2). (pag. 41)
- De gemeente heeft een initiatiefrol voor:
    - Maatregelenpakket tegen verdroging en vernatting/wateroverlast (pag. 41)
- De gemeente heeft een regisserende en verbindende rol voor:
    - Definiëren plekken voor energieopwekking (zonnepanelen, windmolens, biomassa). De gemeente organiseert de gesprekken met alle stakeholders om samen tot de locaties en voorwaarden te komen. (pag. 41)

Thema Mobiliteit en Bereikbaarheid

- Willen bereiken: Helderheid over de vraag of alle wegen in het buitengebied gehandhaafd moeten blijven of afgewaardeerd mogen worden; (pag. 47)

Gebieden >> Buitengebied

- - Het buitengebied van Oirschot kent niet alleen kwaliteiten. Er is ook sprake van knelpunten en tegengestelde belangen. Zo balanceert de veehouderij op de grens van wat we qua leefklimaat, gezondheid en kwaliteit van het landschap, de bodem, de lucht en het water aanvaardbaar vinden. Het in stand houden van onze kernkwaliteiten voor dit gebied vraagt om vernieuwende ideeën rondom realisatie, beheer en bekostiging ervan (pag. 63)
- - Onder de thema's natuur, landschap en cultuurhistorie, landbouw en recreatie hebben we per sector aangeven wat we willen bereiken. Voor het gehele buitengebied kunnen we stellen dat we op zoek zijn naar een nieuwe balans. Naast deze drie belangrijkste sectoren in het buitengebied spelen onderwerpen als gezondheid, dierenwelzijn, energietransitie, kwaliteit van bodem, water en lucht, klimaatbestendigheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen een steeds grotere rol. Om die reden wil de gemeente de dialoog met de diverse partijen aangaan of voort zetten, waarbij het resultaat een gezamenlijk standpunt over de volgende onderwerpen is:
  - o De toekomst van de veehouderij in Oirschot; hebben we onze zaken goed geregeld binnen het bestaande beleid of moeten we vervolgstappen zetten? En zo ja, welke zijn dat dan?
  - o Binnen de energietransitie die plaats moet vinden (energieneutraal in 2040) moeten we met elkaar bepalen welke mogelijkheden we zien in het buitengebied. De discussie hierover is al gestart;
  - o De betaalbaarheid van beheer en onderhoud van natuur en landschap staan onder druk. Nieuwe verdienmodellen zijn nodig om het in stand houden van onze kernkwaliteiten betaalbaar te houden? De gemeente participeert in projecten die een aantoonbare maatschappelijke meerwaarde hebben. Bij de uitvoering van projecten borduren we voort op de samenwerking met terrein beherende organisaties zoals het Waterschap en het Brabants Landschap, maar ook met bijzondere particuliere grondbezitters (Stichting Landgoed Baest). Het samenhangende netwerk van landschap en natuur is leidend. De financiering van landschappelijke kwaliteitsverbetering komt ten laste van (particuliere) initiatieven, maatschappelijke opgaven zoals (infrastructurele projecten) en cofinanciering via subsidies etc.
  - o Thema's als wateroverlast en verdroging spelen zowel in het bebouwd gebied als in het buitengebied. In het buitengebied kan vaak de ruimte worden gevonden voor oplossingen die hun weerslag hebben op de gehele gemeente. Wat betekent dit voor de inrichting van het buitengebied? (pag. 65)

2.4 Verantwoording en keuzes in het project

Voor het beekherstel van de Kleine Beerze zijn in het verleden verschillende hydrologische scenario's doorgerekend. Bij de eerste berekening is er uitgegaan van een relatief klein profiel voor de Kleine Beerze. Hieruit is gebleken dat inundatiezones zodanig vergrootte, dat dit niet realistisch bleek. Om deze reden zijn er een aantal aanpassingen op het ontwerp gekomen. Ten eerste is het profiel van de Kleine Beerze vergroot, waardoor het water minder snel buiten haar oevers zal treden. Daarnaast wordt er meer ruimte voor het water gecreëerd door zones tot 30cm af te graven, zodat deze ten tijde van natte perioden meer water tijdelijk in het gebied kan worden vasthouden en geïnundeerd. Ter plaatse van situaties waar watergangen niet meer in vrij verval kunnen afwateren, worden pompen opgesteld.

Het proces ten behoeve van het beekherstel van de Kleine Beerze in dit gebied loopt al geruime tijd, waarbij er naast het hydrologische vraagstuk ook een intensief participatie traject heeft plaatsgevonden om tot een gedragen landschapsplan te komen. De landschappelijke inpassing van het geheel en de recreatieve routes zijn vanuit het landschapsplan van BoschSlabbers in dit Projectplan opgenomen.

Scheiding Projectplannen

Gekozen is om voor het deelgebied Spekdonken, Molenbroek en Hoogeind een apart Projectplan Waterwet op te stellen, los van het deelgebied Dorp aan de Beek Vessem. Reden om te kiezen voor twee aparte Projectplannen is drieledig. Enerzijds is er een hydrologische en ruimtelijke scheiding tussen de twee Projectplannen. Anderzijds zijn de twee projecten eerder in het gebiedsproces gescheiden vanwege risico's in voortgang in het minnelijke onderhandelingsproces met grondeigenaren en verschil in te volgen procedures. Gedurende het gebiedsproces, zijn de plannen planning en tijd steeds dichter bij elkaar komen te liggen. Daarnaast is eerder gecommuniceerd met de omgeving en stakeholders dat er twee aparte Projectplannen zouden worden opgesteld. Gelet op voorgenoemde 3 punten is besloten om twee aparte Projectplannen op te stellen.

2.5 Benodigde vergunningen en meldingen

Voor de aanleg van kunstwerken en de grondwerken zijn vergunningen en ontheffingen nodig. Deze vergunningen en ontheffingen kunnen nog leiden tot nadere invulling aan constructie, afmeting en uiterlijk van het waterstaatswerk. De waterstaatkundige belangen zullen echter te allen tijde gewaarborgd worden.

Coördinatieregeling

Op basis van een gecoördineerde procedure (paragraaf 2, hoofdstuk 5 Waterwet) kan besluitvorming die nodig is voor de realisatie van een plan in één voorbereidingstraject worden gebundeld. Hiermee is het mogelijk om de benodigde uitvoeringsbesluiten, zoals Projectplan Waterwet omgevingsvergunningen Wabo, wet NB te coördineren met het vaststellingsbesluit van een Projectplan voor de Waterwet.
De besluiten worden gezamenlijk voorbereid volgens Afdeling 3.4 Uniforme openbare voorbereidingsprocedure Awb. De ontwerpbesluiten worden gezamenlijk ter inzage gelegd. Daardoor kan er in één keer op alle gecoördineerde ontwerpbesluiten zienswijzen worden ingebracht. Coördinatie is in handen van de provincie Noord Brabant.

Tabel 3 geeft een overzicht van benodigde vergunningen, ontheffingen en toestemmingen waarmee de uitvoering van het project van doen heeft. De voorwaarden die het bevoegd gezag en/of eigenaren zullen koppelen aan de vergunning, ontheffingen of toestemming neemt het waterschap op in het bestek en deze zullen bij de uitvoering worden nageleefd.

Tabel 3: Overzicht vergunningen/meldingen

Activiteit	Procedure/ Juridische basis	Vergunning / melding nodig	Bevoegd gezag
Maatregelen aan waterstaatswerken	Projectplan Waterwet	Ja, dit Projectplan voorziet hierin	Waterschap De Dommel
Aanleg en wijziging van objecten	Omgevingsvergunning	Nee*	
Verwijderen van gemalen en stuwen	Sloopmelding	Ja, melding	Gemeente Eersel en gemeente Oirschot
Aanbrengen en hergebruik grond	BKK-melding	Ja	Gemeente Eersel en gemeente Oirschot
Bodemsanering	BUS-melding en/of melding Bodemverontreiniging en/ of sanering	Mogelijk	Provincie Noord-Brabant
Bodemsanering	Melding bodemverontreiniging en/of -sanering	Mogelijk (indien niet volstaan wordt met een BUS-melding)	Provincie Noord-Brabant
Wijziging in- en uitritten	In- en uitritvergunning	Mogelijk	Gemeente Eersel en gemeente Oirschot

Activiteit	Procedure/ Juridische basis	Vergunning / melding nodig	Bevoegd gezag
Werken bij kabels en leidingen	Klic-melding	Ja	Diverse beheerders kabels en leidingen
Werken in een stiltegebied	PMV ontheffing	Nee	Provincie Noord-Brabant
Tijdelijke wijziging in wegen t.b.v. uitvoering	Verkeersbesluiten	Mogelijk	Gemeente Eersel en gemeente Oirschot
Activiteiten nabij Natura 2000-gebied Kempenland-West	Vergunning Wet Natuurbescherming	Ja	Provincie Noord-Brabant
Kappen van bomen t.b.v. uitvoering werk	Kapmelding	Nee, is vrijgesteld	
Ontgraven watergang en maaiveld	Ontgrondingsmelding	Ja, melding	Provincie Noord-Brabant
Archeologische vondsten	Meldingsplicht Archeologie	Ja	Gemeente Eersel en gemeente Oirschot

** Op het project Herinrichting Kleine Beerze is hoofdstuk 5, paragraaf 2 van de Waterwet van toepassing en wordt een gecoördineerde procedure doorlopen. In dit geval geldt vanuit artikel 5.10 van de Waterwet een vrijstelling voor aanlegactiviteiten. De planologische aanvaardbaarheid van het project wordt beoordeeld in het kader van de op grond van artikel 5.7 vereiste provinciale goedkeuring van het Projectplan Waterwet.*

3 Deel III: Rechtsbescherming

3.1 Rechtsbescherming

Dit plan is tot stand gekomen na zorgvuldig onderzoek naar alle relevante belangen en waarden en in afstemming met de kaders vanuit wetgeving en beleid. Toch kan het zijn dat belanghebbenden opmerkingen hebben op dit plan en/of vinden dat hun specifieke belang onvoldoende is meegenomen. Daarvoor voorziet de wet in een inspraak en rechtsbeschermingsprocedure. Er wordt een openbare voorbereidingsprocedure gevolgd waarbij eventuele zienswijzen door belanghebbenden en ingezetenen worden ingebracht en deze zullen beantwoord worden. Vervolgens wordt een nota van zienswijze toegevoegd aan dit Projectplan waarin de wijzigingen ten aanzien van zienswijze en ambtshalve wijzigingen worden toegevoegd.

Gedeputeerde Staten hebben besloten om de realisering van het project Herinrichting Kleine Beerze Spekdonken Molenbroek en Hoogeind (een Projectplan voor de aanleg van een waterstaatswerk in verband met beekherstel en verdrogingsbestrijding als bedoeld in artikel 5.8, eerste lid, onder c, van de Verordening water Noord-Brabant), hoofdstuk 5, paragraaf 2, van de Waterwet van toepassing te verklaren. Dit betekent dat Gedeputeerde Staten bevorderen dat de besluiten, die voor de uitvoering van het Projectplan nodig zijn, op gecoördineerde wijze worden voorbereid. Gedeputeerde Staten nemen na vaststelling van het definitief Projectplan een goedkeuringsbesluit. Tegen het goedkeuringsbesluit kan beroep worden ingediend; ook gericht op de inhoud van het Projectplan.

3.2 Nota van zienswijze

Als een Ontwerp-Projectplan is vastgesteld, wordt dit bekend gemaakt. Het plan ligt gedurende zes weken ter inzage. Het Ontwerp-Projectplan ligt samen met de m.e.r.-beoordelingsbesluiten onder meer ter inzage bij het provinciehuis van Noord-Brabant, het gemeentehuis van de gemeenten Eersel, Oirschot en bij het waterschap. Voordat het waterschap een definitieve beslissing neemt over het Projectplan, kunnen belanghebbenden en ingezetenen gedurende deze periode hun zienswijze op dit Ontwerp-Projectplan en de m.e.r. beoordelingsbesluiten kenbaar maken.

U kunt eenvoudig digitaal reageren via https://www.brabant.nl/loket/ter-inzages. Schriftelijke zienswijzen stuurt u naar provincie Noord-Brabant, Gedeputeerde Staten, Postbus 90151, 5200 MC ’s-Hertogenbosch, onder vermelding van “Herinrichting Kleine Beerze traject Spekdonken, Molenbroek Hoogeind" Zaaknummer C2269304. Voor het mondeling naar voren brengen van zienswijzen kunt u binnen de termijn contact opnemen met de heer R. Dobbelsteen, via 0411-618618 of - rdobbelsteen@dommel.nl.

Het is niet nodig uw reactie op meerdere wijzen, dan wel apart per plan/besluit in te dienen. In de zienswijze dient vermeld te worden of de zienswijze gericht is tegen Projectplan Waterwet of de overige besluiten. Een reactie moet vóór afloop van de termijn bij Gedeputeerde Staten zijn ingediend. De zienswijzen kunnen voor het waterschap aanleiding zijn om het Projectplan op een aantal punten aan te passen. Aan de hand van de ingediende zienswijzen stelt Waterschap De Dommel een Nota van zienswijzen op. Deze nota wordt toegevoegd aan het Projectplan. Daarna wordt het Projectplan door het dagelijkse bestuur (DB) van Waterschap De Dommel vastgesteld. Gelet op de coördinatieprocedure behoeft het Projectplan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant. Het goedkeuringsbesluit houdt onder meer de planologische beoordeling in van de aanlegactiviteiten. Hiervoor is geen afzonderlijke omgevingsvergunning benodigd.

3.3 Beroep

De definitieve besluiten (waaronder het goedkeuringsbesluit en de overige besluiten) worden wederom tegelijkertijd bekendgemaakt. Het plan ligt gedurende zes weken ter inzage. Gedurende zes weken vanaf de dag na die waarop het besluit ter inzage is gelegd kan beroep worden ingesteld in eerste en enige instantie bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. In deze beroepsprocedure worden de eventuele beroepen tegen alle besluiten (het goedkeuringsbesluit - onder andere inhoudende de beoordeling van de aanlegactiviteiten en het definitieve Projectplan - plus overige besluiten) gelijktijdig behandeld.
Degenen die tijdig een zienswijze hebben ingediend en belanghebbenden aan wie redelijkerwijs niet kan worden verweten geen zienswijzen te hebben ingediend, kunnen beroep indienen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Indien u beroep wenst in te stellen tegen het Projectplan Waterwet, dan dient u tevens een beroep in te stellen tegen het goedkeuringsbesluit. Voor het indienen van een beroepschrift is griffierecht verschuldigd. Na de beroepsprocedure is het niet mogelijk om hoger beroep in te dienen.

U kunt ook digitaal beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State via de site van het digitale loket Rechtspraak. Daarvoor moet u wel beschikken over een elektronische handtekening (DigiD). Kijk op de genoemde site voor de precieze voorwaarden.

3.4 Crisis en herstelwet

Op de vaststelling van een Projectplan is afdeling 2 van hoofdstuk 1 van de Crisis- en herstelwet van toepassing. Dit betekent dat de belanghebbenden in het beroepschrift moeten aangeven welke beroepsgronden zij aanvoeren tegen het besluit. Na afloop van de termijn van zes weken kunnen geen nieuwe beroepsgronden meer worden aangevoerd. Belanghebbenden wordt verzocht in het beroepschrift te vermelden dat de Crisis- en herstelwet van toepassing is.

3.5 Verzoek om voorlopige voorziening

Het Projectplan treedt na bekendmaking van het goedkeuringsbesluit door Gedeputeerde Staten in werking, ook al wordt er een bezwaar- of beroepschrift ingediend. Dit betekent dat de maatregelen opgenomen in het Projectplan kunnen worden uitgevoerd. Om dit te voorkomen kunnen belanghebbenden gelijktijdig of na het indienen van een beroepschrift een zogenaamd “verzoek voor het treffen van een voorlopige voorziening” aanvragen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Ook in dat geval is griffierecht verschuldigd.

Het treffen van een voorlopige voorziening is eigenlijk het nemen van een tijdelijke maatregel, zoals het schorsen van het besluit gedurende de tijd die nodig is om het beroep af te handelen. Als het verzoek wordt toegewezen mag het waterschap het Projectplan niet uitvoeren, totdat de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State over het beroep heeft beslist. Voorwaarde voor het vragen van een voorlopige voorziening is, dat er sprake is van een spoedeisend belang.

Bijlage A1

Maatregelenkaarten en profielen

Bijlage A2

Landschapsplan BoschSlabbers

Bijlage A3

Natuurtoets

Bijlage A4

Vervallen

Bijlage A5

Oplegnotitie aanmeldnotitie m.e.r.

Bijlage A6

Samenwerkingsovereenkomst

Bijlage A7

Programma van Eisen Archeologische begeleiding

Bijlage A8

Principe dwarsdoorsnede sifon

Royal HaskoningDHV

Bijlage A9

Uitbreidingsvoorstel NNB Beekdal Kleine Beerze

Bijlage A10

Hydrologische rapportage

Bijlage A11

Concept bemalingsadvies

Royal HaskoningDHV

Bijlage A12

Compensatiemogelijkheden bij schade als gevolg van een project